

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

JAARVERSLAG

Verslag over de werkzaamheden 2013

Ten geleide

Dit document brengt verslag uit over de werking van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen¹ gedurende het jaar 2013.

In dit verslag worden de zaken die ingeleid werden tijdens het werkjaar 2013 toegelicht. Tijdens het werkjaar 2013 werden 413 zaken ingeleid, wat een stijging met 68 zaken ten opzichte van het werkjaar 2012 betekent.

Na behandeling van de zaken worden de uitspraken, zoals decretaal bepaald werd, geanonimiseerd gepubliceerd op de website van de Raad met aanduiding van het rolnummer. De besluiten waarnaar in voorliggend verslag wordt verwezen, zijn dan ook te raadplegen op <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Raad/>.

Daarnaast wordt ook het jaarverslag op deze website gepubliceerd.

Het jaarverslag volgt niet langer exact hetzelfde stramien als in de werkjaren 2004 tot 2011. Door een toegenomen complexiteit en door de uitbreiding van bevoegdheden is er noodzaak tot enige bijsturing. Het is thans opgebouwd uit vijf verschillende delen. Het eerste inleidende deel informeert over de bevoegdheid van de Raad, de werking van het secretariaat en de samenstelling van de Raad. Het tweede deel verstrekt eenvoudige statistische gegevens over de ingestelde beroepen bij de Raad, met desgevallend de nodige bijhorende toelichting. Het derde deel gaat ten slotte dieper in op de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de beroepen bij de Raad. In het vierde deel kan men een overzicht van de cassatieberoepen en een verslag over de opvolging door de instellingen vinden. In het laatste deel doet de Raad nog enkele aanbevelingen.

¹ Hierna Raad genoemd.

TEN GELEIDE	2
DEEL I DE RAAD ALS ADMINISTRATIEF RECHTSCOLLEGE	5
1. BEVOEGDHEID	5
2. SECRETARIAAT	6
3. SAMENSTELLING VAN DE RAAD	6
DEEL II STATISTISCHE GEGEVENS EN TOELICHTING	7
1. VERZOEKSCRIFTEN EN ZITTINGSDAGEN	7
2. AANTAL ZITTINGSDAGEN EN BEHANDELDE VERZOEKSCRIFTEN PER ZITTINGSDAG	8
3. VERZOEKENDE PARTIJEN	11
3.1. <i>Aantal beroepsschriften per “unieke” verzoekende partij</i>	11
3.2. <i>Gender</i>	12
3.3. <i>Geografische spreiding</i>	12
3.4. <i>Spreiding naar aard verwerende partij</i>	14
3.4.1. Werkjaar 2013	14
3.4.2. Periode 2007-2013	14
3.5. <i>Spreiding over studiegebied</i>	15
4. VOORWERP VAN HET VERZOEKSCHRIFT	17
4.1. <i>Aard opleidingsonderdeel</i>	17
4.2. <i>Spreiding naar aard studievoortgangsbeslissing</i>	18
4.2.1. Werkjaar 2013	18
4.2.2. Verhouding soorten studievoortgangsbeslissingen over de periode 2005-2013	19
4.3. <i>Beslissingen inzake gelijkwaardigheid buitenlandse diploma’s</i>	22
5. UITSPRAKEN VAN DE RAAD	23
5.1. <i>Besluiten werkjaar 2013</i>	23
5.1.1. Met overmachtsdossiers	23
5.1.2. Abstractie van overmachtsdossiers	23
5.2. <i>Besluiten inzake gegrondheid van de ontvankelijke beroepen</i>	24
5.2.1. Werkjaar 2013	24
5.2.1.1. Met overmachtsdossiers	24
5.2.1.2. Abstractie van overmachtsdossiers	24
5.2.2. Periode 2007-2012	25
6. BIJSTAND DOOR EEN RAADSMAN	25
6.1. <i>Verzoekende partij</i>	25
6.2. <i>Instelling</i>	26
DEEL III INHOUDELIJKE ANALYSE VAN DE BESLUITEN VAN DE RAAD	28
1. ONTVANKELIJKHEID	28
1.1. <i>Inleiding</i>	28
1.2. <i>De tijdigheid van het verzoekschrift</i>	28
1.3. <i>Naleving van vormvoorschriften</i>	30
1.4. <i>Het regelmatig instellen en uitputten van het intern beroep</i>	34
1.5. <i>De bevoegdheid van de Raad</i>	38
1.6. <i>Het belang</i>	41
1.7. <i>Gezag van gewijsde</i>	43
1.8. <i>Voorbarigheid inzake overmacht</i>	43
2. ZONDER VOORWERP	43
3. ONONTVANKELIJKHEID VAN EEN MIDDEL	44
4. PROCEDURELE AANGELEGENHEDEN	44
5. UITSTEL VAN DE BEHANDELING VAN DE ZAAK	45

6.	GEGRONDHEID	46
6.1.	<i>Beroep tegen een examenbeslissing</i>	48
6.1.1.	Redelijkheids-en zorgvuldigheidsbeginsel	48
6.1.2.	Begeleiding en feedback.	50
6.1.3.	Rechten van verdediging – hoorplicht - openbaarheid van bestuur.	51
6.1.4.	Evaluatiemethodes.	53
6.1.5.	Onpartijdigheidsbeginsel.	54
6.1.6.	Motiveringsplicht.	56
6.1.7.	Onderwijs- en examenreglement.	60
6.1.8.	Legaliteitsbeginsel – patere legem – hiërarchie der normen	60
6.1.9.	Rechtszekerheidsbeginsel – vertrouwensbeginsel	61
6.1.10.	Beoordelings- en deliberatiecriteria.	62
6.1.11.	Gelijkheidsbeginsel.	65
6.1.12.	Gezag van gewijsde.	67
6.1.13.	Stagebeoordelingen	69
6.2.	<i>Beroep tegen een examentuchtbeslissing</i>	75
6.3.	<i>Beroep tegen een beslissing inzake EVC/EVK</i>	77
6.3.1.	Bewijs van bekwaamheid	77
6.3.1.1.	Onpartijdigheidsbeginsel.	77
6.3.1.2.	De hoorplicht.	77
6.3.1.3.	Redelijkheidsbeginsel.	77
6.3.1.4.	Motiveringsbeginsel.	78
6.3.2.	Vrijstellingen	79
6.3.2.1.	Redelijkheidsbeginsel	79
6.3.2.2.	Motiveringsbeginsel	79
6.3.2.3.	Onpartijdigheidsbeginsel	79
6.4.	<i>Beroep tegen een beslissing inzake samenstelling studieprogramma</i>	79
6.4.1.	Redelijkheidsbeginsel	79
6.4.2.	Motiveringsbeginsel	81
6.4.3.	Zorgvuldigheidsbeginsel.	81
6.4.4.	Hoorplicht.	81
6.5.	<i>Beroep tegen een beslissing inzake studievoortgangsbewaking</i>	81
6.5.1.	Redelijkheidsbeginsel	81
6.5.2.	Gelijkheidsbeginsel	83
6.5.3.	Motiveringsbeginsel	84
6.5.4.	Onpartijdigheidsbeginsel en onafhankelijkheidsbeginsel	84
6.5.5.	Legaliteitsbeginsel	84
6.6.	<i>Beroepen tegen beslissingen inzake gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's</i>	85
6.6.1.	Zorgvuldigheidsbeginsel	85
6.6.2.	Legaliteitsbeginsel	86
6.6.3.	Redelijkheidsbeginsel	88
6.6.4.	Motiveringsbeginsel	90
6.6.5.	Gelijkheidsbeginsel	92
6.7.	<i>Beroepen inzake leerkrediet en overmacht/weigering tot inschrijving</i>	92
DEEL IV	CASSATIEBEROEPEN EN ALGEMENE OPVOLGING	95
1.	CASSATIEBEROEPEN	95
1.1.	<i>Overzicht</i>	95
1.2.	<i>Toelaatbaarheid cassatieberoep</i>	95
1.3.	<i>Gegrontheid cassatieberoep</i>	95
2.	OPVOLGING	97
DEEL V	AANBEVELINGEN	101

DEEL I De Raad als administratief rechtscollege

1. Bevoegdheid

Krachtens artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs doet de Raad uitspraak over betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

De volgende studievoortgangsbepalingen konden tijdens het werkjaar 2013 het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad:

- a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;
- b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;
- c) de toekenning van een bewijs van bekwaamheid, dat aangeeft dat een student op grond van eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties bepaalde competenties heeft verworven;
- d) de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen;
- e) een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld;
- f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking;
- g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;
- h) een beslissing van een instellingsbestuur over de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma genomen in toepassing van artikel 69, §3, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen;
- i) een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma van hoger onderwijs met een Vlaams diploma van hoger onderwijs genomen krachtens artikel 88 van het decreet 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen;
- j) een beslissing waarbij er in geval van overmacht geen aangepaste examenregeling mogelijk is om organisatorische redenen.

2. Secretariaat

De leden van de Raad worden ondersteund door de medewerkers van het secretariaat, die instaan voor het in staat stellen van de dossiers.

David Keyaerts en Ellen Wens waren in 2013 aangesteld als secretarissen van de Raad.

3. Samenstelling van de Raad

Tijdens het werkjaar 2013 kende de Raad volgende samenstelling:

Voorzitter	de heer Marc Boes
Plaatsvervangend Voorzitter	de heer Jean Dujardin mevrouw Kaat Leus ²
Werkend bijzitters	de heer Bertel De Groote de heer Jean Goossens
Plaatsvervangende bijzitters	de heer Henri Verhaaren de heer Jan Geens de heer Daniël Cuypers de heer Piet Versweyvelt

Tijdens elke zitting van de Raad zetelt er een voorzitter samen met twee bijzitters. De zetel van de Raad voor een zitting wordt samengesteld in functie van de beschikbaarheid van de leden van de Raad. Wanneer een lid verbonden is aan een bepaalde instelling, zetelt dit lid niet wanneer deze instelling één van de betrokken partijen is.

² Mevr. Kaat Leus werd in de loop van het werkjaar 2013 staatsraad bij de Raad van State waardoor zij met onmiddellijke ingang niet meer kon zetelen als voorzitter.

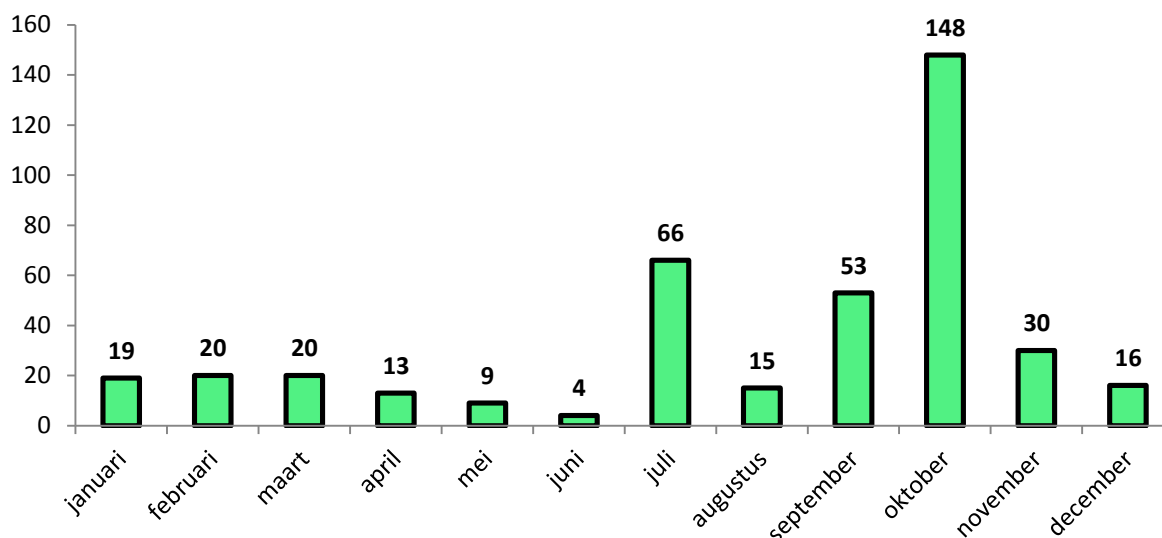
DEEL II Statistische gegevens en toelichting

1. Verzoekschriften en zittingsdagen

In het werkjaar 2013 heeft de Raad 413 verzoekschriften ontvangen en geregistreerd.³ Dit betreft opnieuw een significante stijging tegenover het vorige werkjaar, waar er reeds 345 verzoekschriften werden ontvangen. Dit werkjaar werden er dus 68 zaken meer (= + 20%) ontvangen en geregistreerd. De beroepen worden heel het jaar door ingediend, met zoals steeds duidelijke pieken in juli en oktober, na de examenperiodes van juni en september.

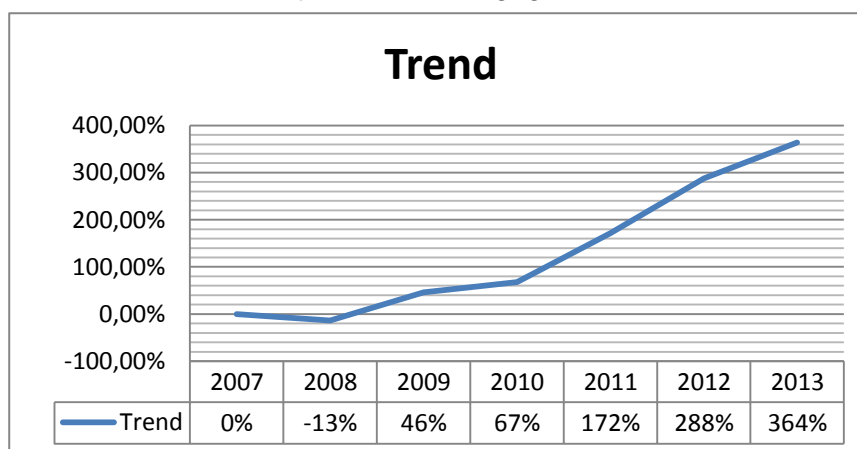
Het aantal verzoekschriften in februari en maart na de eerste examenperiode blijft stabiel. Dit is toch enigszins merkwaardig, gelet op het feit dat verschillende onderwijsinstellingen na de eerste examenperiode (december-februari) de examenresultaten reeds definitief vastleggen. Studenten geven in deze fase vermoedelijk nog de voorkeur aan een tweede zit. Uit de grafiek kan tevens worden afgeleid dat april, mei en juni relatief rustig zijn voor de Raad.

Aantal ingediende verzoekschriften per maand

In onderstaande grafieken wordt het aantal verzoekschriften van de laatste zeven werkjaren vergeleken en de trend ten aanzien van referentiejaar 2007 weergegeven.

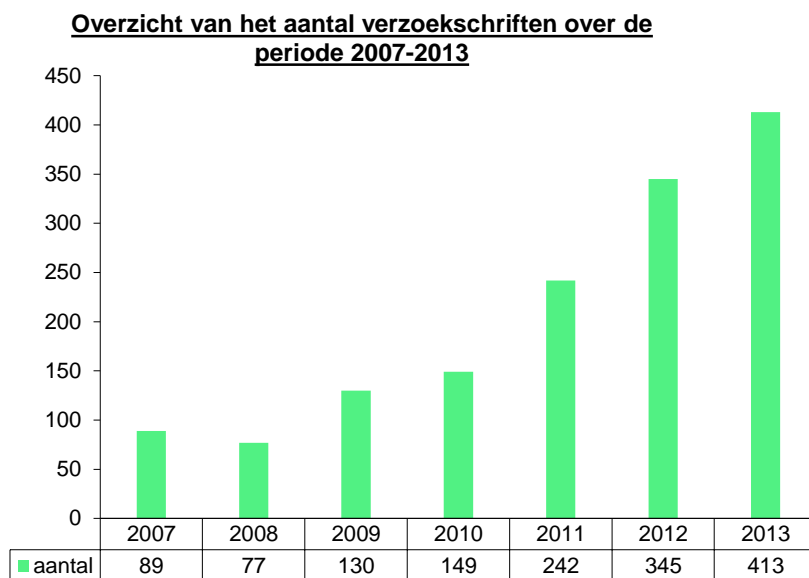
De laatste werkjaren neemt het aantal beroepen elk jaar exponentieel toe. Hiervoor kan een aantal verklaringen worden gegeven. De Raad is in de eerste plaats steeds bekender geworden bij de studenten. Het is tevens vereist dat de mogelijkheid om en modaliteiten voor een beroep bij de Raad duidelijk worden vermeld op alle

³ Daarin worden ook de ambtshalve registratie en behandeling van verzoekschriften na vernietiging door de Raad van State meegerekend. (zie infra)

studievoortgangsbepalingen. Bovendien werd de bevoegdheid van de Raad ook uitgebreid. Ook in de media is er elk jaar aandacht voor de statistieken en het functioneren van de Raad.

Dit werkjaar is opnieuw voornamelijk de uitbreiding van de bevoegdheid van de Raad de oorzaak voor de aanzienlijke stijging van het aantal beroepen.

Vanaf 1 september 2011 werden voor het eerst dossiers in verband met 'overmacht en leerkrediet' behandeld. Deze betreffen in se niet echt klachten tegen een onderwijsinstelling. Het gaat immers om studenten die wegens overmacht (doorgaans ziekte) hun examenkansen niet volledig hebben kunnen benutten en bijgevolg een deel van hun leerkrediet verloren hebben. Zij vragen de verloren studiepunten uit hun leerkrediet terug op grond van een

aangetoonde overmachtssituatie. In 2013 waren er 189 dossiers betreffende leerkrediet en overmacht, terwijl er in 2012 nog maar 134 dossiers werden ingesteld.

Wat de gebruikelijke studievoortgangsbetwistingen (examenbetwistingen, weigering van een inschrijving,...) betreft, is er geen stijging van het aantal beroepen, maar eerder een zeer kleine daling.

2. Aantal zittingsdagen en behandelde verzoekschriften per zittingsdag

De Raad heeft in 2013 419 beroepen behandeld tijdens 32 zittingsdagen. Er werden nog 10 dossiers die in 2012 ingeleid waren, behandeld in het werkjaar 2013. Voorts behandelde de Raad 405 dossiers (ingesteld in 2013 of teruggekeerd na vernietiging door Raad van State), waarvan één dossier voor onbepaalde tijd uitgesteld werd.⁴ De 8 dossiers, die pas eind december 2013 ingesteld werden, werden in het werkjaar 2014 behandeld. De hiernavolgende grafieken zullen telkens betrekking hebben op de dossiers die in het werkjaar 2013 werden ingeleid en/of tevens effectief behandeld werden op een zittingsdag in 2013.

Er waren minder zittingsdagen in vergelijking met het vorige werkjaar. Gelet op het gestegen aantal beroepen en feit dat het aantal zittingsdagen daalde, nam het aantal zaken dat per zitting behandeld werd, sterk toe. Zo waren er vorig werkjaar 12 zittingsdagen met 10 of meer zaken, terwijl er in het werkjaar 2013 al 17 zittingsdagen met 10 of meer zaken werden georganiseerd, waarvan één zittingsdag met 33 dossiers (14 oktober 2013). Om het groot aantal beroepen binnen een redelijke termijn te kunnen behandelen is de Raad genooddaakt met het oog op een vlotte organisatie steeds meer zaken op de rol van één zitting te plaatsen. Wanneer de Raad meer dan 10 zaken op één dag behandelt, is er uiteraard een

⁴ De restfractie omvat o.a. meervoudige verzoekschriften, wat kan leiden tot *bis* en *tris* besluiten.

aantal zaken die redelijk snel kan worden afgehandeld (bv. ontvankelijkheid beroep bij de Raad, ontvankelijkheid intern beroep, dossiers i.v.m. overmacht en leerkrediet, ...).

Op de zittingsdag worden de partijen in elkaars aanwezigheid gehoord in een openbare zitting. Ook als een partij niet ter zitting verschijnt, zal de zaak worden behandeld en neemt de Raad een besluit. Nadien wordt er onmiddellijk beraadslaagd achter gesloten deuren. Het besluit werd in dit werkjaar steeds de eerste werkdag na de zittingsdag elektronisch aan de partijen bezorgd.

De duur van de behandeling van een zaak varieert in functie van de moeilijkheidsgraad, de duidelijkheid van het schriftelijk dossier en de pleidooien van de partijen. De partijen worden uitdrukkelijk gevraagd om tijdig aanwezig te zijn en om zich te beperken tot de kern van de zaak. In principe loopt de procedure grotendeels op basis van het ingediende dossier. Uit de praktijk blijkt echter wel dat de verklaringen van de partijen ter zitting een nieuw licht op de zaak kunnen werpen. Het uitstellen van een zaak gebeurt uiterst zelden.

zittingsdag	rolnummers	aantal zaken
vrijdag 11 januari 2013	2012/333 335 337 339 341 342 343	7
dinsdag 22 januari 2013	2012/344 345 - 2013/003 004 011 012	6
donderdag 31 januari 2013	2012/326 - 2013/001 006 007 008 010 013	7
donderdag 7 februari 2013	2013/002 005 009 014 017 018	6
woensdag 13 februari 2013	2013/015 019	2
vrijdag 22 februari 2013	2013/020 021 022 023 024 025 026	7
woensdag 13 maart 2013	2013/027 029 030 031 032 033 034 035 036 037 039 045	12
woensdag 20 maart 2013	2012/253 - 2013/028 040 041 043 044 048/050 049 051 053	10
dinsdag 26 maart 2013	2013/016 038 042 046 047 052 054 055 056	9
donderdag 11 april 2013	2013/057 058 059 060 061 062	6
maandag 29 april 2013	2013/063 064 065 066 067 068	6
maandag 13 mei 2013	2013/069 070 072	3
maandag 3 juni 2013	2013/071 073 074 075 076 077 080	7
dinsdag 18 juni 2013	2013/078 079 081	3
vrijdag 12 juli 2013	2013/082 084 085 086 087 088 089	7
dinsdag 23 juli 2013	2013/090 092 095 096 098 100 105 109 111 112 115 116 117 118	14
donderdag 8 augustus 2013	2013/091 094 097 110 114 124 125 126 133 134 135 139	12
vrijdag 9 augustus 2013	2013/083 093 099 101 103 104 107 108 113 122 127 128 129 136 138 151	16
woensdag 21 augustus 2013	2013/123 130 131 132 141 142 145 146 152 154 158 159	12
vrijdag 23 augustus 2013	2013/102 106 119 120 121 137 140 143 147 148 150 153 155 156 157	15
donderdag 12 september 2013	2013/143 144 149 160 161 162 163 164 165 166 167 168	12
woensdag 25 september 2013	2013/169 170 171 172 173 174 175 176 177 177bis 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190	23
maandag 14 oktober 2013	2013/191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 207bis 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 224 226 238	33
donderdag 17 oktober 2013	2013/220 221 222 223 225 227 228 229 230 231 237 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 250 251 253 259 260 262 277	28
maandag 21 oktober 2013	2013/232 233 234 235 236 249 252 254 256 257 258 261 263 264 265 266 268 269 270 271 273 274 302 303	24

donderdag 24 oktober 2013	2013/279 284 286 292 294 296 304	7
maandag 28 oktober 2013	2013/255 267 272 275 276 280 281 282 283 287 288 289 290 291 293 295 298 299 300 301 305 306 307 310 313 314 315 316	28
donderdag 7 november 2013	2013/278 309 312 317 318 319 331 339 340 343 346 347 351	13
donderdag 14 november 2013	2013/285 322 326 327 328 328bis 328tris 329 330 332 333 335 337 338 341 342 344 345 348 349 350 352 353 354 357 358 359 361 363 365 366	31
donderdag 28 november 2013	2013/308 320 321 323 324 325 334 336 362 364 367 374 377 380 381 383 389 393	18
dinsdag 10 december 2013	2013/311 355 356 360 368 369 370 371 372 373 375 376 378 379 382 384 385 386 387 388 390 391 392 394 395 396 397	27
donderdag 19 december 2013	2013/398 399 400 402 403 404 405	7
Totaal 32		418

3. Verzoekende partijen

3.1. Aantal beroepsschriften per “unieke” verzoekende partij

Sommige studenten dienen meerdere beroepen in over eenzelfde betwisting (zogenaamde terugkomers). Een aantal van deze zaken heeft de toets van de ontvankelijkheid echter niet doorstaan. Soms werd tijdens het werkjaar 2013 naar aanleiding van een extern beroep de genomen studievoortgangsbeslissing ingetrokken en werd er een nieuwe beslissing op intern beroep genomen, waartegen de student in voorkomend geval opnieuw beroep instelde. Het gebeurt ook dat eenzelfde student meerdere beroepen indient omdat de student nog steeds niet akkoord gaat met het nieuwe besluit dat de instelling heeft genomen in opvolging van het vernietigingsbesluit van de Raad. Het gebeurt dat de instelling grondiger motiveert, maar dat de eerdere beslissing *in se* behouden blijft.

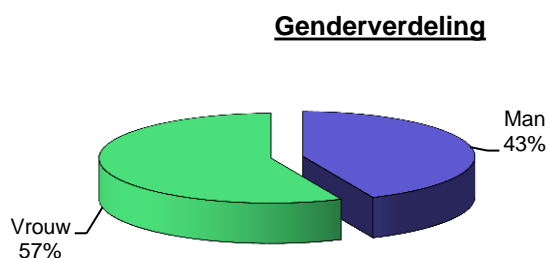
De Raad stelt ook vast dat, niettegenstaande in beginsel elke betwisting van een beslissing in een apart verzoekschrift opgenomen moet worden, dat verzoekende partijen in overmachtsdossiers een enig verzoekschrift indienen voor een teruggave van leerkrediet, verloren tijdens verschillende academiejaren in meerdere onderwijsinstellingen. De Raad splitst dergelijk verzoekschrift ambtshalve op in zoveel beroepen als er betrokken onderwijsinstellingen zijn. Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van de verzoekschriften die in 2013 werden ingediend door eenzelfde unieke student. Telkens wordt verduidelijkt wat de opeenvolgende besluiten van de Raad waren.

rolnummers		beslissingen
1	122 161 312	tweemaal ontvankelijk en niet gegrond - éénmaal niet ontvankelijk
2	044 057	éénmaal verzoek zonder voorwerp - éénmaal ontvankelijk en gegrond
3	008 370	éénmaal ontvankelijk en niet gegrond - éénmaal onontvankelijk en niet gegrond
4	074 393	éénmaal onontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
5	236 237	tweemaal ontvankelijk en gegrond
6	097 170	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal afstand gedaan van beroep
7	069 192	éénmaal onontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
8	095 156	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal niet ontvankelijk
9	020 164	éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
10	109 169	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
11	328 328bis 328tris	tweemaal ontvankelijk en niet gegrond - éénmaal ontvankelijk en deels gegrond
12	297 322	éénmaal verzoek zonder voorwerp - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
13	018 174	éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
14	071 413	tweemaal ontvankelijk en gegrond
15	362 406	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
16	373 408	tweemaal ontvankelijk en gegrond
17	310 371 390	éénmaal ontvankelijk en gegrond - tweemaal ontvankelijk en niet gegrond
18	121 172	éénmaal verzoek zonder voorwerp - éénmaal niet ontvankelijk
19	379 394	tweemaal ontvankelijk en gegrond
20	051 356	éénmaal ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
21	353 365	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal niet ontvankelijk
22	006 047 101 168 204	tweemaal niet ontvankelijk - driemaal ontvankelijk en gegrond
23	188 381	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond

24	080 409	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
25	090 264	éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
26	087 119	tweemaal niet ontvankelijk
27	301 313 385	éénmaal verzoek zonder voorwerp - éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond
28	048-050 064	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
29	234 369	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
30	019 333	tweemaal ontvankelijk en gegrond
31	058 355	éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
32	068 085	éénmaal ontvankelijk en gegrond - éénmaal ontvankelijk en niet gegrond
33	105 211	éénmaal niet ontvankelijk - éénmaal ontvankelijk en gegrond

3.2. Gender

In 2013 werden er 237 verzoekschriften ingediend door vrouwen en 179 door mannen. Enkele jaren geleden waren de mannelijke studenten die een beroep instelden nog in de

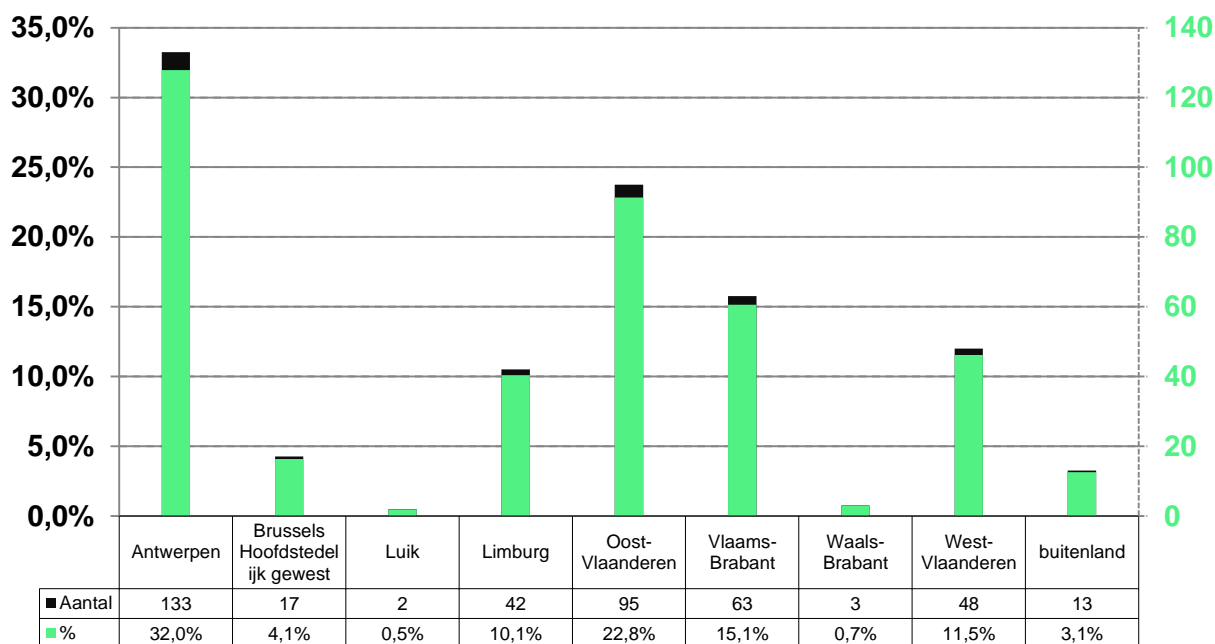
meerderheid. In 2011 was er een gelijke verdeling tussen de mannen en de vrouwen (elk 50%) en dit werkjaar zijn er net zoals het vorige werkjaar meer vrouwelijke dan mannelijke verzoekende partijen bij de Raad. Een verklaring kan misschien liggen in het feit dat stages vooral in die opleidingen die reeds een bepaald onevenwicht in genderverdeling hebben,

aan bod komen en ook steeds vaker het voorwerp uitmaken van een beroep.

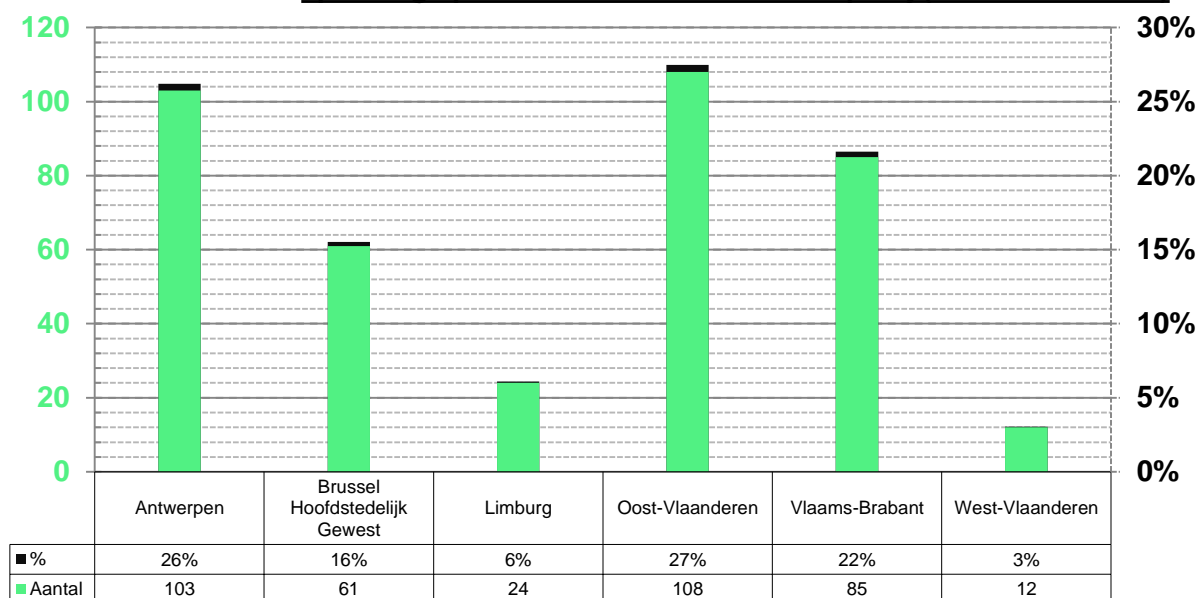
3.3. Geografische spreiding

Wat de geografische spreiding betreft, stellen we zoals elk werkjaar ook voor 2013 vast dat de meeste verzoekschriften – op basis van woonplaatscriterium – uit de provincie Antwerpen komen. Net zoals vorig werkjaar wordt Antwerpen ook in werkjaar 2013 gevolgd door Oost-Vlaanderen. Tevens kunnen we dit werkjaar vaststellen dat het aantal verzoekschriften uit Limburg en Vlaams-Brabant stabiel blijft. Wanneer we de absolute cijfers van de geografische entiteit in functie van het totaal (= relativering) vergelijken met de relatieve geografische spreiding (op basis van woonplaats) van de studenten, ingeschreven aan een hoger onderwijsinstelling in de Vlaamse Gemeenschap⁵, dan is de provincie Antwerpen significant oververtegenwoordigd in onze cijfers, terwijl de provincie West-Vlaanderen en het buitenland volgens het verwachtingspatroon eerder significant ondervertegenwoordigd lijken.

⁵ Deze cijfers zijn beschikbaar bij AHOVOS, afdeling hoger onderwijs: Antwerpen (25%), BHG (3%), Henegouwen (0,2%), Limburg (11,50%), Oost-Vlaanderen (23%), Vlaams-Brabant (17%), West-Vlaanderen (17,50%), buitenland (3%)

Geografische spreiding op basis van woonplaats

Voorts stellen we vast dat het merendeel van de beroepen gericht wordt tegen instellingen in de provincies Antwerpen (26%); Oost-Vlaanderen (27%) en Vlaams-Brabant (22%).⁶ Ten opzichte van het vorige werkjaar is er een significante daling van de beroepen tegen instellingen in de provincie West-Vlaanderen. Hierbij moet opgemerkt worden dat er voor de cijfers abstractie gemaakt wordt van beroepen inzake gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's, waarvan de verwerende partij (*in casu* NARIC-Vlaanderen) in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest gevestigd is.

spreiding op basis van zetel verwerende partij (abstractie NARIC)

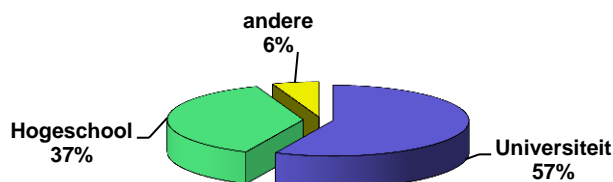
⁶ Vgl. cijfers relatieve spreiding van hoger onderwijsinstellingen op basis van zetel, rekening houdend met fusies: Antwerpen (6; 26%), BHG (4; 17%), Limburg (4; 17%), Vlaams-Brabant (3; 13%), Oost-Vlaanderen (3; 13%), West-Vlaanderen (3; 13%).

3.4. Spreiding naar aard verwerende partij

3.4.1. Werkjaar 2013

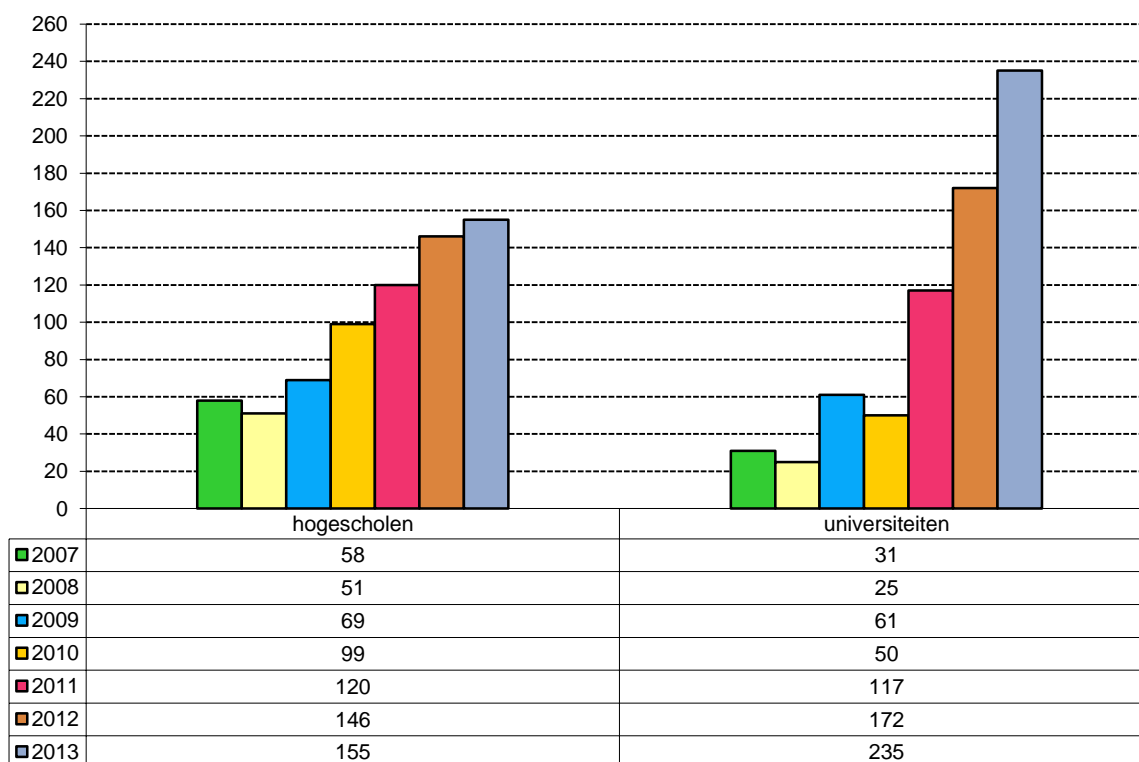
Net zoals in het vorig werkjaar blijkt dat er in 2013 meer verzoekschriften tegen universiteiten werden ingediend dan tegen hogescholen (155 hogescholen - 235 universiteiten). 57% van de verzoekschriften werd ingesteld tegen universiteiten, tegenover 37% tegen hogescholen. Het is het tweede werkjaar dat er meer verzoekschriften werden ingediend tegen universiteiten. Gelet op de integratie van een aantal hogeschoolopleidingen in de universiteit, is het normaal dat deze trend zich doorzet.

Verhouding hogescholen - universiteiten - andere

3.4.2. Periode 2007-2013

Overzicht van het aantal verzoekschriften tegen hogeschool of universiteit 2007-2013

3.5. Spreiding over studiegebied

Zoals vorig werkjaar blijken ook de ingediende beroepen over verschillende studiegebieden gespreid te zijn. Uit onderstaande tabel blijkt dat bij de hogescholen er opnieuw uitschieters zijn bij enerzijds het studiegebied 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' en anderzijds bij het studiegebied 'Onderwijs' met respectievelijk 31 en 45 ingestelde beroepen. Beroepen met betrekking tot het studiegebied 'Gezondheidszorg' en 'Sociaal-agogisch werk' komen ook meer aan bod, net zoals vorig werkjaar.

studiegebied	soort opleiding	aantal
Hogeschool		
Architectuur	Professioneel gerichte bachelor	1
	Academisch gerichte bachelor	4
	Master	9
Audiovisuele en beeldende kunst	Professioneel gerichte bachelor	2
	Academisch gerichte bachelor	2
	Academisch gerichte bachelor/master	1
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	Academisch gerichte bachelor	2
	Master	2
Biomedische wetenschappen	Master	3
Biotechniek	Professioneel gerichte bachelor	1
Gezondheidszorg	Professioneel gerichte bachelor	18
	Academisch gerichte bachelor	2
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Professioneel gerichte bachelor	38
	Academisch gerichte bachelor	1
	Academisch gerichte bachelor/master	1
	Master	2
Industriële wetenschappen en technologie	Professioneel gerichte bachelor	9
	Academisch gerichte bachelor	3
Muziek en dramatische kunst	Master	1
Muziek en podiumkunsten	Professioneel gerichte bachelor	1
	Academisch gerichte bachelor	4
Onderwijs	Professioneel gerichte bachelor	28
Politiek en Sociale Wetenschappen	Specifieke lerarenopleiding	1
Sociaal-agogisch werk	Professioneel gerichte bachelor	20
Toegepaste taalkunde	Postgraduaat	1
Wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	2

Voor de universiteiten blijken de meeste studenten te komen uit het studiegebied Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen.

Universiteit		
Archeologie en kunstwetenschappen	Academisch gerichte bachelor	9
Architectuur	Master	1
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	Academisch gerichte bachelor	7
	Master	1
Biomedische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	10
	Academisch gerichte bachelor/master	1
Diergeneeskunde	Academisch gerichte bachelor	13
	Academisch gerichte bachelor/master	3
	Master	2
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	10
	Master	16
Farmaceutische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	4
	Academisch gerichte bachelor/master	1
	Master	1
Geneeskunde	Academisch gerichte bachelor	5
	Master	2
Geschiedenis	Academisch gerichte bachelor	4
	Academisch gerichte bachelor/master	2
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Master	2
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Academisch gerichte bachelor	1
	Academisch gerichte bachelor/master	1
	Schakelprogramma	2
Industriële wetenschappen en technologie	Academisch gerichte bachelor	2
	Master	2
Politieke en sociale wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	15
	Academisch gerichte bachelor/master	1
	Master	4
Psychologie en pedagogische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	4
	Academisch gerichte bachelor/master	4
	Master	3
	Vorbereidingsprogramma/master	1
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	28
	Academisch gerichte bachelor/master	4
	Master	11
	Master na master	2
Sociale gezondheidswetenschappen	Academisch gerichte bachelor	1
	Master	1
Taal- en letterkunde	Academisch gerichte bachelor	15
	Academisch gerichte bachelor/master	3
	Master	2

	Schakelprogramma	1
Toegepaste Biologische wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	3
	Master	1
Toegepaste taalkunde	Academisch gerichte bachelor	2
	Master	1
Toegepaste wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	6
	Academisch gerichte bachelor/master	1
	Master	4
Wetenschappen	Academisch gerichte bachelor	12
	Master	5
	Master na master	1
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	Academisch gerichte bachelor	2

Andere		
Geneeskunde	Doctor	1
Gezondheidszorg	Professioneel gerichte bachelor	1
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Professioneel gerichte bachelor	3
	Academisch gerichte bachelor	1
Muziek en dramatische kunst	Master	1
Psychologie en pedagogische wetenschappen	Master	2
Taal- en letterkunde	Master	1
Zonder specifiek studiegebied/onbekend	nvt	6
HBO 5		1
nvt	professioneel gerichte bachelor	1
	master	4

4. Voorwerp van het verzoekschrift

4.1. Aard opleidingsonderdeel

De verhouding tussen de verschillende opleidingsonderdelen die het voorwerp uitmaken van een betwisting ligt ook nu in de lijn van het vorig werkjaar. Onder de rubriek 'meerdere' wordt aangegeven wanneer de betwisting meerdere opleidingsonderdelen tot voorwerp heeft of de

soort opleidingsonderdeel	aantal
praktijk	13
proefschrift	19
stage en theorie	1
stage	27
theorie	77
leerkrediet overmacht	189
diploma	15
nvt	60

volledige opleiding. Dit is doorgaans het geval wanneer de betwisting de toekenning van vrijstellingen, de weigering van inschrijving, de inhoud van het studieprogramma, ... betreft.

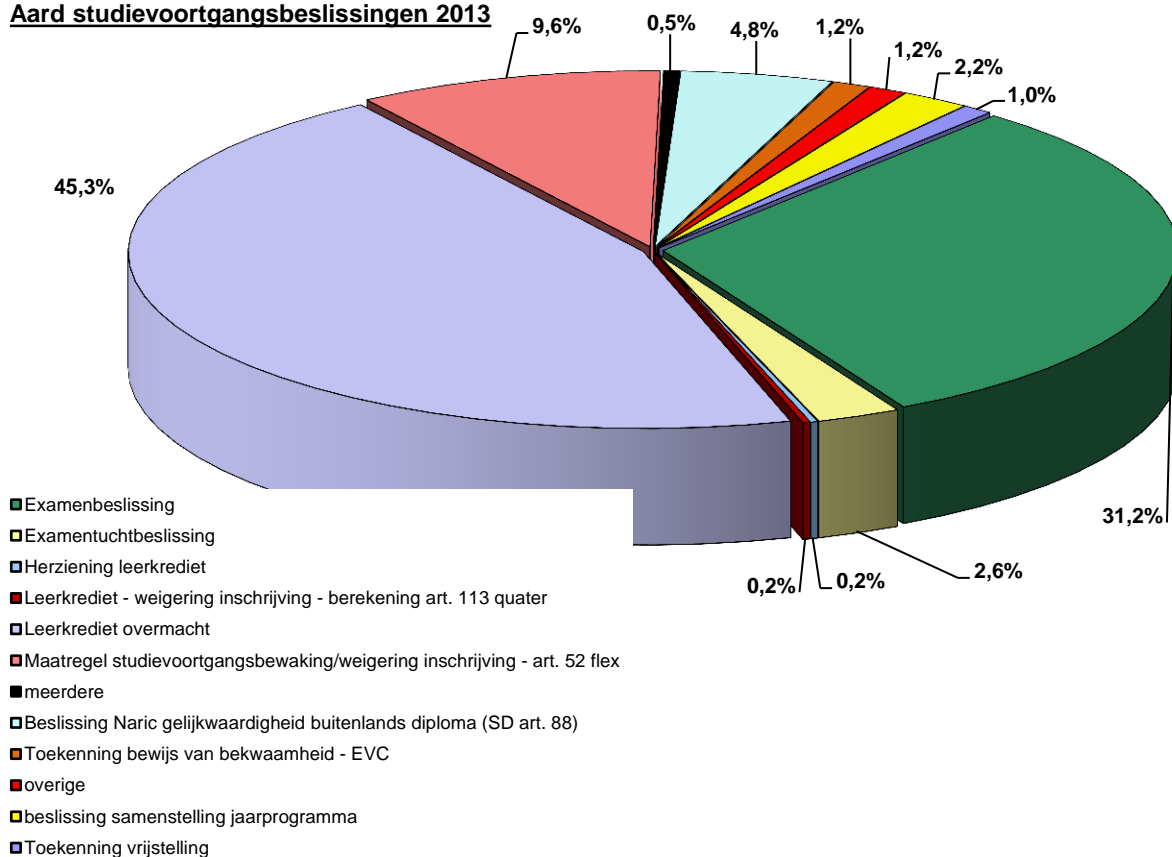
De Raad is met ingang van 1 september 2011 exclusief bevoegd voor de beroepen en dit werkjaar werden er 190 verzoeken tot teruggave van leerkrediet wegens overmacht ingediend. Er werden 189 verzoeken in het werkjaar 2013 behandeld.

4.2. Spreiding naar aard studievoortgangsbepaling

4.2.1. Werkjaar 2013

Onderstaand diagram toont aan welke soort beslissingen werden aangevochten.

Aard studievoortgangsbepalingen 2013

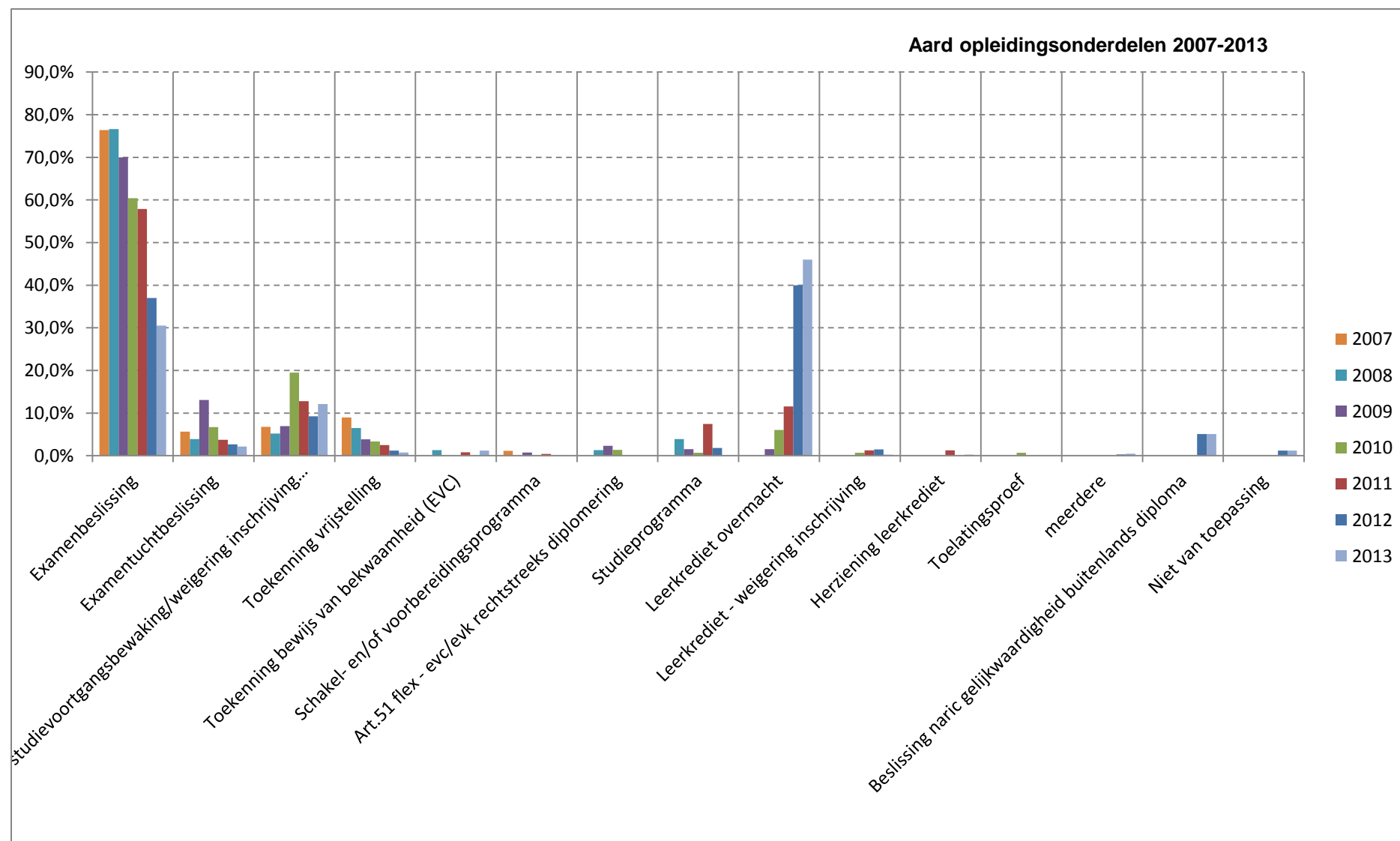
Dit werkjaar werden in relatieve cijfers het meeste beroepen ingediend voor dossiers inzake leerkrediet en overmacht (45,3%). Dit werkjaar is het tweede werkjaar dat de Raad gedurende het ganse jaar bevoegd is voor deze studievoortgangsbepaling. Een vergelijking met het vorige werkjaar leert dat het relatieve aandeel van overmachtsdossiers toeneemt.

Voor de overige studievoortgangsbepalingen blijft het aandeel van de examenbetwistingen met 31,2% tot het meeste beroepen aanleiding geven (130 dossiers). Beslissingen inzake maatregelen van studievoortgangsbewaking vormen de tweede grootste cluster (9,6%), wat overigens in de lijn van de vorige werkjaren ligt. Het betreft in hoofdzaak studenten wiens inschrijving wordt geweigerd op basis van artikel 52 Flexibiliseringsdecreet (thans artikel II.246 Codex Hoger Onderwijs). Betwistingen over de andere studievoortgangsbepalingen blijven ook in huidig werkjaar zeer beperkt. Er worden weinig examentuchtbeslissingen en vrijstellingsbeslissingen voorgelegd aan de Raad. Het aantal dossiers betreffende negatieve beslissingen inzake gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's blijft nog beperkt, gelet op het grote aantal aanvragen bij de bevoegde instantie.

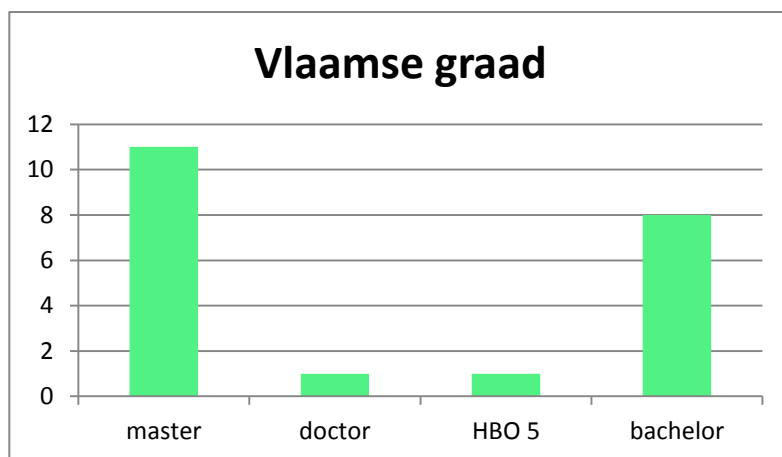
4.2.2. Verhouding soorten studievoortgangsbepalingen over de periode 2005-2013

studievoortgangsbepaling	2013	2013%	2012	2012%	2011	2011%	2010	2010%	2009	2009%	2008	2008%	2007	2007%	2006	2006%	2005	2005%
Examenbeslissing	130	31,2%	124	37,0%	140	57,9%	90	60,4%	91	70,0%	59	76,6%	68	76,4%	32	74,4%	38	79,2%
Examentuchtbeslissing	11	2,6%	9	2,7%	9	3,7%	10	6,7%	17	13,1%	3	3,9%	5	5,6%	1	2,3%	1	2,1%
Maatregel studievoortgangsbewaking/weigering inschrijving - art 52 flex	40	9,6%	31	9,3%	31	12,8%	29	19,5%	9	6,9%	4	5,2%	6	6,7%	4	9,3%	6	12,5%
Toekenning vrijstelling	4	1,0%	4	1,2%	6	2,5%	5	3,4%	5	3,8%	5	6,5%	8	9,0%	2	4,7%	2	4,2%
Toekenning bewijs van bekwaamheid (EVC)	5	1,2%	-	-	2	0,8%	-	-	-	-	1	1,3%						
Schakel- en/of voorbereidingsprogramma		-	-	-	1	0,4%	-	-	1	0,8%	-	-	1	1,1%	-	-	-	-
Art.51 flex - evc/evk rechtstreeks diplomering			-	-	-	-	2	1,3%	3	2,3%	1	1,3%	-	-	1	2,3%	-	-
Studieprogramma	9	2,2%	6	1,8%	18	7,4%	1	0,7%	2	1,5%	3	3,9%	-	-	-	-	-	-
Leerkrediet overmacht	189	45,3%	134	40,0%	28	11,6%	9	6,0%	2	1,5%	-	-	-	-	-	-	-	-
Leerkrediet - weigering inschrijving	1	0,2%	5	1,5%	3	1,2%	1	0,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herziening leerkrediet	1	0,2%	-	-	3	1,2%												
Toelatingsproef		-	-	-	-	-	1	0,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
meerdere	2	0,5%	1	0,3%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beslissing natic gelijkwaardigheid buitenlands diploma	20	4,8%	17	5,1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niet van toepassing	5	1,2%	4	1,2%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

meerdere studievoortgangsbeslissingen																		
Maatregel studievoortgangsbewaking/weigering inschrijving - art 52 flex + toekennen vrijstelling			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1%	-	-	-	-
Maatregel studievoortgangsbewaking/weigering inschrijving - art 52 flex + examenbeslissing					1	0,4%												
Examenbeslissing + examentuchtbeslissing			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,0%	-	-
Toekenning vrijstelling + examenbeslissing			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,1%
Toekenning vrijstelling + studieprogramma			-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,3%	-	-	-	-	-	-
Examenbeslissing + weigering inschrijving			-	-	-	-	1	0,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal zaken	417	100,0%	335	100%	242	100%	149	100%	130	100%	77	100%	89	100%	43	100%	48	100%

4.3. Beslissingen inzake gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's

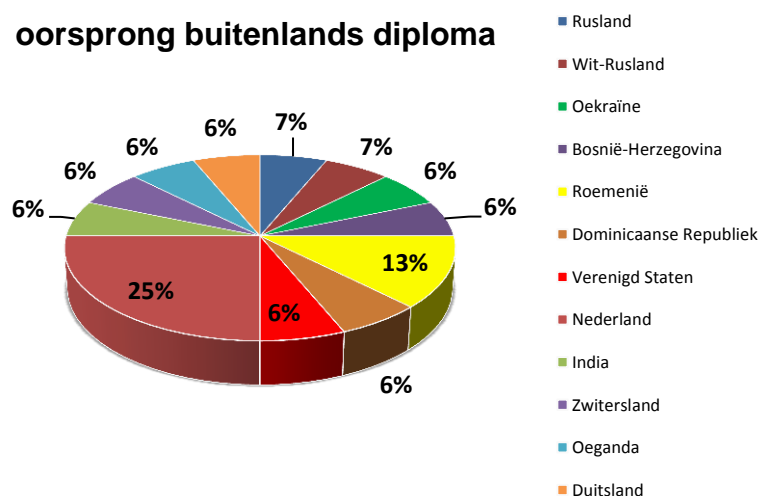
De beroepen betreffen negatieve beslissingen inzake de gelijkwaardigheid met de Vlaamse graad van doctor⁷, master-graden⁸, HBO 5-graden en bachelor-graden.⁹

De bestreden beslissingen hebben betrekking op diploma's inzake geneeskunde¹⁰, architectuur¹¹, toegepaste economische wetenschappen¹², psychologie¹³, ingenieur¹⁴, kunsten¹⁵, verpleegkunde¹⁶,

geschiedenis¹⁷, godgeleerdheid¹⁸, muziek¹⁹, communicatiemanagement²⁰, taal- en letterkunde²¹ pedagogie²², en bedrijfsmanagement en handelswetenschappen²³.

Het is daarbij opvallend dat het merendeel van de verzoekers een betwisting over de gelijkwaardigheid van een Oost-Europees (Bosnië-Herzegovina²⁴, Rusland²⁵, Wit-Rusland²⁶, Oekraïne²⁷ en Roemenië²⁸, Slovenië²⁹) diploma voorleggen. Daarnaast zijn er dit jaar veel dossiers met een Nederlandse oorsprong.³⁰ Verder werden er ook betwistingen over de erkenning van diploma's uit Venezuela³¹ Dominicaanse Republiek³², de Verenigd Staten³³, Iran³⁴, Oeganda³⁵, Zwitserland³⁶, Duitsland³⁷ en India³⁸ aan de Raad voorgelegd.

oorsprong buitenlands diploma

⁷ R. Stvb. nr. 2013/144.

⁸ bv. R. Stvb. nr. 2013/033; 2013/073.

⁹ R. Stvb. nr. 2013/082.

¹⁰ R. Stvb. nr. 2013/144.

¹¹ R. Stvb. nr. 2013/016.

¹² R. Stvb. nr. 2013/014.

¹³ R. Stvb. nr. 2013/065.

¹⁴ R. Stvb. nr. 2013/002.

¹⁵ R. Stvb. nr. 2013/009.

¹⁶ R. Stvb. nr. 2013/005; 2013/082.

¹⁷ R. Stvb. nr. 2013/038.

¹⁸ R. Stvb. nr. 2013/022.

¹⁹ R. Stvb. nr. 2013/071.

²⁰ R. Stvb. nr. 2013/046.

²¹ R. Stvb. nr. 2013/033.

²² R. Stvb. nr. 2013/073.

²³ R. Stvb. nr. 2013/076; 2013/080; 2013/166.

²⁴ R. Stvb. nr. 2012/333.

²⁵ R. Stvb. nr. 2013/038.

²⁶ R. Stvb. nr. 2013/014.

²⁷ R. Stvb. nr. 2013/033.

²⁸ R. Stvb. nr. 2013/076; 2013/144.

²⁹ R. Stvb. nr. 2013/080.

³⁰ R. Stvb. nr. 2013/009; 2013/046; 2013/065; 2013/071.

³¹ R. Stvb. nr. 2013/073.

³² R. Stvb. nr. 2013/016.

³³ R. Stvb. nr. 2013/022; 2013/016.

³⁴ R. Stvb. nr. 2013/002; 2013/005.

³⁵ R. Stvb. nr. 2013/166.

³⁶ R. Stvb. nr. 2013/149.

³⁷ R. Stvb. nr. 2013/066.

³⁸ R. Stvb. nr. 2013/082.

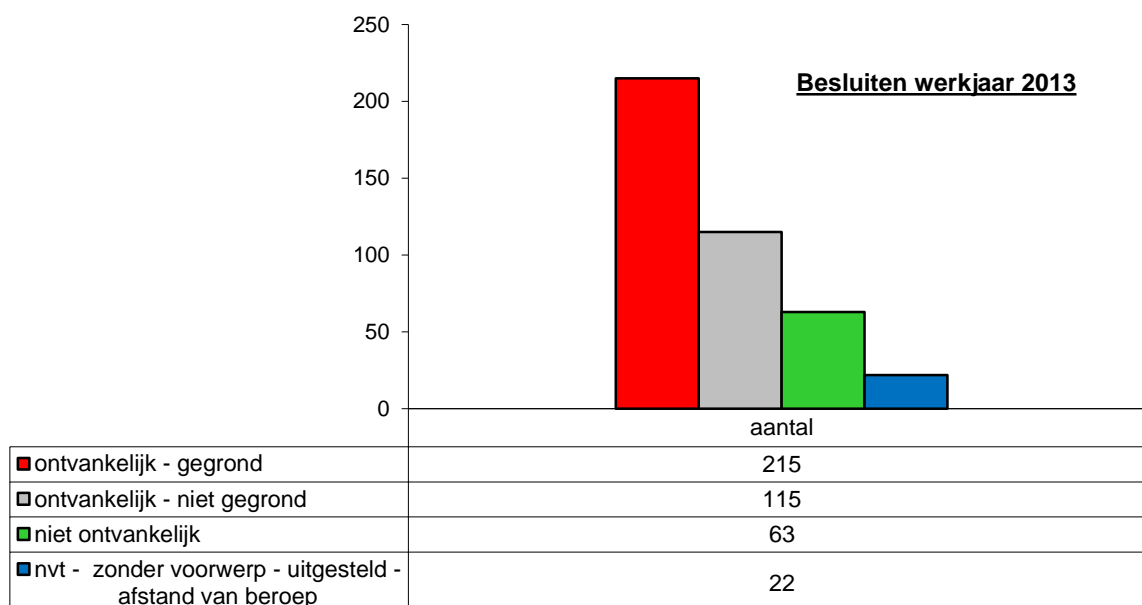
5. Uitspraken van de Raad

Zoals hierna blijkt, worden de statistieken van het huidige werkjaar sterk beïnvloed door de grote toename van het aantal dossiers waarbij studenten verloren studiepunten terugvragen omwille van een overmachtssituatie. Het beeld over het werkjaar 2013 is dus vertekend voor zover de globale cijfers niet genuanceerd en gefilterd worden. In de onderstaande grafieken wordt daarom telkens een dubbele rapportering gemaakt waarbij al dan niet abstractie wordt gemaakt van de overmachtsdossiers.

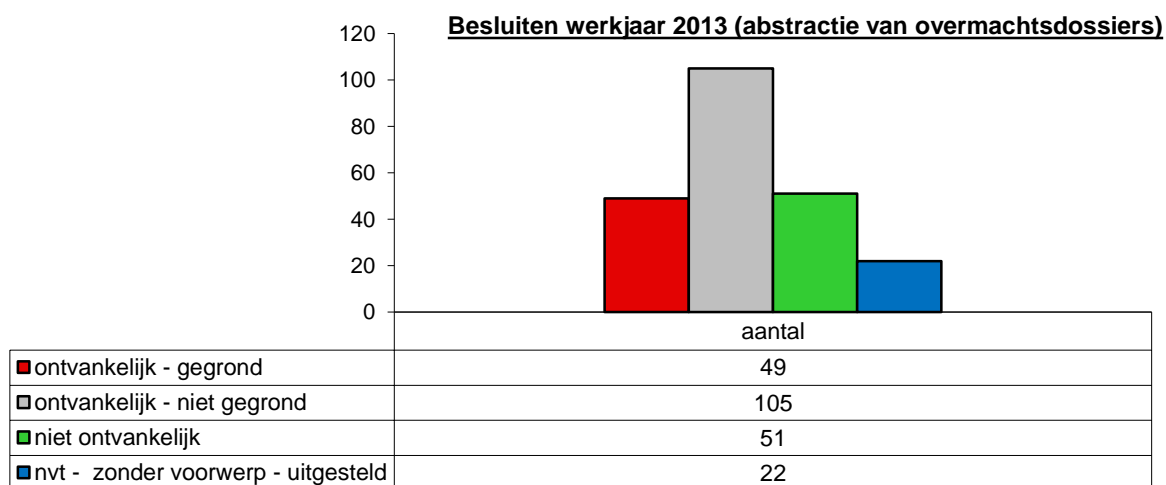
5.1. Besluiten werkjaar 2013

5.1.1. Met overmachtsdossiers

In het werkjaar 2013 werden op een totaal van 416 dossiers (de dossiers die werden ingeleid en behandeld in 2013) 330 beroepen ontvankelijk verklaard. Dit betekent dat ongeveer 80% van alle dossiers in het werkjaar 2013 ten gronde werd behandeld. Er werden 63 dossiers of 15% onontvankelijk verklaard en 22 dossiers of 5,5% waren zonder voorwerp (bv. intrekking van de bestreden beslissing of afstand) of werden uitgesteld.

5.1.2. Abstractie van overmachtsdossiers

Indien men abstractie maakt van de dossiers inzake overmacht en leerkrediet werden er 154 van de 227 dossiers ontvankelijk verklaard (67,84%) en bijgevolg ten gronde behandeld. Dit

betreft een lichte daling ten opzichte van vorig werkjaar. Er werden 49 dossiers gegrond verklaard, wat overeenkomt met 21,59%. Ook dit betreft een lichte daling ten opzichte van het vorig werkjaar. 22,47% van de dossiers werd onontvankelijk verklaard en in 10,50% van de dossiers verklaarde de Raad het beroep zonder voorwerp of werd de zaak uitgesteld. Het aantal onontvankelijke verzoekschriften is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van vorig werkjaar.

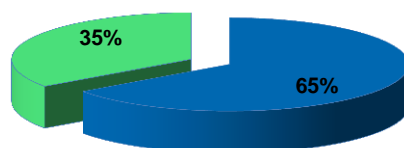
5.2. Besluiten inzake gegrondheid van de ontvankelijke beroepen

5.2.1. Werkjaar 2013

5.2.1.1. Met overmachtsdossiers

De Raad heeft in 2013 van de 330 ontvankelijke dossiers er 215 dossiers gegrond verklaard wat overstemt met ongeveer 65%.

Alle ontvankelijke zaken en hun gegrondheid 2013

■ ontvankelijk - gegrond ■ ontvankelijk - niet gegrond

Dossiers m.b.t. overmacht en leerkrediet worden heel vaak ontvankelijk en gegrond verklaard (nl. 87,89% van de dossiers). De daling ten opzichte van het vorige werkjaar is te verklaren door een strengere

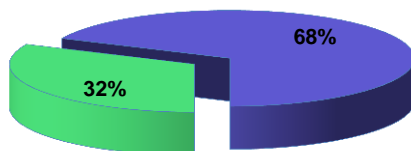
beoordeling.

Tijdens het werkjaar 2013 werd door de Raad voor een globaal jaartotaal van 6978 studiepunten teruggegeven nadat er overmacht werd vastgesteld.³⁹ Dit is beduidend meer dan in 2012 (5716 studiepunten).

5.2.1.2. Abstractie van overmachtsdossiers

De Raad heeft van de 154 ontvankelijke dossiers (zonder de dossiers m.b.t. leerkrediet en overmacht) 49

Alle ontvankelijke zaken en hun gegrondheid 2013 (abstractie overmachtsdossier)

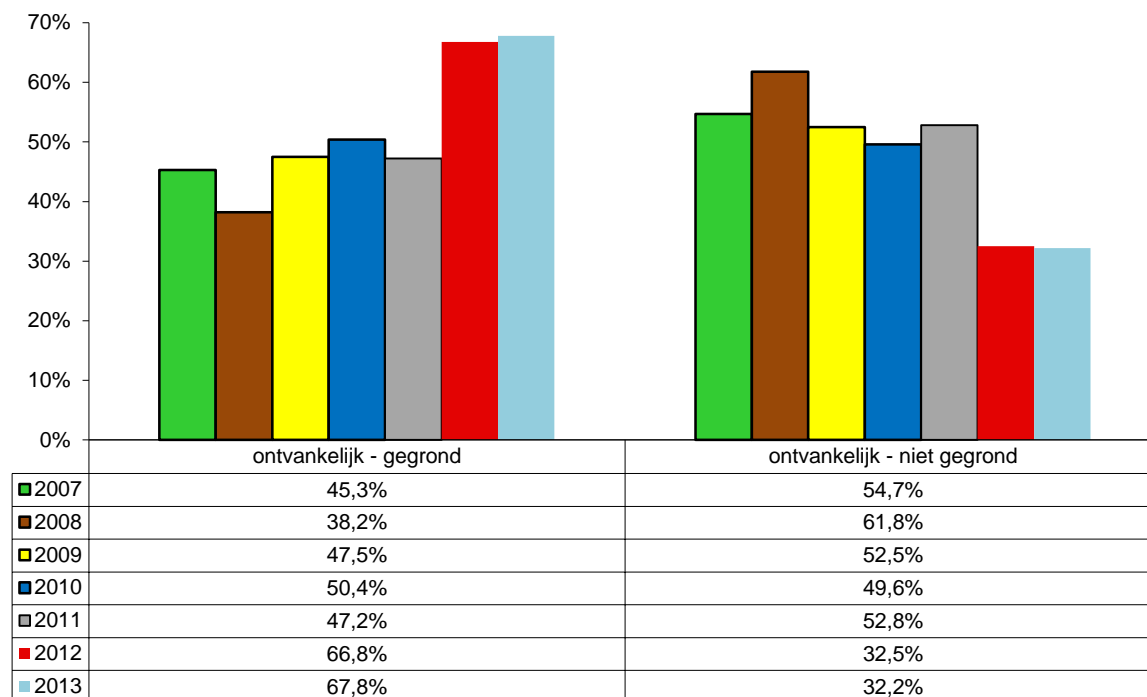
■ ontvankelijk - gegrond ■ ontvankelijk - niet gegrond

dossiers gegrond verklaard, wat overstemt met ongeveer 32% en 105 niet gegrond (68%). Dit betreft opnieuw een daling ten opzichte van de vorige werkjaren vermits er in 2012 47% van de ontvankelijke zaken gegrond werden verklaard en in het

werkjaar 2010 werden er nog 51% van de ontvankelijke zaken gegrond verklaard.

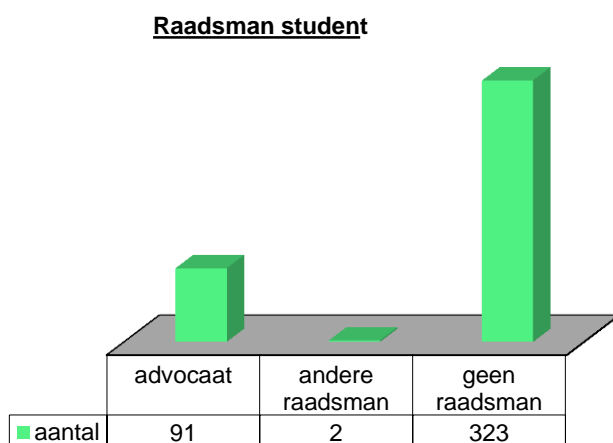
³⁹ De complexiteit van het Financieringsdecreet laat niet toe om een exacte begroting te maken, maar op basis van een gemiddelde (gegevens Cel Financiering AHOVOS: financieringspunt 55,47 euro) heeft de Raad voor ca. 387.000,00 euro aan gefinancierde studiepunten teruggegeven (+ 21, 7% ten opzichte van het bedrag in 2012).

5.2.2. Periode 2007-2012

Overzicht van de ontvankelijke zaken en hun gegrondheid over de periode 2007 – 2013

6. Bijstand door een raadsman

Er zijn dit werkjaar in absolute cijfers meer studenten en instellingen die een beroep doen op de juridische bijstand van een advocaat. Dat valt uiteraard te verklaren door het toegenomen aantal zaken.

betrokken wordt, zal binnen de krijtlijnen van het initieel ingediende verzoekschrift moeten blijven. Uit bijgevoegde tabel (links) blijkt dat in het werkjaar 2013 het overgrote deel van de studenten hun zaak zelf verdedigd hebben zonder specifieke juridische bijstand van een advocaat in te roepen. Dit is een constante.

6.1. Verzoekende partij

Studenten kunnen zich laten bijstaan voor de procedure bij de Raad door een raadsman. Dit kan zowel een advocaat als een andere vertrouwenspersoon zijn. In 2 gevallen werd er gebruik gemaakt van een andere raadsman. In 91 gevallen werd effectief beroep gedaan op een advocaat. Dit kan in elke stand van de procedure zijn. In de loop van de procedure kan een partij in principe echter geen nieuwe middelen meer inbrengen. Dus een advocaat die op een later moment in de procedure

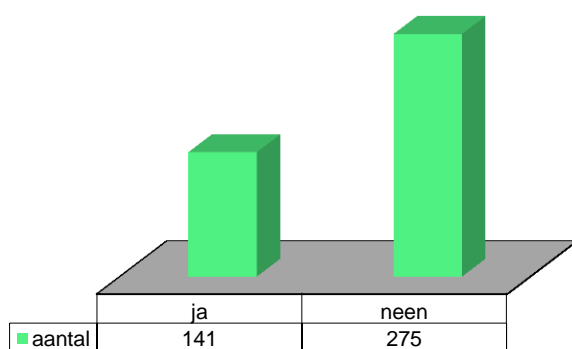
De onderstaande tabellen schetsen een mogelijk verband tussen het inschakelen van een raadsman en het resultaat van de procedure. De percentages zijn berekend in verhouding tot het aantal zaken dat binnen een bepaalde groep behandeld is om zodoende een correcte succesratio te berekenen. In 323 dossiers waar de student zelf zijn zaak verdedigd heeft, werden er 182 beroepen gegrond verklaard en werden er 43 dossiers niet-ontvankelijk verklaard. In 91 dossiers waar een advocaat optrad, werden er 33 beroepen gegrond verklaard en werden 19 dossiers niet-ontvankelijk verklaard.

Deze cijfers moeten echter steeds genuanceerd worden daar de inhoud van de dossiers zelf buiten beschouwing werd gelaten. Tevens dient ook hier de kanttekening te worden gemaakt dat er een zeer grote toename is van het aantal dossiers inzake leerkrediet en overmacht. Deze zaken vallen buiten de 'normale' procedures bij de Raad. Meestal wordt voor deze dossiers geen advocaat aangesteld en vaak zijn deze dossiers ontvankelijk en gegrond.

raadsman student	ontvankelijkheid	gegrondheid	2013	%
advocaat	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	33	7,93%
		niet gegrond	31	7,45%
	niet ontvankelijk		19	4,57%
	nvt (zonder voorwerp)		8	1,92%
andere raadsman	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	0	0,00%
		niet gegrond	0	0,00%
	niet ontvankelijk		1	0,24%
	nvt (zonder voorwerp)		1	0,24%
geen raadsman	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	182	43,75%
		niet gegrond	85	20,43%
	niet ontvankelijk		43	10,34%
	nvt (zonder voorwerp - uitgesteld)		13	3,13%
			416	100,00%

6.2. Instelling

Raadsman instelling

De instellingen doen vaker beroep op een advocaat dan de studenten. In 141 dossiers werd een advocaat ingeschakeld om de belangen van de instelling te verdedigen. Wat betreft de instellingen geeft onderstaande tabel het volgende weer.

In dossiers waar de instelling zelf haar belangen verdedigde, werden 171 van de 275 beroepen gegrond verklaard en werden 33 dossiers onontvankelijk verklaard. In dossiers waar een advocaat de zaak ter harte nam, werden 44 van de 141 beroepen gegrond verklaard en werden 30 dossiers onontvankelijk verklaard.

Deze cijfers moeten ook hier worden genuanceerd want de inhoud van het dossier werd buiten beschouwing gelaten. Ook moet er gewezen worden op een mogelijke vertekening van het beeld door de grote toename van het aantal dossiers m.b.t. leerkrediet en overmacht. Tenslotte moet opgemerkt worden dat bij de instellingen die geen externe raadsman hebben, er vaak wel een intern juridisch adviseur is die het dossier behartigt.

raadsman instelling	ontvankelijkheid	gegrondheid	2013	%
Ja	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	44	31,21%
		niet gegrond	63	44,68%
	niet ontvankelijk		30	21,28%
	nvt (zonder voorwerp)		4	2,84%
Totaal			141	100,00%
Neen	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	171	62,18%
		niet gegrond	53	19,27%
	niet ontvankelijk		33	12,00%
	nvt (zonder voorwerp - uitgesteld)		18	6,55%
Totaal			275	100,00%
			416	

DEEL III Inhoudelijke analyse van de besluiten van de Raad

1. Ontvankelijkheid

1.1. Inleiding

Tijdens het werkjaar 2013 werden 63 beroepen onontvankelijk verklaard. Deze dossiers werden niet-ontvankelijk verklaard op volgende gronden:

- laattijdigheid;
- het niet-naleven van de vormvoorschriften;
- een onregelmatig ingesteld intern beroep;
- de onbevoegdheid van de Raad;
- een gebrek aan belang;
- voorbarigheid in overmachtsdossiers.

Hieronder worden de verschillende gronden nader toegelicht.

1.2. De tijdigheid van het verzoekschrift

De Raad gaat ambtshalve na of een verzoekschrift binnen de decretaal bepaalde vervalttermijn van vijf kalenderdagen is ingediend. Deze vervalttermijn gaat in de dag na de kennisname van de beslissing op intern beroep of, in voorkomend geval, na het verstrijken van de termijn van vijftien kalenderdagen die ingaat op de dag na deze waarop het intern beroep is ingesteld. In navolging van de Raad van State⁴⁰ stelt de Raad dat bij discussie over de tijdigheid van een beroepschrift niet de kennisgeving door de instelling maar de 'effectieve kennisname' door de student geldt.⁴¹ De Raad van State oordeelde evenwel dat indien de adressaat van de beslissing de aangetekende brief in ontvangst heeft genomen, deze een daad heeft gesteld waardoor de bestemming van de zending geacht wordt ervan op de hoogte te zijn.⁴² Indien de student de aangetekende zending dus zelf in ontvangst neemt, en niet binnen de 5 kalenderdagen extern beroep aantekent bij de Raad, is het beroep derhalve onontvankelijk wegens laattijdigheid.⁴³

Bij betwistingen omtrent de beslissingen i.v.m. de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma gelden er langere beroepstermijnen dan de gewone termijnen. De beroepen tegen deze beslissingen worden bij de Raad ingesteld binnen een vervalttermijn van 30 dagen die ingaat uiterlijk de eenendertigste dag na de dag van de kennisgeving van de desbetreffende beslissing. Het is hier wel de kennisgeving van de beslissing die de uiterste beroepstermijn van 30 kalenderdagen laat lopen en niet de kennisname.⁴⁴

Ook in 2013 werden er verzoekschriften laattijdig ingediend, waardoor ze onontvankelijk werden verklaard.⁴⁵ Indien de beroepstermijn afloopt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan is er een verlenging van de termijn tot de eerstvolgende werkdag.⁴⁶ Tweede kerstdag is geen wettelijke feestdag, zodat de uiterste datum voor de indiening van het beroep niet wordt verschoven.⁴⁷

Op de interne beroepsbeslissingen dienen conform artikel 35 Openbaarheidsdecreet wel de externe beroepsmogelijkheid evenals de beroepsmodaliteiten correct te worden vermeld.

⁴⁰ RvS nrs 206.215 en 206.216, 1 juli 2010.

⁴¹ R. Stvb. nr. 2012/118-145

⁴² RvS nr. 219.117, 2 mei 2012.

⁴³ R. Stvb. nr. 2012/075.

⁴⁴ R. Stvb. nrs. 2013/002, 2013/005, 2013/009, 2013/022, 2013/016, 2013/038, 2013/065, 2013/080, 2013/144, 2013/149, 2013/166

⁴⁵ R. Stvb. nrs. 2013/006, 2013/025, 2013/129, 2013/212, 2013/318.

⁴⁶ R. Stvb. nrs. 2012/034, 2012/115, 2012/119, 2012/120, 2012/123, 2012/151, 2012/152, 2012/161, 2012/173, 2012/193, 2012/206, 2012/207, 2012/240, 2012/249, 2012/278, 2012/297.

⁴⁷ R. Stvb. nr. 2013/006.

Indien dit niet het geval is, begint de termijn om een beroep in te stellen bij de Raad niet te lopen.⁴⁸ De Raad heeft in dit werkjaar de gevolgen van de niet-vermelding (met name een onbeperkte beroepstermijn) pogen te milderen door een aantal factoren mee te betrekken in de beoordeling van de ontvankelijkheid.

“Het verzuim van de door die bepaling voorgeschreven informatie kan evenwel niet tot gevolg hebben dat een beroep bij de Raad zonder enige beperking in de tijd kan worden ingesteld. Dat zou enerzijds tot gevolg hebben dat beroepen nog zouden kunnen worden ingesteld jaren nadat de bestreden beslissing genomen en meegedeeld werd, wat niet verenigbaar is met de door de decreetgever gewilde spoedige behandeling, spoedige behandeling die in het belang is van alle partijen en die de rechtszekerheid dient. Anderzijds wordt ook heden ten dage aanvaard dat de burger in zijn contacten met de overheid in de ruime zin van het woord blijf moet geven van verantwoordelijkheidszin, wat wel wordt aangeduid met de term beginselen van behoorlijke burgerschap.

Bij het beoordelen van de ontvankelijkheid, wat tijdigheid betreft, van beroepen die worden ingesteld in gevallen waar de onderwijsinstelling de voorschriften van artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet niet in acht heeft genomen, spelen de volgende drie factoren een rol: (1) hoeveel tijd is er verstreken tussen de kennisgeving van de ter kennis gegeven te bestrijden beslissing en het indienen van het beroep bij de Raad, (2) welke reden of redenen voert de verzoekende partij aan voor het uitblijven van een tijdig beroep, en (3) had de verzoekende partij op andere wijze al kennis van de vereisten van termijn en vorm voor het instellen van een beroep bij de Raad? Het is duidelijk dat er interactie is tussen de drie factoren.

Hoe langer de termijnoverschrijding, hoe overtuigender de redenen daarvoor zullen moeten zijn. En als de verzoekende partij kennelijk al anderszins wist binnen welke termijn en op welke wijze zij beroep moest instellen, zal de beoordeling van de termijnoverschrijding nog strikter zijn.

De rechtsgronden die verantwoorden dat een beroep bij de Raad wegens laattijdigheid niet ontvankelijk kan worden verklaard, ook al heeft de onderwijsinstelling artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet niet of niet naar behoren in acht genomen, zijn enerzijds het beginsel van de rechtszekerheid, op grond waarvan rechtsverhoudingen op een bepaald ogenblik als definitief beschouwd moet worden, en anderzijds het voorkomen van misbruik van procedure, een vorm van de algemene categorie van rechtsmisbruik.

In deze zaak blijkt het volgende.

De verzoekende partij voert, buiten de enkele vermelding dat de beroepsmodaliteiten niet werden vermeld in het bestreden besluit, geen enkele reden aan waarom zij zolang gewacht heeft met het indienen van het beroep bij de Raad. Het besluit werd bij brief van 12 juli 2011 aan de verzoekende partij verstuurd. Gelet op het stilzwijgen van de verzoekende partij over de datum van ontvangst, is het niet onredelijk te veronderstellen dat de brief rond 4 november 2012 aan haar woonplaats werd aangeboden.

Daar de verzoekende partij geen uitleg geeft waarom zij pas bijna vijf maanden later een verzoekschrift indient bij de Raad, moet dit onverantwoord talmen als misbruik van procedure en rechtsmisbruik beschouwd worden, temeer zo omdat de verzoekende partij al eerder een beroep bij de Raad had ingesteld en dus niet onwetend was van de procedureregels voor het beroep bij de Raad.”

De Raad van State oordeelde in zijn arrest nr. 225.129 echter dat de Raad daarmee onterecht een uitzondering maakte op een regel van openbare orde inzake het niet-aanvangen van de beroepstermijn.⁴⁹ De Raad heeft vervolgens het oordeel van de Raad van State gevolgd en het beroep toch ontvankelijk verklaard.⁵⁰

⁴⁸ R. Stvb. nr.2013/071, 2013/180, 2013/355

⁴⁹ RvS. Nr. 225.129 d.d. 17 oktober 2013.

⁵⁰ R. Stvb. nr. 2013/355.

Wat de bewijslast inzake de tijdigheid van het extern beroep betreft, heeft de Raad duidelijk te kennen gegeven dat de bewijslast ligt bij degene die ter zake iets aanbrengt. Hoewel de Raad ambtshalve de tijdigheid dient te onderzoeken, laat het dossier dat meestal niet toe, wat de Raad ertoe brengt vermoedens over de feiten te hanteren.⁵¹ In de meeste gevallen hult de verzoekende partij zich in stilzwijgen en zal het de verwerende partij zijn die de tijdigheid betwist. De Raad wijst erop dat de concrete bewijslast inzake de laattijdigheid dient te liggen bij de onderwijsinstelling.

“Met betrekking tot het dragen van de bewijslast in verband met een feitenkwestie zoals de effectieve persoonlijke uitreiking of effectieve persoonlijke ontvangst, al dan niet aan de woonplaats, van een aangetekende zending is de Raad van oordeel dat het bestuur, in casu de onderwijsinstelling, de initiële bewijslast moet dragen.

De Raad is immers van oordeel dat hij zich op een weerlegbaar feitelijk vermoeden mag steunen dat de datum van persoonlijke ontvangst, die verzoekende partij aangeeft en die door de verwerende partij niet afdoende weerlegd wordt, juist is. Het is immers een onevenredig zware last voor de verzoekende partij om haar op te leggen om een relatief moeilijk te verkrijgen bewijs te leveren van de effectieve persoonlijke ontvangst van een aangetekende zending omdat er van haar niet dezelfde waakzaamheid als van de onderwijsinstelling vereist kan worden. Immers, de verzoekende partij kan op voorhand niet met zekerheid de inhoud kennen van de aangetekende zending en dus ook niet de gevolgen voor het bewijs van de effectieve persoonlijke ontvangst van een aangetekend schrijven betreffende de ontvankelijkheid van een eventueel in te stellen beroep bij de Raad. Het leggen van de bewijslast in geval van betwisting bij de onderwijsinstelling, in casu de verwerende partij, wordt dan weer verantwoord door het feit dat zij het proces van aangetekende zending start en dat zij dus zeker beschikt over de barcode waarmee zij de aangetekende zending elektronisch kan opvolgen en het bewijs van de eventuele laattijdigheid van het beroep eenvoudig kan bijbrengen. Bovendien beschikt de onderwijsinstelling steeds over de mogelijkheid om een aangetekende zending met een bewijs van ontvangst (AR) te versturen.

Gelet op bovenstaande overwegingen en de vaststelling dat het bewijs van de effectieve persoonlijke ontvangst van een aangetekende zending, i.e. de kennisname van de beslissing, de onderwijsinstelling kan vrijwaren van een beroep tegen haar beslissing, is de Raad van oordeel dat het aan de verwerende partij is om aan te tonen dat het ingestelde beroep laattijdig is door het bewijs van de datum van effectieve kennisname door verzoekende partij aan te brengen. Dat bewijs kan zij door haar vertrouwdsheid met zulke processen eenvoudiger leveren dan de verzoekende partij en zij heeft er bovendien het meeste belang bij.

De Raad meent dat de verwerende partij, als een zorgvuldige onderwijsinstelling, vooraf weet of moet weten dat de effectieve persoonlijke kennisname van haar beslissing, die aan de grondslag ligt van de beoordeling van de ontvankelijkheid door de Raad, ter discussie gesteld kan worden en dat zij zich dus moet wapenen voor het geval zij dit voor de Raad wenst te betwisten.”⁵²

1.3. Naleving van vormvoorschriften

Decretaal (artikel II.294 Codex Hoger Onderwijs) is er slechts één vormvereiste uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven, namelijk de ondertekening van het verzoekschrift door de verzoekende partij of haar raadsman.

Ook dit werkjaar diende de Raad verschillende verzoekschriften onontvankelijk te verklaren wegens het niet-ondertekenen van het inleidend verzoekschrift.⁵³ De Raad wees dit jaar 19 beroepen om deze reden als onontvankelijk af. Een niet-ondertekend verzoekschrift kan wel door een ondertekend vervangen worden, met dien verstande dat de vervanging binnen de

⁵¹ Zie bv. R. Stvb. nr. 2013/016 over verkeerde adressering/aflevering en reconstructie van het tijdsverloop.

⁵² R. Stvb. nr 2014/041

⁵³ R. Stvb. nrs. 2013/063, 2013/076, 2013/088, 2013/103, 2013/113, 2013/115, 2013/130, 2013/135, 2013/138, 2013/165, 2013/172, 2013/202, 2013/246, 2013/247, 2013/248, 2013/250, 2013/251, 2013/277, 2013/392.

vastgelegde vervaltermijn van vijf kalenderdagen dient te gebeuren.⁵⁴ Wat de ondertekening betreft, oordeelde de Raad:

“Het volstaat dat op het verzoekschrift zelf tekens voorkomen die als een handgeschreven handtekening kunnen gelden.

Onder de tekst van zijn verzoekschrift, en de gedrukte tekst van haar naam, heeft de verzoekende partij een aantal handgeschreven vermeldingen aangebracht, waaronder haar voluit geschreven naam en voornaam.

*Dat volstaat als een geldige handtekening.”*⁵⁵

In één dossier betwistte de verwerende partij de handtekening van de verzoekende partij. De verwerende partij meende dat deze handtekening niet de handtekening van de verzoekende partij zelf was. In de wederantwoordnota bevestigde de verzoekende partij echter dat zij het verzoekschrift wel zelf had ondertekend. De Raad heeft aangenomen dat het verzoekschrift werd ondertekend door de verzoekende partij zelf, vermits het bewijs van het tegendeel niet voorlag.⁵⁶ De Raad aanvaardde overigens dat een handtekening op de rugzijde van de briefomslag waarin door de verzoekende partij haar verzoekschrift werd verstuurd toch in aanmerking werd genomen. Deze ondertekening volstond naar het oordeel van de Raad als authenticatie van het eigenlijke verzoekschrift.⁵⁷

Bij de andere vormvereisten die bovendien niet uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven zijn, zal de Raad steeds nagaan of de rechten van de verdediging werden gerespecteerd. De Raad verwijst hierbij naar de beweegreden van de decreetgever die stelt dat bij de organisatie van het rechtscollege niet zozeer een strikte formele rechtsgang wordt betracht, maar wel het flexibel bereiken van een snelle en onderbouwde eindoplossing.

De Raad aanvaardde naast de gewone aangetekende zendingen per brief ook postpakketten van o.a. private koerierdiensten zolang de tijdigheid onbetwist vastgesteld kan worden.⁵⁸

In beginsel moet elk beroep tegen een beslissing in een afzonderlijk verzoekschrift gegoten worden. Dit vereiste komt echter in botsing met de realiteit van de examenbeoordeling, in het bijzonder bij groepswerken, het gezamenlijk schrijven van een paper, ..., *a fortiori* indien alle betrokken studenten hetzelfde cijfer voor het opleidingsonderdeel krijgen. Dit heeft de Raad ertoe gebracht om onder bepaalde voorwaarden toch gezamenlijke verzoekschriften te aanvaarden⁵⁹:

“Verzoekende partijen betwisten gezamenlijk in een enig verzoekschrift de afzonderlijke beslissingen op intern beroep die hen individueel raken.

De Raad stelt vast dat het voorliggend verzoekschrift samen werd ingediend door twee personen, die minstens op impliciete wijze de identieke, doch afzonderlijk gemotiveerde individuele beslissingen met een gedeelde oorzaak, nl. een gezamenlijke masterthesis en paper, betwisten.

Het inleiden van een dergelijk gezamenlijk verzoekschrift is niet aan te raden, maar kan aanvaard worden als het de goede rechtsbedeling niet in de weg staat. Dat is hier het geval, aangezien het weliswaar gaat om individuele beslissingen die de facto toch op beide verzoekende partijen op gelijke wijze uitwerking krijgen, en bij het beoordelen van hun

⁵⁴ R. Stvb. nr. 2013/048-050

⁵⁵ R. Stvb. nr. 2013/184.

⁵⁶ R. Stvb. nr. 2013/369.

⁵⁷ R. Stvb. nr. 2013/225.

⁵⁸ R. Stvb. nr. 2013/064.

⁵⁹ Dezelfde soepelheid wordt nog meer gehanteerd in verzoeken tot teruggave van leerkrediet, waarbij er met één verzoekschrift studiepunten voor verschillende academiejaren bij meerdere instellingen wordt teruggevraagd.

*gezamenlijke prestatie in de bestreden beslissingen geen enkel onderscheid tussen hun individueel aandeel wordt gemaakt.*⁶⁰

Verder is het vaste rechtspraak van de Raad dat het de plicht is van de verzoekende partij om een exacte kopie van het verzoekschrift mee te delen aan de verwerende partij. In een aantal dossiers had de student echter nagelaten dit te doen. In alle behandelde dossiers bleek echter dat de onderwijsinstelling wel kennis had kunnen nemen van het verzoekschrift daar dit door het secretariaat van de Raad bezorgd werd. De onderwijsinstelling heeft zich dan ook steeds naar behoren kunnen verdedigen, wat meestal blijkt uit de antwoordnota. De beroepen werden dan ook ontvankelijk verklaard.⁶¹

Daarnaast heeft de Raad vaak verwezen naar artikel II.294, § 2, Codex Hoger Onderwijs, waarin vereist wordt dat beroepen ingesteld worden bij wijze van een verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

De memorie van toelichting bij het voormalige Aanvullingsdecreet vermeldt met betrekking tot deze vormvereiste (MvT, *Parl. St.* 2003-2004, nr. 1960/1, p. 25):

“Het volstaat dat de verzoeker een eventueel summier doch duidelijk aangegeven onregelmatigheid aanbrengt, zonder dat deze beweerd onregelmatigheid juridisch moet worden gekwalificeerd. Het is evenwel evident dat dergelijk middel niet kan bestaan uit een loutere bewering of mededeling of uit het uiten van twijfel. Het mag duidelijk zijn dat, indien niet wordt voldaan aan deze vereiste, het beroep niet op ontvankelijke wijze kan worden aangenomen. Dit vloeit voort uit de beginselen inzake behoorlijke rechtsbedeling. De rechten van verdediging houden in dat een partij op de hoogte wordt gebracht van de aard en de redenen van de feiten die haar ten laste worden gelegd, wat niet het geval is bij een verzoekschrift dat niet de redenen van het beroep (hoe summier omschreven ook) doet kennen.”

De Raad oordeelde dat het vereiste inzake de uiteenzetting van feiten en middelen op een coherente wijze slechts een minimumvereiste is waarbij, gelet op de wil van de decreetgever, toch enige soepelheid in acht genomen kan worden.⁶² Het volstaat dat uit het verzoekschrift zelf op een voldoende wijze blijkt welke kritieken de verzoekende partij tegen de beslissingen inroept. Omdat de verzoekende partijen veelal ongestructureerde dossiers indienen, heeft de Raad verduidelijkt wat een verzoekschrift is. De Raad wees erop dat dit een uiteenzetting van de feiten en de middelen is, afgesloten met een handtekening. Dit betekent dat in dat formele schrijven een minimum aan feiten en middelen tegen de te bestrijden beslissing uiteengezet moet worden. De Raad onderzoekt evenwel, bij gebrek aan aangevoerde middelen, of er ambtshalve middelen moeten worden opgeworpen.⁶³ De Raad stelde zich veelal soepel op en verwierp in de lijn met deze houding een *exceptio obscurri libelli* daar de verwerende partij er toch in geslaagd was de door de verzoekende partij geformuleerde kritieken te interpreteren en te beantwoorden in haar nota van antwoord.⁶⁴

In andere gevallen was het verzoekschrift te summier opgesteld en werd er geen enkele grief tegen de bestreden beroepsbeslissing geformuleerd. Het was volgens de Raad dan ook niet duidelijk welke juridische bezwaren de verzoekende partij tegen de bestreden beslissing inbracht.⁶⁵

⁶⁰ R. Stvb. nr. 2013/035.

⁶¹ R. Stvb. nrs. 2013/036, 2013/041, 2013/131, 2013/233, 2013/234, 2013/270.

⁶² R. Stvb. nr. 2013/312.

⁶³ R. Stvb. nr. 2012/341.

⁶⁴ R. Stvb. nr. 2013/312.

⁶⁵ R. Stvb. nrs. 2013/009, 2013/119, 2013/146.

*“Hierbij ga ik in beroep tegen uw beslissing mij nederlandse diploma niet gelijk te stellen met de Vlaamse graad ‘Bachelor in de beeldende kunst, Vrije Kunsten’. Ik ga niet akkoord met deze beslissing, hetgeen ik in een gesprek nader wil toelichten”.*⁶⁶

*“De Raad stelt vast dat het verzoekschrift bijzonder summier werd opgesteld. Er werd enkel het volgende in het verzoekschrift gestipuleerd: “Naar aanleiding van de beslissing van de examencommissie van dat ik op 13/12/12 aangetekend heb ontvangen en mijn beroep van 27/11/2012 tegen de studievoortgangsbepaling van 20/11/2012 wil ik u melden dat ik hier niet mee kan akkoord gaan wat vanzelfsprekend is en wens ik verder in beroep te gaan.”*⁶⁷

De Raad wees er ook op dat de middelen gericht moeten zijn tegen de daadwerkelijk na het intern beroep te bestrijden beslissing. Grieven tegen de initiële studievoortgangsbepaling zijn niet meer relevant door de devolutieve werking van het intern beroep.

*“Zo al aangenomen kan worden dat, wat de feitelijke toedracht betreft, de verzoekende partij door het toevoegen van de beslissing op intern beroep geacht kan worden te verwijzen naar de in deze beslissing weergegeven feiten, en voorts geacht kan worden daarmee ook te verwijzen naar de in het intern beroep voorgelegde grieven, blijkt daaruit op geen enkele wijze welke middelen de verzoekende partij aanvoert tegen de beslissing op intern beroep zelf, meer bepaald het antwoord dat de verwerende partij op de grieven van het intern beroep heeft gegeven.”*⁶⁸

In een ander geval beriep de student zich op een zeer vage en algemene grief zonder enige pertinentie, wat de Raad ertoe bracht om het beroep onontvankelijk te verklaren.

*“Het verzoekschrift geeft op summiere wijze aan dat de verzoekende partij het niet eens is met de bestreden beslissingen omdat er een systematische schending van haar rechten en belangen bedoeld in artikel II.15 tot en met II.43 Aanvullingsdecreet. [...] De Raad stelt vast dat het verzoekschrift zeer summier is opgesteld en dat er een ruime grief wordt geformuleerd ten aanzien van de bestreden beslissingen. Het is echter op basis van het verzoekschrift voor de verwerende partij, noch voor de Raad voldoende duidelijk welke precieze juridische bezwaren de verzoekende partij tegen de bestreden beslissingen inbrengt, nu zij verwijst naar bepalingen van de organieke decreetgeving over de Raad. Zelfs indien de grief losgekoppeld zou worden van deze verwijzing, zijn de bezwaren nog steeds onvoldoende duidelijk voor de verwerende partij en de Raad.”*⁶⁹

Een verzoekschrift waarin enkel aangegeven wordt dat men het niet eens is met de bestreden beslissing en verder enkel verwijst naar een volledig dossier in bijlage (waar mogelijkerwijs hier en daar wel meer precieze bezwaren waren opgenomen), kon de Raad niet aansporen tot een zoektocht en puzzelwerk teneinde de zaak onontvankelijk te achten en ten gronde te beoordelen.⁷⁰

In de nota van wederantwoord werden soms wel meer concrete grieven aangebracht, maar dat was evenwel laattijdig omdat vaak niet viel in te zien waarom deze grieven niet eerder in het verzoekschrift konden worden opgenomen.⁷¹

In dit verband oordeelde de Raad tenslotte ook dat niets er zich tegen verzet dat de verzoekende partij de grieven die ze geformuleerd heeft in het kader van het intern beroep, herhaalt in de procedure voor de Raad.⁷²

⁶⁶ R. Stvb. nr. 2013/009.

⁶⁷ R. Stvb. nr. 2012/341.

⁶⁸ R. Stvb. nr. 2012/341.

⁶⁹ R. Stvb. nr. 2013/027.

⁷⁰ R. Stvb. nr. 2013/146.

⁷¹ R. Stvb. nr. 2013/009.

⁷² R. Stvb. nr. 2013/343.

1.4. Het regelmatig instellen en uitputten van het intern beroep

Een beroep bij de Raad kan pas ingesteld worden nadat het intern beroep regelmatig is ingesteld en uitgeput conform de artikelen II.294 en II.283 Codex Hoger Onderwijs. De Raad formuleert dit als volgt:

“Het instellen van een ontvankelijk intern beroep is een grondvoorwaarde om een ontvankelijk beroep bij de Raad in te stellen.”⁷³

Ook dit werkjaar waren er studenten die rechtstreeks een verzoekschrift bij de Raad indienden, zonder eerst een intern beroep te hebben ingediend.⁷⁴ Zo oordeelde de Raad als volgt:

“Verzoekende partij heeft het intern beroep niet ingesteld en uitgeput. De Raad stelt dat conform artikel II.24 en II.13 Aanvullingsdecreet een beroep bij de Raad slechts ontvankelijk is na uitputting van de interne beroepsprocedure. Hoewel de verzoekende partij een intern beroep opgestart heeft, heeft zij echter zonder het resultaat van deze beroepsprocedure af te wachten, en vooraleer de termijn waarbinnen het intern beroepsorgaan een beslissing zou moeten nemen of moeten meedelen wanneer deze dan wel genomen zou worden, verstreken is, tegelijkertijd een identiek extern beroep bij de Raad ingesteld. Het voorliggend beroep van verzoekende partij is dan ook voorbarig een daarom niet ontvankelijk.”⁷⁵

Het nut van een interne procedure is dat op een snelle en efficiënte manier eventuele fouten kunnen worden rechtgezet. Een dergelijke procedure is in het voordeel van beide partijen. Door de interne beroepsprocedure krijgt de student immers de kans om een beter inzicht te verwerven in de motieven die tot de studievoortgangsbeslissing hebben geleid, terwijl de instelling in de mogelijkheid is om de beslissing te heroverwegen, rekening houdend met de elementen die door de student naar voor worden gebracht. Gezien het belang van de interne beroepsprocedure, is het opvallend dat er nog steeds studenten zijn die rechtstreeks hun toevlucht bij de Raad zoeken zonder eerst een interne beroepsprocedure op te starten. De verplichting om eerst het intern beroep op regelmatige wijze in te stellen en uit te putten geldt evenwel niet voor wat de beslissingen inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma betreft.

Gelet op het feit dat een ontvankelijk intern beroep essentieel is voor een ontvankelijk extern beroep bij de Raad, besteedde de Raad daar veel aandacht aan.

“De Raad stelt vast dat artikel II.13 Aanvullingsdecreet ruime autonomie verleent aan de onderwijsinstellingen om de vorm van het intern beroep vast te leggen. Daaruit volgt dat onderwijsinstellingen in hun onderwijs- en examenreglement ontvankelijkheidsvereisten – al dan niet met sancties – kunnen vastleggen. De Raad merkt evenwel op dat deze autonomie niet onbegrensd is en dat hij toezicht houdt op de redelijkheid van het OER en op de wijze van toepassing van ontvankelijkheidsvereisten in concrete zaken.”⁷⁶

Studenten kunnen de beslissing waarbij het intern beroep als onontvankelijk afgewezen werd bij de Raad aanvechten, maar meestal richten zij zich dan op de grond van de zaak en gaan zij voorbij aan het betwisten van de onontvankelijkheid. In dat geval gaat de Raad ook steeds ambtshalve na of de interne beroepsinstantie terecht het intern beroep onontvankelijk heeft verklaard. Tevens zijn er studenten die bij de Raad een externe procedure opstarten over de grond van de zaak waarbij de Raad tot de vaststelling komt dat de interne beroepsprocedure niet regelmatig werd uitgeput. De beslissing van de Raad hierover wordt steeds bij de grond van de zaak behandeld teneinde onregelmatige beroepsbeslissingen te kunnen vernietigen.

⁷³ R. Stvb. nr. 2013/385.

⁷⁴ R. Stvb. nr. 2013/088, 2013/161, 2013/189, 2013/191.

⁷⁵ R. Stvb. nr. 2013/087.

⁷⁶ R. Stvb. nr. 2013/252.

Zo oordeelde de Raad dat een intern beroep onterecht onontvankelijk was verklaard daar de studievoortgangsbepaling geen melding had gemaakt van de beroepsmogelijkheid.

“Het blijkt niet wanneer dit resultaat aan de verzoekende partij werd meegedeeld, maar ook al ontkent de verzoekende partij niet er kennis van te hebben gekregen, terecht laat zij gelden dat deze beslissing, in strijd met artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet van 26 maart 2004, nergens vermeldt dat er tegen deze beslissing een intern beroep kan worden ingesteld. De sanctie op de miskennis van dit voorschrift is dat de termijn voor het intern beroep niet ingaat.

De verwerende partij heeft derhalve het op 2 december 2012 ingestelde beroep ten onrechte wegens laattijdigheid niet onontvankelijk verklaard.”⁷⁷

In volgende gevallen werd door de Raad geoordeeld dat de interne beroepsinstantie het intern beroep terecht onontvankelijk heeft verklaard en bijgevolg werd het beroep bij de Raad ongegrond verklaard:

- een laattijdig ingesteld intern beroep, hoewel de beroepsmogelijkheid en de modaliteiten correct werden aangegeven op de studievoortgangsbepaling⁷⁸:

“De Raad stelt vast dat de verzoekende partij pas op 26 juni 2013 effectief een intern beroep ingesteld heeft. Slechts uitzonderlijk neemt de Raad omstandigheden aan die het overschrijden van de normale beroepstermijn kunnen rechtvaardigen. De Raad stelt vast dat verzoekende partij op de examentuchtbeslissing behoorlijk geïnformeerd werd over de beroepsprocedure zodat zij geacht wordt de beroepstermijn te kennen. Het feit dat verzoekende partij zich bijkomend wenste te informeren bij de ombudspersoon van de instelling over de procedure impliceert niet dat de termijn niet strikt nageleefd moet worden door verzoekende partij. Ook het feit dat de ombudsvrouw niet gewezen zou hebben op het nakend verstrijken van de beroepstermijn is geen rechtvaardiging voor de overschrijding van de termijn. In casu wordt er door verzoekende partij geen overmacht of enig andere verschoonbare omstandigheid afdoende aangetoond om het overschrijden van de vervallende termijn te rechtvaardigen. Het intern beroep werd dus laattijdig ingesteld. Het intern beroep werd bijgevolg correct als onontvankelijk afgewezen.”

- een niet-ondertekend intern beroepsschrift:

“De Raad is voorts van oordeel dat het ondertekenen van het intern beroepsschrift een substantiële formaliteit is daar dit de enige garantie is dat het beroep wel degelijk door de belanghebbende zelf ingesteld is. De Raad stelt dan ook dat de verwerende partij terecht het verzoek onontvankelijk heeft verklaard.”⁷⁹

“De Raad is het met de verwerende partij eens dat het ondertekenen van het intern beroepsschrift een substantiële formaliteit is, vermits dit de enige garantie is dat het beroep wel degelijk door de belanghebbende zelf is ingesteld.”⁸⁰

- beroepsschrift zonder uiteenzetting feiten en middelen:

“De Raad neemt aan dat het opleggen van bepaalde onontvankelijkheidsvereisten de belangen van de onderwijsinstelling kan dienen, bijvoorbeeld een vereiste inzake behoorlijke uiteenzetting van feiten en bezwaren in het beroepsschrift. In casu stelt de Raad vast dat het intern beroep van de verzoekende partij niet duidelijk uiteenzet welke bezwaren zij heeft tegen de genomen studievoortgangsbepaling. Om deze

⁷⁷ R. Stvb. nr. 2012/339.

⁷⁸ R. Stvb. nr. 2013/089.

⁷⁹ R. Stvb. nr. 2013/270.

⁸⁰ R. Stvb. nr. 2013/233.

reden alleen al kon de centrale klachtencommissie van verwerende partij het intern beroep terecht onontvankelijk verklaren.”⁸¹

In andere dossiers kwam de Raad vaak ambtshalve tot de vaststelling dat het intern beroep onterecht onontvankelijk/ontvankelijk werd verklaard:

- het toestaan van een te ruime beroepstermijn:

“Uit de stukken blijkt dat de examenbeslissing meegedeeld werd op 10 september 2013. De verzoekende partij betwist dit niet en vermeldt zelf deze datum. Dit impliceert dat de vervaltermijn voor het intern beroep ingaat op 11 september 2013 en eindigt op 15 september 2013. Uit de stukken blijkt dat het intern beroep op 16 september 2013 werd ingesteld. Dit wordt door de partijen niet betwist. De Raad stelt weliswaar vast dat 15 september 2013 een zondag is, maar ziet in casu geen reden om een overschrijding van de beroepstermijn toe te staan. De Raad wijst erop dat het Aanvullingsdecreet geen verlenging van de vervaltermijn voor het intern beroep – in tegenstelling tot voor het extern beroep bij de Raad – voorschrijft, noch toelaat, indien deze vervaltermijn eindigt op een zaterdag, zondag of feestdag. De Raad wijst er ook op dat het instellen van een intern beroep via e-mail niet gebonden is aan bv. de beperkte beschikbaarheid van de postdiensten, maar op elk door de verzoekende partij vrij gekozen moment vanop elke plaats met een internetverbinding kan ingesteld worden. De Raad stelt vast dat in casu door de verzoekende partij geen enkele omstandigheid zoals overmacht of enig andere verschoonbare omstandigheid aangetoond wordt die het overschrijden van de vervaltermijn rechtvaardigen.

Door het ontvankelijk verklaren van het interne beroep, ingesteld op 16 september 2013, verleent verwerende partij een ruimere beroepstermijn (in casu zes kalenderdagen) dan decretaal toegelaten is. De vervaltermijn van vijf kalenderdagen is van openbare orde zodat er door de beroepsinstantie van de instelling niet van afgeweken kan worden.”⁸²

“Verzoekende partij heeft slechts op 21 februari 2013 een intern beroep ingesteld tegen de ongunstige examenbeslissing. Hoewel de bestreden beslissing d.d. 18 maart 2013 stelt dat het interne beroep, ingesteld op 21 februari 2013, tegen het examenresultaat – volgens de verwerende partij meegedeeld op 12 februari 2013 – ontvankelijk is omdat de verzoekende partij naar eigen zeggen slechts op 17 februari 2013 via het elektronisch platform ... kennis kon nemen van de resultaten.

Artikel II.13 Aanvullingsdecreet bepaalt op dwingende wijze de termijn waarbinnen een intern beroep ingesteld moet worden. De vervaltermijn van vijf kalenderdagen gaat in beginsel in op de dag na de dag van de bekendmaking van de examenbeslissing voor het betrokken opleidingsonderdeel. Artikel ... bevestigt eveneens dat de vervaltermijn voor intern beroep ingaat op de dag na de deze van de schriftelijke mededeling van de examenresultaten, ongeacht de eventuele mogelijkheid tot informele klachten. Uit de beroepsbeslissing d.d. 18 maart 2013 zelf kan afgeleid worden dat het resultaat voor het betwiste examen conform artikel ..., zoals nader ingevuld door de betrokken faculteit, elektronisch (i.e. via ...) op 12 februari 2013 werd bekend gemaakt. Verzoekende partij weerlegt nergens de juistheid van deze datum van elektronische mededeling en beperkt zich tot de loutere bewering dat zij pas op 17 februari 2013 kennis kon nemen van het examenresultaat.

Dit impliceert dat de interne beroepstermijn van vijf kalenderdagen in casu liep vanaf 13 februari 2013. Verzoekende partij kon dus ten laatste op 17 februari 2013 (eventueel tot 18 februari 2013 verlengd) een nuttig beroep via e-mail instellen. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij dus op 17 februari 2013 (de dag van de beweerde kennisname) nog steeds een ontvankelijk beroep kon instellen. Verzoekende partij heeft echter pas op 21 februari 2013 effectief een intern beroep

⁸¹ R. Stvb. nr. 2013/252

⁸² R. Stvb. nr. 2013/313.

ingesteld. Slechts uitzonderlijk neemt de Raad omstandigheden aan die het overschrijden van de normale beroepstermijn kunnen rechtvaardigen. Ter zitting heeft verwerende partij desgevraagd bevestigd dat de resultaten op ... werden vrijgegeven op 12 februari 2013. Verzoekende partij bevestigt, noch ontkent, doch stelt ter zitting slechts op 17 februari 2013 ... geraadpleegd te hebben aangezien zij in Nederland verbleef. In casu wordt er door de verzoekende partij geen omstandigheid zoals overmacht of enig andere verschoonbare omstandigheid aangetoond die het overschrijden van de vervaltermijn rechtvaardigen.

Door het alsnog ontvankelijk verklaren van het interne beroep, ingesteld op 21 februari 2013, verleent verwerende partij een ruimere beroepstermijn (negen kalenderdagen) dan decretaal toegelaten is. Deze vervaltermijn van vijf kalenderdagen is van openbare orde zodat er door de beroepsinstantie van de instelling niet van afgeweken kan worden. De Raad stelt op basis van deze elementen vast dat de interne beroepsinstantie onterecht het intern beroep ontvankelijk heeft verklaard.”⁸³

- overdreven formalisme:

“Zo stelde de Raad reeds in zijn besluit nr. 2006/024 dat de memorie van toelichting bij het Aanvullingsdecreet overdreven formalisme heeft willen verhinderen en dat alleszins geen strikt formele rechtsgang wordt betracht. In dit besluit stelde de Raad voorts dat naar analogie deze visie ook geldt voor wat het procedureverloop van het intern beroep betreft:

‘In het geval dat de verzoekende partij kiest voor een vorm van beroep die niet door het reglement wordt bepaald, draagt zij wel de bewijslast dat het beroep (1) tijdig, (2) volledig en (3) naar behoren ter kennis is gebracht van de instelling.’

In dit geval stelt de Raad vast dat het beroep blijkens het ontvangstbewijs op 17 september 2013, dat is tijdig, ontvangen werd. Het voor ontvangst afgetekende bewijs van de zending vermeldt ook de inhoud ervan (“klacht intern beroepscollege”) en het besluit op intern beroep vermeldt overigens ook de datum van betekening. Verder werd ook het volledige interne beroep meegedeeld en werd het gericht tot de bevoegde instantie.

Door het intern beroep in deze omstandigheden op basis van artikel AOR 2012-2013 onontvankelijk te verklaren heeft het intern beroepscollege een onrechtmatige beslissing genomen.”⁸⁴

- het verkeerd interpreteren van het voorwerp van het intern beroep:

“De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie een verkeerde interpretatie gegeven heeft aan het voorwerp van het intern beroep. De Raad wijst erop dat verzoekende partij conform artikel OER 2013-2014 terecht een intern beroep heeft ingesteld tegen een studievoortgangsbepaling. Het intern beroep werd onterecht onontvankelijk verklaard.”⁸⁵

Artikel II.294, §1 Codex Hoger Onderwijs stipuleert dat de beroepen bij de Raad moeten worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisname van de beslissing op intern beroep. Bij het uitblijven van een tijdige beslissing op intern beroep, dient het beroep bij de Raad binnen de vervaltermijn van vijf kalenderdagen na het verstrijken van deze reactietermijn te worden ingesteld, tenzij vóór het verstrijken van de reactietermijn van 15 kalenderdagen waarover de interne beroepsinstantie beschikt, deze aan de student meedeelt op welke latere datum zij uitspraak zal doen. De Raad oordeelde meermaals dat uit artikel II.294, §1 Codex Hoger Onderwijs niet blijkt dat de decreetgever aan het overschrijden van de reguliere of verlengde beslissingstermijn de

⁸³ R. Stvb. nr. 2013/057.

⁸⁴ R. Stvb. nr. 2013/234

⁸⁵ R. Stvb. nr. 2013/310.

sanctie verbonden heeft dat de beroepsinstantie niet meer bevoegd is om te beslissen na het verstrijken van deze termijn. Een laattijdig genomen beslissing of een laattijdig meegedeelde beslissing is dus nog geldig.⁸⁶ Dit geldt eveneens voor een nieuwe beslissing in opvolging van een vernietigingsbesluit.⁸⁷

1.5. De bevoegdheid van de Raad

De inhoudelijke bevoegdheid van de Raad wordt afgeleid uit artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs doordat deze bepaling een lijst geeft van de studievoortgangsbeslissingen, die op grond van artikel II. 285 Codex Hoger Onderwijs het voorwerp kunnen zijn van beroepen bij de Raad. De Raad onderzoekt, niettegenstaande de vermelding van de beroepsmogelijkheid bij de Raad in de bestreden beslissing – wat het bestaan van een studievoortgangsbeslissing impliceert – ambtshalve of het voorwerp van het beroep een studievoortgangsbeslissing is in de zin van de Codex Hoger Onderwijs:

- een examenbeslissing,
- een examentuchtbeslissing,
- een beslissing over een bewijs van bekwaamheid,
- een beslissing over de toekenning van een vrijstelling,
- een beslissing over het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma,
- het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven,
- een beslissing over de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma.
- het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking.

Daarnaast kunnen 'beslissingen' aangaande leerkredietbewegingen aan de Raad voorgelegd worden: onjuistheden, materiële vergissingen en overmacht. De Raad wijst er vooreerst op dat er een beslissing van een daartoe bevoegd orgaan moet zijn:

*"De Raad stelt op basis van de stukken evenwel vast dat de verzoekende partij niet de geëigende procedure gevolgd heeft. Het blijkt immers niet dat de verzoekende partij een verzoek voor een geïndividualiseerd traject heeft ingediend. In die zin is er in deze zaak ook geen sprake van een concrete studievoortgangsbeslissing, daar er geen beslissing van een bevoegde instantie voorligt."*⁸⁸

"In de veronderstelling dat de beslissing d.d. 13 oktober 2013 een examenbeslissing, met name een beslissing over het al dan niet voldoen voor een opleidingsonderdeel dan wel een globale opleiding, zou zijn, merkt de Raad op dat het op basis van artikel OER niet aan de vicerector studentenbeleid, maar enkel aan de examencommissie toekomt om een examenbeslissing te nemen, behoudens indien het georganiseerd administratief [beroep] zulke bevoegdheden aan een beroepsinstantie toekent en dit intern beroep op formele wijze ook effectief ingesteld is.

*Uit de e-mail van de vicerector studentenbeleid d.d. 13 oktober 2013 kan volgens de Raad niet afgeleid worden dat het om een studievoortgangsbeslissing in de zin van het Aanvullingsdecreet gaat. De echte examenbeslissing werd door de examencommissie genomen op 12 september 2013."*⁸⁹

Volgende voorwerpen waren naar het oordeel van de Raad in het werkjaar 2013 geen studievoortgangsbeslissing, wat leidt tot een onontvankelijk beroep:

⁸⁶ R. Stvb. nr. 2013/304, 2013/343.

⁸⁷ R. Stvb. nr. 2012/342.

⁸⁸ R. Stvb. nr. 2013/358.

⁸⁹ R. Stvb. nr. 2013/365

- de beslissing over het al dan niet toestaan van bijzondere examenfaciliteiten n.a.v. uitzonderlijke individuele omstandigheden.⁹⁰
- de organisatie van de tweede examenkans (datum).⁹¹
- een examenbeslissing van een Hoger Beroepsonderwijsinstelling.⁹²
- niet-definitieve beslissingen:

“Uit artikel OER, in samenhang met artikel OER waarnaar het puntenrapport expliciet verwijst, volgt dat het gaat om voorlopige resultaten en dat enkel de examencommissie na deliberatie de definitieve resultaten vaststelt. De Raad wijst erop dat er geen examenbeslissing is zolang de examencommissie zich niet heeft uitgesproken over het resultaat.”⁹³

“Uit de stukken en op basis van ER. Art. blijkt dat enkel de examencommissie bevoegd is om examenresultaten definitief vast te stellen. Deze definitieve vaststelling gebeurt voor de eerste examenperiode pas eind juni 2013. Uit deze elementen volgt dat er thans nog geen examenbeslissing van de bevoegde examencommissie voorhanden is, zodat er ook geen voorwerp is waarvoor de Raad bevoegd is.”⁹⁴

- een beslissing tot rechtzetting van een materiële vergissing:

“Artikel II.12 Aanvullingsdecreet, noch het OER 2012-2013 van de verwerende partij definieert expliciet wat men moet verstaan onder ‘materiële vergissing’. Uit rechtspraak van de Raad van State kan afgeleid worden dat een materiële vergissing verwijst naar bv. een verschrijving of een andere fout m.b.t. het examencijfer die niets te maken heeft met een inhoudelijke beoordeling. De Raad is van oordeel dat het verkeerd ingeven van een examencijfer en mededeling op een elektronisch platform in casu berust op een materiële vergissing. De rechtzetting door de docent tijdens de lopende indiensessie kan niet los gezien worden van het feit dat het initieel toegekende cijfer 16/20, dat berust op een niet-betwiste vergissing bij het elektronisch ingeven van de resultaten, onmiddellijk zichtbaar was voor de verzoekende partij op de datum én op het elektronisch platform dat door de betrokken faculteit vooropgesteld was. In die zin werd het examencijfer van 16/20 ‘geproclameerd’ in overeenstemming met de definitie in Deel I, Afdeling II OER 2012-2013 en de vastgestelde bekendmakingsmodaliteiten in artikel OER 2012-2013. Dit betekent dat het nadien toegewezen – lees aangepaste – cijfer van 9/20 ten gevolge van de rechtzetting door de docent tijdens de indiensessie zelf, maar na de effectieve mededeling aan de studenten, in het bijzonder aan verzoekende partij, niet kan gezien worden als een oorspronkelijke mededeling van het reële niet-betwiste examenresultaat. De Raad stelt vast dat het ‘verkeerd ingegeven’ resultaat effectief werd meegedeeld en dat het de verzoekende partij in casu ook onmiddellijk bereikt had. De Raad wijst er overigens op dat de verzoekende partij er, gelet op artikel OER 2012-2013 rechtmatig op kon vertrouwen dat het door de verwerende partij weliswaar foutief meegedeelde cijfer correct is en dat verzoekende partij geenszins verplicht kan worden om een aan haar meegedeeld examenresultaat in vraag te stellen.

Uit het voorgaande volgt dat de aanpassing van het cijfer naar een 9/20 een rechtzetting is van een materiële vergissing is waarvoor verwerende partij in artikel OER 2012-2013 een regeling vastgesteld heeft.

⁹⁰ R. Stvb. nr. 2013/003.

⁹¹ R. Stvb. nr. 2013/052.

⁹² R. Stvb. nr. 2013/059.

⁹³ R. Stvb. nr. 2013/042.

⁹⁴ R. Stvb. nr. 2013/072.

Uit het interne beroepsschrift en uit het verzoekschrift blijkt dat de verzoekende partij stelt dat de betwisting enkel draait rond een materiële vergissing bij het ingeven van het examencijfer voor het opleidingsonderdeel (9/20 i.p.v. 16/20) en de rechtzetting daarvan conform de bepalingen van het OER 2012-2013. Een betwisting over een rechtzetting van een materiële vergissing is echter geen betwisting over een onregelmatigheid bij een studievoortgangsbepaling waarvoor de Raad bevoegd is.

*De Raad is bijgevolg onbevoegd om in casu het voorliggende beroep betreffende een materiële vergissing bij een studievoortgangsbepaling te behandelen.*⁹⁵

- een beslissing inzake de inhoud van een opleidingsonderdeel *an sich* of over de overdracht van de concrete inhoud van een opleidingsonderdeel naar een volgend academiejaar.⁹⁶
- een beslissing tot weigering van deelname aan de derde examenperiode wegens een administratieve niet-aanmelding voor die zittijd.⁹⁷

Dit werkjaar heeft de Raad voor het eerst een opening gemaakt naar een uitbreiding van zijn bevoegdheid, wat het voorwerp betreft, door de theorie van de complexe rechtshandeling in zijn rechtspraak te ontwikkelen. Daarmee zet de Raad zich op de lijn van de Raad van State.

“De Raad onderzoekt ambtshalve zijn bevoegdheid en gaat na of de beslissing waarbij de verzoekende partij deelname aan de tweede examenkans ontzegd wordt een beslissing is die als een studievoortgangsbepaling gekwalificeerd kan worden of die bij de Raad om andere redenen kan aangevochten worden.

De Raad merkt op dat artikel 29 Flexibiliseringsdecreet iedere student het recht geeft op twee examenkansen, behoudens indien de aard van het opleidingsonderdeel dat niet zou toelaten. Dit impliceert dat verzoekende partij in beginsel recht heeft op het benutten van twee examenkansen. De Raad stelt vast dat artikel ... OER bepaalt dat een student in geval van overmacht kan verzoeken om een examen te verplaatsen. Dit kan men begrijpen als een uitvoering van het bovenstaande recht op twee examenkansen. De Raad stelt eveneens vast dat artikel ... OER en de facultaire aanvullingen bepalen dat de student overmacht ten laatste de dag van het examen moet melden en de originele bewijsstukken binnen drie kalenderdagen na de dag van het examen moet voorleggen. In casu blijkt uit de stukken dat de coördinator van het faculteitssecretariaat op basis van artikel ... OER de bevoegdheid heeft om meldingen van overmacht en verzoeken betreffende een nieuwe examenregeling te beoordelen en een eindbeslissing ter zake te nemen.

De Raad stelt vast dat alvorens een student kan beoordeeld worden over het al dan niet voldoen voor een opleidingsonderdeel, de student louter administratief de ingeroepen overmacht moet aanmelden en staven binnen de drie kalenderdagen, om zijn tweede examenkans te kunnen benutten waarbij de niet-aanmelding/niet-staving, laattijdige of gebrekkige aanmelding/staving van de overmacht leidt tot een expliciete uitsluiting van het benutten van de tweede examenkans op een alternatief examenmoment.

Met andere woorden, de Raad stelt vast dat aan de eigenlijke examenbeoordeling (i.e. de examenbeslissing over het opleidingsonderdeel ‘Wiskunde 1’ – in casu vaststelling van afwezigheid door de examencommissie), bij de tweede examenkans een beslissing over de toegang tot die tweede examenkans, i.e. een beslissing over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de ingeroepen overmacht met het oog op het benutten van haar recht op een tweede examenkans binnen hetzelfde academiejaar, voorafgaat.

Door de bestreden beslissing wordt verzoekende partij naar het oordeel van de Raad de deelname aan de tweede examenkans definitief ontzegd, wat de facto een griefhoudende

⁹⁵ R. Stvb. nr. 2013075.

⁹⁶ R. Stvb. nr. 2013/077.

⁹⁷ R. Stvb. nr. 2013/154.

(ongunstige) voorbeslissing is ten aanzien van de examenbeslissing, zijnde een oordeel over het voldoen voor een opleidingsonderdeel. De examencommissie kan niet anders dan vaststellen dat verzoekende partij niet deel heeft genomen aan de examenkans en dan dit zo in de beslissing aangaande het opleidingsonderdeel op te nemen. Met andere woorden, de beslissing om de verzoekende partij in casu deelname te ontfeggen aan de tweede examenkans is naar het oordeel van de Raad in se een administratieve rechtshandeling, met name een voorbeslissing, waarbij aan de rechtspositie van de verzoekende partij op een eenzijdige, bindende en ongunstige wijze werd geraakt. Immers, verzoekende partij verliest door de bestreden beslissing immers een examenkans binnen het academiejaar.

Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat voorbeslissingen (in casu ontfegging van de tweede examenkans op een alternatief examenmoment), die de eindbeslissing (i.e. examenbeslissing) kunnen beïnvloeden en die een ongunstig karakter hebben, reeds aangevochten kunnen worden. Door de beslissing over de overmacht en weigering van een nieuwe examenregeling, i.e. uitsluiting van de tweede examenkans, wordt aan de eindbeslissing over het al dan niet voldoen aan een opleidingsonderdeel bij de tweede examenkans rechtstreeks geraakt daar het voorwerp of onderdelen daarvan (zijnde een afgelegd examen) waarop deze examenbeslissing normaliter kan slaan, wordt beperkt of uitgesloten. Uit de voorbeslissing volgt immers dat de examencommissie geen uitspraak kan doen over het voldoen voor 'Wiskunde 1', en bijgevolg de verzoekende partij voor het betrokken opleidingsonderdeel enkel als "afwezig" zal beoordelen en dus binnen het lopende academiejaar geen credit kan behalen.

De Raad is van oordeel dat de bestreden beslissing door haar impact een voorbeslissing is en dus een accessorium is van de ondertussen genomen studievoortgangsbeslissing, zoals opgenomen in artikel II.1, 15°bis Aanvullingsdecreet, en dat het thans bij de Raad ingestelde beroep tegen deze beslissing afzonderlijk om al deze redenen ontvankelijk is."⁹⁸

De Raad wijst evenwel elke bevoegdheid inzake het opleggen van dwangsommen af.⁹⁹

1.6. Het belang

De student dient een actueel persoonlijk belang te hebben om op ontvankelijke wijze een beroep bij de Raad in te stellen. De vraag rees of een student belang heeft bij het betwisten van een gedelibereerd tekort en het slagen voor de gehele opleiding. De Raad oordeelde in de lijn van zijn eerdere rechtspraak dat een student een gunstige studievoortgangsbeslissing kan aanvechten:

"Hoewel de studievoortgangsbeslissing (i.e. een deliberatie voor een tekort en bijgevolg de aflevering van een getuigschrift), thans bevestigd bij het intern beroep op het eerste gezicht gunstig is voor de verzoekende partij, heeft de Raad reeds geoordeeld dat een verzoekende partij in bepaalde omstandigheden toch het juridisch vereiste belang kan hebben om een extern beroep in te stellen bij de Raad tegen een prima facie gunstige beslissing indien ze met het beroep een kans op een hoger examencijfer nastreeft en daarmee samenhangend een hogere graad van verdienste kan bekomen worden.

Uit het verzoekschrift leidt de Raad af dat dit in casu eveneens het juridisch vereiste belang aanwezig is daar de verzoekende partij expliciet wenst om haar examencijfer (in casu een – weliswaar gedelibereerd – tekort) via een tweede examenkans te verbeteren, en zodoende alsnog een creditbewijs te behalen.

Het enkele feit dat de verzoekende partij geen credit behaald heeft voor het in het geding zijnde opleidingsonderdeel geeft haar een voldoende belang bij de nagestreefde vernietiging."¹⁰⁰

⁹⁸ R. Stvb. nr. 2013/184.

⁹⁹ R. Stvb. nr. 2013/204.

¹⁰⁰ R. Stvb. nr. 2013/150.

In dezelfde zin oordeelde de Raad dat toegekende bewijzen van bekwaamheid toch kunnen worden aangevochten:

“Een bewijs van bekwaamheid is geen absolute garantie op een daadwerkelijk vrijstelling voor opleidingsonderdelen binnen de associatie van de toekennende onderwijsinstelling. De Raad is echter van oordeel dat het ingeschaalde niveau bij het onderzoek in het kader van vrijstellingen een belangrijke impact kan hebben. Hoewel verzoekende partij een bewijs van bekwaamheid voor een aantal competenties bekomen heeft, is de Raad van oordeel dat de verzoekende partij een voldoende belang heeft om een beroep in te stellen tegen gunstige studievoortgangsbepalingen, met name tegen de toekenning van bekwaamheidsbewijzen voor competenties, ingeschaald op een bepaald – volgens verzoekende partij te laag – niveau. Verzoekende partij heeft voldoende belang om beroep in te stellen tegen de niet-toekenning van een bewijs van bekwaamheid.”¹⁰¹

De Raad oordeelde eveneens dat de verzoekende partij een voldoende belang had bij het bestrijden van een nieuwe beslissing waarbij de klacht wel gegrond werd verklaard:

“De Raad stelt vast dat de verwerende partij conform de decreetgeving uitwerking geeft aan het vernietigingsarrest van de Raad in twee fases met onderscheiden beslissingen: (1) een beslissing van de departementale beroepscommissie over de gegrondheid van het intern beroep; (2) een nieuwe beslissing van de beperkte examencommissie betreffende de vaststelling van het definitieve examenresultaat.

Zonder dat de Raad zich uitspreekt over de regelmatigheid van deze beslissingen, stelt de Raad vast dat de beslissing van de departementale beroepscommissie vastlegt dat zowel het ontwerpproces als het eindresultaat – beide met gewicht 50% – in de evaluatie voor het opleidingsonderdeel opgenomen moet worden. De Raad stelt ook vast dat de beslissing aangeeft welke elementen bij de evaluatie van het ontwerpproces in rekening genomen worden. Zo bepaalt de beroepsbeslissing eveneens dat bij de evaluatie van het eindresultaat enkel rekening mag gehouden worden met documenten en presentatie van de verzoekende partij.

De Raad is van oordeel dat de beslissing tot gegrondverklaring van het intern beroep met als oplossing (in casu herstelmaatregel) de opsplitsing in twee onderdelen met een gelijk gewicht, gekoppeld aan een strikt onderscheid, van dien aard is dat het een impact heeft op de herevaluatie, dus op het door de docent voorgestelde resultaat. De beslissing van de departementale beroepscommissie werkt ook door in de nieuwe beslissing van de beperkte examencommissie, zijnde een studievoortgangsbepaling.

Aldus kan de prima facie gunstige beslissing van de departementale beroepscommissie, i.e. een gegrondverklaring van het intern beroep (i.e. de vernietiging van de initiële ongunstige examenbeslissing) door het opleggen van een nieuw bindend evaluatiekader, beschouwd worden als een voorbeslissing, een administratieve rechtshandeling met mogelijk ongunstig effect op de rechtspositie van verzoekende partij, in casu de nog te nemen studievoortgangsbepaling van de beperkte examencommissie. De verzoekende partij stelt ter zake immers dat het vastgestelde evaluatiekader limiterend en onnodig (onredelijk) is omdat zo definitief wordt uitgesloten dat haar aandeel in het eindresultaat behaald door haar ex-groep, wordt meegenomen in de te nemen globale beoordeling, i.e. de examenbeslissing d.d. 7 juni 2013. De Raad heeft zich in besluit nr. 2013/068 daar niet over uitgesproken. In het belang van de rechtszekerheid acht de Raad het bovendien aangewezen om beide beslissingen te beoordelen, al dan niet te bevestigen of te vernietigen.

In die zin is de Raad van oordeel dat de verzoekende partij een voldoende belang heeft bij de betwisting van de beslissing van de departementale beroepscommissie.”¹⁰²

¹⁰¹ R. Stvb. nr. 2013/086.

¹⁰² R. Stvb. nr. 2013/085.

1.7. Gezag van gewijsde

Het feit dat de Raad reeds over een bepaalde betwisting tussen dezelfde partijen uitspraak gedaan heeft, verhindert dat hij opnieuw kennis zou nemen van een verzoekschrift dat *in se* betrekking heeft op dezelfde betwisting tussen dezelfde partijen zolang zijn vorig besluit niet vernietigd werd.

“De Raad stelt vast dat verzoekende partij reeds eerder een beroep tot vernietiging tegen dezelfde beslissing heeft ingediend bij de Raad.

De Raad oordeelt dat, hoewel verzoekende partij poogt in het huidig verzoekschrift haar verzoekschrift dat geleid heeft tot besluit nr. 2013/006 van de Raad d.d. 31 januari 2013 waarin de onontvankelijkheid van het beroep werd vastgesteld, in te trekken en te vervangen, artikel II. 26 Aanvullingsdecreet maar nuttig kan aangewend worden voor zover de Raad zich nog niet uitgesproken heeft over de ontvankelijkheid van het eerste verzoekschrift en het daarmee ingestelde beroep.

De Raad wenst voorts op te merken dat ter zitting d.d. 31 januari 2013 de partijen expliciet geïnformeerd werden over het door de Raad ambtshalve opgeworpen middel van onontvankelijkheid. Beide partijen hebben ter zitting de gelegenheid om daarop te reageren, wat zij in casu ook gedaan hebben. Verwerende partij heeft ter zitting deze exceptie van onontvankelijkheid eveneens ondersteund. De Raad stelt vast dat er wel degelijk een debat gevoerd werd over het punt van de onontvankelijkheid. Voor zover verzoekende partij verwijst naar de rechtspraak van de Raad van State, wijst de Raad erop dat de Raad van State gezag van gewijsde tussen de partijen erkent inzake arresten in een objectief contentieux die tot de verwerping besluiten (RvS. 10 juni 2010, nr. 205.000; RvS. 3 juli 2001, nr. 97.376). Daarbij maakt het thans geen verschil of de verwerping voortvloeit uit de vastgestelde onontvankelijkheid of ongegrondheid van het ingestelde beroep. Het nieuw ingestelde beroep is onontvankelijk omdat het besluit nr. 2013/006 van de Raad d.d. 31 januari 2013 waarbij dezelfde zaak met hetzelfde voorwerp tussen dezelfde partijen afgewikkeld werd, gezag van gewijsde heeft. Dit staat het beoordelen van het huidige beroep in de weg.”¹⁰³

1.8. Voorbarigheid inzake overmacht

Wat betreft de dossiers m.b.t. leerkrediet en overmacht, werden er verschillende verzoeken tot teruggave van verloren studiepunten voorbarig ingesteld. Deze dossiers werden meestal na de eerste examenperiode (januari-zittijd) al voor het nog lopende academiejaar waarvoor men ingeschreven gebleven is, ingesteld. De verzoekende partij heeft dan echter nog steeds de mogelijkheid om een tweede examenkans te benutten tijdens de derde examenperiode, waar dan eventueel een credit kan worden behaald.¹⁰⁴

2. Zonder voorwerp

Ook in 2013 werden er verschillende dossiers zonder voorwerp verklaard.

In sommige gevallen deed de student afstand van zijn/haar beroep waarbij de Raad geen reden zag om de afstand van beroep niet in te willigen.¹⁰⁵ Er werden ook enkele beroepen zonder voorwerp verklaard omdat de verwerende partij de beslissing die het voorwerp uitmaakte van het verzoekschrift in de loop van de procedure voor de Raad had ingetrokken of door het feit dat deze beslissing uit het rechtsverkeer was verdwenen door een nieuwe

¹⁰³ R. Stvb. nr. 2013/047; zie in dezelfde zin R. Stvb. nr. 2013/385.

¹⁰⁴ R. Stvb. nrs. 2013/018, 2013/055, 2013/069, 2013/074, 2013/090, 2013/098, 2013/106, 2013/112.

¹⁰⁵ R. Stvb. nrs. 2013/082; 2013/170, 2013/228, 2013/266, 2013/375.

beslissing.¹⁰⁶ Het merendeel van de beroepen zonder voorwerp vloeit voort uit de intrekking van een weigeringsbeslissing inzake erkenning door Naric-Vlaanderen.¹⁰⁷

Dit werkjaar werden er ook verschillende dossiers zonder voorwerp verklaard vermits de studenten tegen het uitblijven van een beslissing op intern beroep, terecht, al extern beroep bij de Raad hadden ingesteld, maar waar later toch een beroepsbeslissing volgde. Conform de bepalingen van artikel II.284, tweede lid Codex Hoger Onderwijs en de rechtspraak van de Raad moet de beslissing op intern beroep immers aan de student ter kennis worden gebracht binnen een termijn van 15 kalenderdagen. Uit artikel II.294, §1 Codex Hoger Onderwijs blijkt echter niet dat de decreetgever aan het overschrijden van de reguliere of verlengde beslissingstermijn de sanctie verbonden heeft dat de beroepsinstantie niet meer bevoegd is om te beslissen. Een laattijdige beslissing of een laattijdig ontvangen beslissing is dus nog geldig.¹⁰⁸ Door de devolutieve werking van de interne beroepsbeslissing die in de plaats treedt van de initiële beslissing, is het beroep dat enkel gericht is tegen het uitblijven van een beroepsbeslissing zonder voorwerp geworden.¹⁰⁹ De studenten dienen dan ook steeds tegen deze (laattijdig genomen of laattijdig overgemaakte) interne beroepsbeslissing beroep in te stellen binnen vijf kalenderdagen nadat zij hiervan hebben kennis genomen.¹¹⁰

3. Onontvankelijkheid van een middel

Dit werkjaar is de onontvankelijkheid van een middel een aantal keren aan bod gekomen. De Raad heeft aangegeven dat een klacht die voor het eerst in het extern beroep bij de Raad wordt aangebracht niet ontvankelijk is.¹¹¹

Op deze algemene regel dat in het beroep bij de Raad geen nieuwe middelen kunnen worden aangevoerd dan in het interne beroep, zijn er wel uitzonderingen. De verzoekende partij kan uiteraard wel middelen aanvoeren die gericht zijn tegen de beslissing op intern beroep zelf indien deze steunen op feiten die zij niet kon kennen op het ogenblik dat het intern beroep werd ingesteld of indien het middelen van openbare orde zijn.

Tevens heeft de Raad aangegeven dat de middelen reeds aanwezig moeten zijn in het verzoekschrift en niet voor het eerst in de wederantwoordnota naar voor kunnen worden gebracht¹¹², tenzij de verzoekende partij de middelen niet kon kennen bij het opstellen van het verzoekschrift.

4. Procedurele aangelegenheden

De Raad heeft in sommige gevallen uitspraak moeten doen over de ontvankelijkheid van de nota's. Zo oordeelde de Raad over de kritiek aangaande de onbevoegdheid om in rechte te vertegenwoordigen (met name om een nota neer te leggen) als volgt:

“Het door de verzoekende partij betwiste document is bij de Raad toegekomen in antwoord op het door de Raad aan de verwerende partij toegestuurde beroep tot nietigverklaring. Dat volstaat om aan te nemen dat het stuk uitgaat van de verwerende partij.

De exceptie wordt verworpen.”¹¹³

¹⁰⁶ R. Stvb. nrs. 2013/044, 2013/064, 2013/121, 2013/143, 2013/276, 2013/294, 2013/354, 2013/374, 2013/386.

¹⁰⁷ R. Stvb. nrs. 2013/014, 2013/033, 2013/046, 2013/066, 2013/073.

¹⁰⁸ R. Stvb. nr. 2012/342.

¹⁰⁹ R. Stvb. nr. 2012/343, 2013/297, 2013/301.

¹¹⁰ Zie bv. R. Stvb. nrs. 2013/301 en 2013/313; nrs. 2013/297 en 2013/322.

¹¹¹ R. Stvb. nr. 2013/225, 2013/346.

¹¹² R. Stvb. nr. 2013/111, 2013/150.

¹¹³ R. Stvb. nr. 2012/333.

Dit werkjaar heeft de Raad zich ook moeten uitspreken over de laattijdigheid van nota's. De Raad kwam vaak tot de conclusie dat de laattijdigheid de rechten van verdediging niet in het gedrang bracht zodat de nota niet uit de debatten werd geweerd.¹¹⁴ De Raad kwam tot dezelfde conclusie in verband met een opmerking over het niet onmiddellijk voorleggen van het administratief dossier na het instellen van het beroep:

*"In een schrijven d.d. 16 oktober 2013 werpt verzoekende partij op dat zijn procedurele rechten geschonden zouden zijn doordat zij op het moment van schrijven, na ontvangst van de procedurekalender, nog niet beschikt over het administratief dossier van de verwerende partij conform het Aanvullingsdecreet. Conform de procedurekalender werd het dossier en de antwoordnota door verwerende partij op 17 oktober 2013 aan de Raad en de verzoekende partij overgemaakt zodat zij er kennis van kon nemen. Naar het oordeel van de Raad toont de verzoekende partij in casu niet aan hoe en in welke mate zijn procedurele rechten geschonden zijn."*¹¹⁵

Indien de partijen een getuigenverhoor wensen dan dienen zij dit grondig te motiveren in functie van het nut voor hun zaak en argumenten.

"De interne beroepsinstantie heeft de juistheid erkend, en betreurd, van de feiten die door de verzoekende partijen werden aangehaald over de kwetsende wijze waarop ze door de examinerator werden behandeld (randnrs. 37-39 van het verzoekschrift).

De Raad vermag aldus uit te gaan van de juistheid van deze feiten die de verzoekende partijen door middel van een getuigenverhoor bevestigd wensen te zien. De Raad ziet niet in welke nieuwe relevante feiten het getuigenverhoor kan aantonen. Om die reden gaat de Raad niet in op de vraag voor een getuigenverhoor.

*In het beschikkend gedeelte van het verzoekschrift vragen de verzoekende partijen ook de examinerator te horen met betrekking tot de argumenten die door hen werden gegeven aan de hand van de inhoud van alle gesprekken die ooit plaatsvonden tussen hen en de examinerator. Dit aanbod is te algemeen en te vaag en wordt om die reden afgewezen."*¹¹⁶

De Raad moest dit werkjaar oordelen of een clandestiene geluidsopname toelaatbaar was en of dit stuk al dan niet uit het dossier en de debatten geweerd moest worden. De Raad oordeelde dat het stuk niet geweerd moest worden:

"Hoewel de Raad meent dat de aanpak door de verzoekende partij (nl. een clandestiene opname) in een onafhankelijke, transparante en constructieve verhouding tussen student en onderwijsinstelling zoals ook bepaald in Hoofdstuk 2 van het Aanvullingsdecreet betreurenswaardig is, verzet het recht zich niet tegen het gebruik van de gemaakte geluidsopname in de procedure voor de Raad.

De Raad is te dezen van oordeel dat de geluidsopname gemaakt werd met het oog op het zichzelf verschaffen van bewijs van de inhoud van een hoorzitting waarbij de verzoekende partij zelf aanwezig was en waarbij de zitting een louter zakelijk karakter had en er dus geen persoonlijke informatie van anderen dan de verzoekende partij besproken of vermeld werd. De verwerende partij werd bovendien in de mogelijkheid gesteld haar rechten van verdediging uit te oefenen ten aanzien van dit stuk.

*Om deze redenen oordeelt de Raad dat de geluidsopname (en de transcriptie daarvan) als overtuigingsstuk in deze procedure toelaatbaar is."*¹¹⁷

5. Uitstel van de behandeling van de zaak

Op een verzoek tot uitstel van een verzoekende partij kan meestal niet worden ingegaan:

¹¹⁴ R. Stvb. nr. 2013/038, nr. 2013/128. Zie evenwel verder in dit jaarverslag en in het bijzonder RvS 27 januari 2014, nr. 226.215 voor actuele stand van zaken op dit rechtspunt.

¹¹⁵ R. Stvb. nr. 2013/310.

¹¹⁶ R. Stvb. nr. 2013/035.

¹¹⁷ R. Stvb. nr. 2013/001.

“Er dient zoveel mogelijk naar gestreefd te worden om de zaken te behandelen binnen de door de decreetgever bepaalde korte termijn, ook al is dat een termijn van orde. Daarnaast brengt het volume van het aantal zaken dat de Raad te behandelen heeft, zeker in deze periode, met zich mee dat het toestaan van uitstel de ordentelijke werking van de Raad in het gedrang dreigt te brengen.”¹¹⁸

In 2013 werd er één dossier met een tussenbesluit voor onbepaalde tijd uitgesteld.¹¹⁹

Steeds vaker komt er kritiek van studenten op de eenzijdige mogelijkheid tot schorsing van de procedure tijdens de zomermaanden. De Raad werd verzocht om deze ongelijkheid aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen, wat echter afgewezen werd:

“Het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof wordt afgewezen. De verzoekende partij toont niet aan dat zij in haar belangen geschaad werd door de decretaal bepaalde procedureregeling – getuige de omvang én de inhoud van zowel haar verzoekschrift als haar nota van wederantwoord – en voor het overige dient te worden vastgesteld dat het antwoord op de door de verzoekende partij voorgestelde prejudiciële vragen niet noodzakelijk is om het voorliggende geschil te beslechten.”¹²⁰

6. Gegrondheid

De toetsingsmarge van de Raad als administratief rechtscollege beperkt zich bij de behandeling van de verzoekschriften tot de legaliteitstoets, i.e. de conformiteit met de rechtsregels. Dit houdt de toetsing aan de wetten, decreten, reglementen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en internationaal recht in. De Raad toetst de opportuniteit van de beslissing slechts marginaal.

De Raad onderzoekt derhalve enkel of de beslissing regelmatig is tot stand gekomen en of ze niet kennelijk onredelijk is. De Raad kan zich daarbij niet in de plaats stellen van de onderwijsinstelling en een nieuwe studievoortgangsbeslissing nemen. De Raad wijst ook dit werkjaar veelvuldig, ongeacht de soort studievoortgangsbeslissing, op deze veeleer beperkte toetsingsbevoegdheid.¹²¹

De Raad is bevoegd om in geval van een vernietiging de onderwijsinstelling te bevelen een nieuwe beslissing te nemen onder de door de Raad gestelde voorwaarden. Zo kan de Raad bijvoorbeeld voorwaarden inzake de organisatie van het examen of inzake de motieven die bij het nemen van de studievoortgangsbeslissing moeten worden betrokken, verbinden aan het nemen van een nieuwe beslissing.

De Raad heeft dit decretaal kader nog eens extra benadrukt in een aanslepend dossier:

“[...] Het komt daarbij aan de Raad toe om op basis van de artikelen II.21 en II.22, §1 Aanvullingsdecreet beslissingen inzake al dan niet deliberatie te toetsen aan de algemene rechtsbeginselen en daarbij desgevallend de onredelijkheid van de beslissing vast te stellen en deze te vernietigen. De Raad kan – zonder dat hij zijn appreciatie over de waarde van een student in de plaats van de bevoegde instantie kan stellen – daarbij aangeven welke argumenten in het beslissingsdebat zijn en daarbij de verhouding tussen de mogelijke argumenten in het debat beoordelen en bepalen.

Immers, artikel II.22, §1, 2°, d) Aanvullingsdecreet stelt helder dat de Raad mag bepalen welke redelijke (toegevoegde accentuering) argumenten de bevoegde instantie bij een nieuwe beslissing kennelijk in ogenschouw moet nemen. De Raad wijst erop dat deze bepaling niet bedoeld is om eender welk argument impact op de nieuwe beslissing te laten hebben, maar

¹¹⁸ R. Stvb. nr. 2013/091.

¹¹⁹ R. Stvb. nr. 2013/038.

¹²⁰ R. Stvb. nr. 2013/091.

¹²¹ Bv. R. Stvb. nrs. 2012/337, 2013/035, 2013/060, 2013/104, 2013/110, 2013/398

enkel die argumenten die redelijk zijn. De Raad is van oordeel dat hij op basis van de bovenstaande bepaling voorafgaand aan de te nemen beslissing de juridische krijtlijnen waarbinnen de nieuwe beslissing moet vallen, kan uitzetten, in het bijzonder in het licht van het redelijkheidsbeginsel. Met andere woorden, de vaststelling dat de Raad bepaalde argumenten als redelijk kan en mag kwalificeren impliceert dat dit een voorafname is op wat een redelijke nieuwe beslissing minstens moet inhouden om een toetsing aan het redelijkheidsbeginsel te doorstaan. De Raad merkt dan ook op dat de kwalificatie van een argument als redelijk impliceert dat een nieuwe beslissing die geen rekening houdt met dit door de Raad redelijk bevonden argument, zelf onredelijk is."¹²²

Bijgevolg neemt de Raad in verschillende besluiten overwegingen op in het licht waarvan een nieuwe beslissing moet worden genomen. In enkele gevallen werden ook specifieke voorwaarden opgenomen in het dispositief van het besluit.

Zo werd bv. in het beschikkend gedeelte van het besluit het volgende opgenomen:

- in overleg bepalen nieuwe datum verdediging masterproef

*"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 20 maart 2013 een nieuwe beslissing waarbij de datum voor de verdediging van de masterproef bepaald wordt in gemeenschappelijk overleg met de verzoekende partijen, maar niet later dan 20 april 2013."*¹²³

- motieven waarmee rekening gehouden moet worden

*"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 2 september 2013 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen, in het bijzonder de redelijke argumenten met betrekking tot de uitzonderlijke situatie van de verzoekende partij."*¹²⁴

- plicht tot voorafgaand overleg

*"De bevoegde instantie van de verwerende partij zal een nieuwe beslissing nemen uiterlijk op 30 augustus 2013, nadat een voorafgaand overleg, dat uiterlijk op 26 augustus 2013 tussen uitsluitend de monitoren, de stagebegeleidster en de verzoekende partij zal hebben plaatsgevonden aan de hand van een door de stagebegeleidster opgestelde schriftelijke voorbereiding."*¹²⁵

- plicht tot afronden resterende deel van de stage

*"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 31 oktober 2013 een nieuwe beslissing nemen nadat de verzoekende partij een week keuzestage zal hebben gelopen, gelijkaardig aan de stage van 7 weken die zij al gelopen heeft, in een door de verwerende partij aangeduide stageplaats, en de verzoekende partij dan opnieuw geëvalueerd zal zijn over de acht weken keuzestage."*¹²⁶

- organisatie nieuwe examenkansen

*"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk, nadat verzoekende partij de gelegenheid heeft gehad de tweede examenkans te benutten op de daarvoor voorziene examendag of een andere onderling overeengekomen dag, op 27 september 2013 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen."*¹²⁷

"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 22 november 2013 een nieuwe beslissing nadat de verzoekende partij de kans zal hebben gehad om de examens waaraan zij niet heeft deelgenomen in de laatste examenperiode, opnieuw af te leggen met ingang van ten vroegste 12 november 2013, met dien verstande dat er per dag niet meer dan twee examens worden ingericht, en

¹²² R. Stvb. nr. 2013/204.

¹²³ R. Stvb. nr. 2013/035.

¹²⁴ R. Stvb. nr. 2013/101.

¹²⁵ R. Stvb. nr. 2013/109.

¹²⁶ R. Stvb. nr. 2013/148.

¹²⁷ R. Stvb. nr. 2013/150.

*dat partijen de examens in onderling overleg op een eerdere datum dan 12 november 2013 mogen laten plaatsvinden.*¹²⁸

Zoals blijkt uit de rechtspraak geeft de Raad in het dispositief van het vernietigingsbesluit steeds een termijn op waarbinnen de nieuwe beslissing moet worden genomen.¹²⁹ Hierbij wordt steeds vaker geopteerd voor een korte termijn waarbij rekening wordt gehouden met de rechtspositie van de student die niet al te lang in het ongewisse mag gelaten worden.

In de dossiers waar een herziening van leerkredietsaldo wordt gevorderd of studiepunten uit het leerkrediet worden teruggevraagd op grond van een overmachtssituatie, wordt in het beschikkend gedeelte expliciet het aantal terug te geven studiepunten en het relevante academiejaar opgenomen.¹³⁰

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ingeleide betwistingen in 2013 volgens de aard van de studievoortgangsbeslissingen:

- een examenbeslissing;
- een examentuchtbeslissing;
- toekenning van een bewijs van bekwaamheid;
- de toekenning van een vrijstelling;
- een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd;
- een weigering tot het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt zich inschrijft;
- het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking;
- een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma;
- een beslissing over het leerkrediet.

6.1. Beroep tegen een examenbeslissing

6.1.1. Redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel

De Raad herinnerde eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissingen op regelmatige wijze zijn tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk zijn.¹³¹ De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.¹³²

De Raad heeft in volgende gevallen in het ruime kader van examens een schending van het redelijkheidsbeginsel en/of het zorgvuldigheidsbeginsel vastgesteld:

- Impact laattijdige feedback op latere opdracht

¹²⁸ R. Stvb. nr. 2013/274.

¹²⁹ Bv. R. Stvb. nrs. 2013/035, 2013/041, 2013/065, 2013/095, 2013/123, 2013/234, 2013/274, 2013/304...

¹³⁰ Bv. R. Stvb. nrs. 2012/335, 2013/013, 2013/081, 2013/136, 2013/171, 2013/188, 2013/210, 2013/224, 2013/268, 2013/300, 2013/347, 2013/361, 2013/405.

¹³¹ R. Stvb. nr. 2013/035; R. Stvb. nr. 2013/068; R. Stvb. nr. 2013/104; R. Stvb. nr. 2013/131; R. Stvb. nr. 2013/145; R. Stvb. nr. 2013/346; R. Stvb. nr. 2013/342; R. Stvb. nr. 2013/036; R. Stvb. nr. 2013/37; R. Stvb. nr. 2013/061; R. Stvb. nr. 2013/107; R. Stvb. nr. 2013/137; R. Stvb. nr. 2013/155; R. Stvb. nr. 2013/157; R. Stvb. nr. 2013/271; R. Stvb. nr. 2013/322; R. Stvb. nr. 2013/345.

¹³² R. Stvb. nr. 2013/099; R. Stvb. nr. 2013/342; R. Stvb. nr. 2013/030; R. Stvb. nr. 2013/039; R. Stvb. nr. 2013/056; R. Stvb. nr. 2013/122; R. Stvb. nr. 2013/169; R. Stvb. nr. 2013/194; R. Stvb. nr. 2013/320; R. Stvb. nr. 2013/343.

De Raad oordeelde dat het onredelijk is dat er geen rekening wordt gehouden met het argument dat een vraag tot feedback op een derde opdracht slechts beantwoord werd nadat de vierde opdracht reeds diende te worden ingediend zodat de student *in casu* geen rekening heeft kunnen houden met de feedback van de derde opdracht bij de uitwerking van de vierde opdracht.¹³³

- Samenstelling jury meesterproef

De Raad oordeelde dat bij de beoordeling van een masterproef de keuze van de derde lezer bij sterk uiteenlopende evaluaties van de promotor en de eerste lezer, moet gebeuren met het oog op het meest geschikte profiel, gelet op het onderwerp, de onderzoeksvraag en methodologie van de thesis.¹³⁴

In een ander dossier oordeelde de Raad dat voor zover de interne beroepsinstantie erkende dat de initiële evaluatie niet betrouwbaar was en daardoor een nieuwe beoordeling door een anders samengestelde jury noodzakelijk was, dit door de interne beroepsinstantie bevolen herstel ontoereikend voorkomt daar het te weinig tijd liet aan de student voor een adequate voorbereiding voor een nieuwe verdediging van de masterthesis.¹³⁵

- Organisatie examens/meesterproeven

In een dossier waarbij de student slechts laattijdig, ingevolge een beslissing van de rector, alsnog kon deelnemen aan de laatste examenperiode waarvoor zij klaarblijkelijk in eerste instantie niet tijdig bleek ingeschreven te zijn, doch waarbij voor de student ingevolge deze laattijdige beslissing een examenregeling werd georganiseerd waarbij de student in principe op vier dagen zeven examens diende af te leggen, heeft de Raad geoordeeld tot een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel omdat de onderwijsinstelling geen examenregeling heeft georganiseerd waarbij de student deze examens onder redelijke voorwaarden kon afleggen.¹³⁶

De Raad stelde vast dat in vele gevallen de verzoekende partij niet tegemoet komt aan de op haar rustende bewijslast, wat de Raad ertoe bracht om de (kennelijke) redelijkheid niet in vraag te stellen. Onder andere in volgende dossiers werd geen schending vastgesteld:

- *“Het middel komt in zijn eerste onderdeel er in wezen op neer te stellen dat de verzoekende partij wel het vereiste niveau van kennis van de Franse taal bezit. Deze zijdelingse betwisting van het examenresultaat steunt enerzijds op het aangetoonde bezit van kennis op een lager niveau, het volgen van buitenschoolse lessen en het behalen van getuigschriften, en het behalen van het voor het examen vereiste niveau bij een test bij een gespecialiseerd taalbureau. Deze elementen tonen niet aan dat de betwiste evaluatie onjuist is, laat staan onredelijk zou zijn, ook niet de taaltest bij het gespecialiseerd taalbureau, waarvan de verwerende partij terecht opmerkt dat niet blijkt dat die test ook betrekking had op de mondelinge taalvaardigheid, precies het probleem bij het examen van de verzoekende partij. ...”*¹³⁷
- *“De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in haar intern beroep alleen erover klaagt dat zij voor vragen waar ze wel de methode beschreven had maar het antwoord fout had uitgewerkt, te weinig punten had gekregen. De verwerende partij stelt dat voor het aangeven van de juiste methode de verzoekende partij een kwart van de op de vraag te verdienen punten heeft gekregen. Een dergelijke evaluatie is*

¹³³ R. Stvb. nr. 2013/127.

¹³⁴ R. Stvb. nr. 2013/284.

¹³⁵ R. Stvb. nr. 2013/035.

¹³⁶ R. Stvb. nr. 2013/274.

¹³⁷ R. Stvb. nr. 2013/342.

*niet kennelijk onredelijk. De verzoekende partij voert weliswaar nog aan dat tijdens de colleges gezegd zou zijn dat er voor het aangeven van de juiste methode nog veel punten gegeven zouden worden, maar zij voert voor die bewering geen enkel ondersteunend bewijs aan.*¹³⁸

- *“Het verwijt ten slotte dat dezelfde fout in verschillende vragen telkens werd aangerekend, is evenmin gegrond, nu de verzoekende partij niet aangeeft om welke fout het gaat, en het overigens niet kennelijk onredelijk is om eenzelfde fout, die in verschillende antwoorden voorkomt, telkens in rekening te brengen.*¹³⁹
- *“De verzoekende partij toont niet aan dat de evaluatie van dit opleidingsonderdeel, waarvan het cijfer wordt bepaald op de wijze die is vastgelegd in het reglement onwettelijk of kennelijk onredelijk is. De Raad heeft reeds meermaals geoordeeld dat een onvoldoende op slechts één competentie kan volstaan om een student niet geslaagd te verklaren. Een puntenaftrek voor het te laat inleveren van een werkstuk is niet kennelijk onredelijk, zeker niet in een opleiding journalistiek. Het argument dat dit kan leiden tot een negatief resultaat is niet ernstig omdat 0 hoe dan ook de ondergrens is.*¹⁴⁰
- *“De Raad stelt vast dat de antwoorden van de verzoekende partij bijna integraal bestaan uit letterlijke citaten van arresten van diverse rechtscolleges. Ook al zouden die citaten alle pertinent zijn voor het beantwoorden van de gestelde vragen, dan nog kan het standpunt van de interne beroepsinstantie, die tot een eigen afweging van de antwoorden en van de pertinentie ervan voor de gestelde vragen is overgegaan, dat uit dergelijke wijze van antwoorden de persoonlijke invulling van de antwoorden door de verzoekende partij niet blijkt, niet als kennelijk onredelijk beschouwd worden. Het zelf formuleren van antwoorden kan als essentieel beschouwd worden om niet alleen de kennis maar ook het inzicht van de student te peilen.*¹⁴¹

6.1.2. Begeleiding en feedback.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding. De Raad omschrijft uitzonderlijke omstandigheden als volgt:

*“Dat zijn omstandigheden die meer dan gerede twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van de evaluatie.”*¹⁴²

Een gebrekkige begeleiding is behoudens uitzonderlijke omstandigheden dan ook geen reden om een negatieve evaluatie in een voor de student meer gunstige zin te wijzigen.¹⁴³

De Raad gaat voorzichtig om met het aanvaarden van uitzonderlijke omstandigheden. In volgend geval oordeelde de Raad afwijzend:

*“De fouten die de verzoekende partij aanklaagt, namelijk dat zij verplicht zou zijn geweest een vakantiejob aan te nemen op de stageplaats, en dat de wijze waarop zij haar bachelorscriptie voorbereidde voor problemen met de stageplaats zorgden, zijn, zo ze al aan de werkelijkheid beantwoorden, geen uitzonderlijke omstandigheden die toelaten om het betwiste resultaat in vraag te stellen.”*¹⁴⁴

¹³⁸ R. Stvb. nr. 2013/030.

¹³⁹ R. Stvb. nr. 2013/194.

¹⁴⁰ R. Stvb. nr. 2013/279.

¹⁴¹ R. Stvb. nr. 2013/320.

¹⁴² R. Stvb. nr. 2013/110.

¹⁴³ R. Stvb. nr. 2013/035; R. Stvb. nr. 2013/097; R. Stvb. nr. 2013/127; R. Stvb. nr. 2013/104; R. Stvb. nr. 2013/137; R. Stvb. nr. 2013/323; R. Stvb. nr. 2013/213; R. Stvb. nr. 2013/039; R. Stvb. nr. 2013/085; R. Stvb. nr. 2013/155; R. Stvb. nr. 2013/157; R. Stvb. nr. 2013/345.

¹⁴⁴ R. Stvb. nr. 2013/114.

In een ander dossier werd wel uitdrukkelijk geoordeeld dat de gebrekkige ervaring van een mentor, de manke organisatie van de stage, het gebrek aan evaluatie door een lector van een stageperiode als uitzonderlijke omstandigheden aangemerkt moeten worden:

“De Raad stelt vast dat hier sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, die met zich meebrengen dat de meting van de competenties van verzoekende partij in dit geval niet betrouwbaar is: (1) de twee eerste stageperiodes hebben een positieve evaluatie gekregen; (2) de mentor van de derde stageperiode gaf pas het eerste jaar les en had geen ervaring in het begeleiden van stagiairs; (3) de stageplaats werd laattijdig meegedeeld waardoor verzoekende partij te weinig tijd had voor een degelijke lesvoorbereiding, gegeven waarmee verwerende partij gesteld heeft rekening te zullen houden; (4) geen van de lessen van de derde stageperiode werd geëvalueerd door een lector van de verwerende partij.”¹⁴⁵

Ook in een dossier waarbij een student naar voor bracht dat zij de situatie op haar stage had aangekaart bij de hogeschool, maar dat deze hierop niet zorgvuldig heeft gereageerd, heeft de Raad vastgesteld dat er sprake was van een uitzonderlijke omstandigheid:

“In voorliggend geval ziet de Raad de gebrekkige remediëring als een uitzonderlijke omstandigheid waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat zij een beslissende invloed op de evaluatie heeft gehad.”¹⁴⁶

Verder heeft de Raad geoordeeld dat het onredelijk is dat er geen rekening gehouden werd met het feit dat een vraag tot feedback op een derde opdracht slechts wordt beantwoord door de betrokkene nadat de vierde opdracht reeds diende te worden ingediend zodat de student *in casu* geen rekening heeft kunnen houden met de feedback van de derde opdracht bij de uitwerking van de vierde opdracht.¹⁴⁷

Het komt daarnaast vaak voor dat studenten in hun laatste jaar nog gewezen worden op gebrekkige competenties, in het bijzonder bij stages, die nooit eerder aan de oppervlakte zijn gekomen. Hier hield de Raad vast aan zijn bestaande rechtspraak over gebrekkige feedback en begeleiding en aan de vaststelling dat in het laatste jaar meer kan verwacht worden van een stage. Een onderwijssysteem dat een student drie of meer jaar in de waan laat dat hij/zij goed bezig is, maar het mogelijk maakt dat hij/zij op het laatste ogenblik geconfronteerd wordt met een onoverkomelijk tekort, kan volgens de Raad weliswaar tot frustratie leiden bij de studenten. Daaruit mag volgens de Raad echter niet worden afgeleid dat de verwerende partij onzorgvuldig gehandeld heeft door de verzoekende partij niet eerder op problemen te wijzen, te meer indien de resultaten voor voorgaande stages niet overtuigend waren en dit reeds een signaal voor de student had moeten zijn. Verder is de Raad van oordeel dat bij de finaliteit van het door de verzoekende partij begeerde diploma de laatste stage nu eenmaal een cruciale plaats inneemt.¹⁴⁸

6.1.3. Rechten van verdediging – hoorplicht - openbaarheid van bestuur.

De Raad herinnerde vooreerst aan zijn rechtspraak dat de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur niet verplicht tot het horen van de student, voor zover de student alle nuttige gegevens en argumenten heeft kunnen bijbrengen en in het Onderwijs- en Examenreglement geen verplichting tot het horen van de student is opgenomen.¹⁴⁹

¹⁴⁵ R. Stvb. nr. 2013/097.

¹⁴⁶ R. Stvb. nr. 2013/104 met verwijzing naar het aansluitend arrest nr. 226.215 van de Raad van State dd. 27 januari 2014 en het navolgend besluit van de Raad nr. 2014/006 dd. 17 februari 2014 en nr. 2014/045 dd. 22 april 2014.

¹⁴⁷ R. Stvb. nr. 2013/127.

¹⁴⁸ R. Stvb. nr. 2013/034.

¹⁴⁹ R. Stvb. nr. 2013/132.

Meermaals oordeelde de Raad dat er geen sprake is van een schending van de rechten van verdediging, meer specifiek van de hoorplicht.

Zo stelde de Raad dat er geen schending voorhanden is indien in het OER van de onderwijsinstelling gesteld wordt dat beide partijen in een behandeling van een intern beroep moeten gehoord worden zonder dat er aangegeven wordt dat dat horen samen of gelijktijdig moet gebeuren.¹⁵⁰

Verder oordeelde de Raad dat het recht om gehoord te worden weliswaar belangrijk, maar niet onbeperkt is. *In casu* achtte de Raad het niet onredelijk om geen verzoek tot uitstel toe te staan daar waar de student voordien gemeld had niet aanwezig te kunnen zijn op de zitting op intern beroep, rekening houdende met de korte termijnen waarbinnen een interne beroepsprocedure dient te worden afgehandeld en de beschikbaarheid van de leden, alsmede rekening houdende met het gegeven dat de student zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman en het feit dat de student zelf had aangegeven te vertrouwen op de ombudspersoon, wat een normale gang van zaken is.¹⁵¹

Daarnaast benadrukte de Raad dat er geen rechtsregel of algemeen beginsel van behoorlijk bestuur voorligt dat een interne beroepsinstantie verplicht om alle personen die zij hoort of wenst te horen, te horen in elkaars aanwezigheid, laat staan tegensprekelijk.¹⁵²

De Raad oordeelde dat er evenmin een rechtsregel of een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat er een geluidsopname van een hoorzitting gemaakt moet worden, bestaat.¹⁵³

Ook bevestigde de Raad dat het niet zo is dat, gelet op het feit dat het intern beroep per aangetekende brief moet worden ingesteld, daarom tevens vereist zou zijn dat de oproeping voor de hoorzitting op dezelfde wijze dient te gebeuren, immers is in het eerste geval van het aantekenen van het intern beroep de vereiste van vaste datum van belang dewelke met de aangetekende zending kan worden aangetoond, terwijl in het tweede geval van de oproeping dit geen rol speelt en de communicatie per email gebruiksvriendelijker voorkomt.¹⁵⁴

Met betrekking tot het inzagerecht stelde de Raad duidelijk dat er geen schending voorligt daar waar de student stelt een document niet grondig te hebben kunnen doorlezen waardoor zij onvoldoende kennis zou verkregen hebben van de motieven van de betwiste evaluatie maar de student klaarblijkelijk niet het nodige heeft gedaan om nota's te nemen of een kopie van het document te vragen.¹⁵⁵ In een ander dossier verwees de Raad daarbij naar de specifieke regel uit het OER van de verwerende partij waarin het inzagerecht werd geregeld evenals het recht op kopie, zodat er geen sprake kon zijn van een schending van de procedurele rechten van de verzoekende partij.¹⁵⁶

In een ander dossier merkte de Raad in de rand op dat hij niet bevoegd is om tussen te komen in de kostprijs die door de verwerende partij werd gevraagd voor de kopieën die door studenten kunnen worden gevraagd in het kader van de openbaarheidsregeling, met dien verstande dat de effectief aangerekende prijs (10 euro per blz.) niet zo exorbitant mag zijn dat de rechten van verdediging hierdoor in het gedrang zouden komen. De Raad is daarbij van oordeel dat 10 euro per bladzijde als algemene regel onredelijk hoog is en de toegang tot beroepsprocedures en de rechter kan belemmeren. *In casu* oordeelde de Raad dat er geen schending was daar de kostenregeling de student niet tegengehouden heeft om een

¹⁵⁰ R. Stvb. nr. 2013/099.

¹⁵¹ R. Stvb. nr. 2013/284.

¹⁵² R. Stvb. nr. 2013/037.

¹⁵³ R. Stvb. nr. 2013/064.

¹⁵⁴ R. Stvb. nr. 2013/133.

¹⁵⁵ R. Stvb. nr. 2013/133.

¹⁵⁶ R. Stvb. nr. 2013/137.

uitgebreid beroepsschrift neer te leggen en daar de student aanvullend in de loop van de procedure voor de Raad alle stukken zonder enige kostprijs heeft kunnen bekomen.¹⁵⁷

Met betrekking tot het beginsel van de openbaarheid van bestuur (*in casu* inzage van verslagen) en het daaraan gekoppelde recht van verdediging, stelde de Raad dat de partij die dergelijke schending opwerpt, dient aan te tonen op welke wijze het niet kunnen inzien van bepaalde verslagen haar belet heeft om met kennis van zaken van haar procedurele rechten op gepaste wijze gebruik te maken:

“Voor zover er al een verslag moest worden opgesteld van het horen van de verzoekende partij en van de examiner, en voor zover deze verslagen al zouden vallen onder de toepassing van artikel 86 van het OER (“Elke student kan inzage krijgen in de documenten die ten grondslag liggen aan beslissingen ten aanzien van hem genomen, zonder dat hij recht heeft op inzage in gegevens die betrekking hebben op andere studenten”) dient te worden vastgesteld dat de verzoekende partij in gebreke blijft aan te tonen op welke wijze het niet kunnen inzien van die verslagen, voor zover die al bestaan, haar belet heeft om met kennis van zaken van zijn procedurele rechten op gepaste wijze gebruik te maken.”¹⁵⁸

6.1.4. Evaluatiemethodes.

Groepswerken kunnen al eens tot problemen of frustraties bij individuele groepsleden leiden waardoor er – al dan niet in samenspraak met de docenten – een bijzondere regeling wordt getroffen. Daarbij moet volgens de Raad echter nog steeds de ECTS-fiche in acht genomen worden.

“Volgens de ECTS-fiche worden de studenten geëvalueerd op basis van het groepswerk en het eindproject zonder dat er onderscheid wordt gemaakt betreffende het gewicht van deze twee delen.

Het wordt niet betwist dat de verzoekende partij gedurende tien weken in de groep heeft meegewerkt. Verder blijkt niet dat toen zij de toestemming heeft gekregen om de groep te verlaten en toch verder deel te nemen aan het opleidingsonderdeel, aan haar meegedeeld werd dat zij niet geëvalueerd zou worden voor haar aandeel in het groepswerk. In die omstandigheden is de Raad van oordeel dat bij de evaluatie van het opleidingsonderdeel ook rekening diende gehouden te worden met het aandeel van de verzoekende partij in het groepswerk.

De bestreden beslissing maakt niet duidelijk of de evaluatie van de verzoekende partij gesteund is op, en haar aandeel in het groepswerk, en haar eindproject, dan wel op haar eindproject alleen.

Deze onduidelijkheid stelt de Raad niet in staat het afdoende karakter van de motivering te beoordelen.”¹⁵⁹

In navolging van het voorgaand besluit diende de Raad zich opnieuw over de beoordeling te buigen.

“De verzoekende partij betwist niet dat, zoals de Raad overigens in zijn met kracht van gewijsde bekleed besluit nr. 2013/068 d.d. 29 april 2013 heeft gesteld, de evaluatie dient te stoeien én op het groepswerk én op het eindproject. De verwerende partij heeft dit ook erkend, en heeft bij gebrek aan reglementaire criteria die het respectieve gewicht van beide onderdelen bepalen, aan deze onderdelen een gelijk gewicht toegekend.

¹⁵⁷ R. Stvb. nr. 2013/322.

¹⁵⁸ R. Stvb. nr. 2013/064.

¹⁵⁹ R. Stvb. nr. 2013/068.

De verzoekende partij toont niet aan dat dit oordeel in strijd is met een rechtsregel of algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, en het is zeker niet onredelijk. De grief is niet gegrond.

In de tweede grief klaagt de verzoekende partij erover dat zij ook beoordeeld moet worden op haar aandeel in het groepswerk, en dat haar prestatie beoordeeld moet worden op haar aandeel in het groepswerk, het atelier en het eindproject.

De interne beroepsinstantie is de evaluatie van de docent bijgetreden, en deze evaluatie is als volgt: [...]

Uit deze evaluatie blijkt dat er rekening werd gehouden zowel met het aandeel van de verzoekende partij in het groepswerk als met het atelier en het eindproject.”¹⁶⁰

In een ander dossier wierp een student een schending van de evaluatieprocedure op omdat de evaluaties niet volgens de voorgeschreven vorm in de Studiewijzer verliepen. De Raad oordeelde dat de evaluatieprocedure niet correct werd nageleefd. Zo werden geen schriftelijke voorbereidingen opgemaakt en werd het competentieschema eveneens niet ingevuld. De stagebegeleidster schreef enkel een conclusie neer d.m.v. een opsomming van sterke punten en leerpunten.¹⁶¹

In een dossier waarin eveneens een grief werd opgeworpen dat de evaluatiecriteria niet of onvoldoende gekend waren bij de docenten en de studenten, kon de Raad dit evenwel niet bijtreden omdat de beoordelingscriteria duidelijk opgesomd stonden in de Praktijkgids en de verzoekende partij bovendien in gebreke bleef om aan te tonen in welk opzicht het beweerde gebrek aan kennis van de evaluatiecriteria haar resultaten negatief had beïnvloed.¹⁶² Voorts bevestigde de Raad dat elk opleidingsonderdeel zelfstandig dient geëvalueerd te worden, in functie van de evaluatiecriteria die eigen zijn aan dat opleidingsonderdeel, zodat het gegeven dat een student slaagt voor eerdere opleidingen of opleidingsonderdelen, op zich geen vermoeden doet ontstaan dat de student ook dient te slagen voor latere opleidingsonderdelen, ook al maken die deel uit van dezelfde opleiding.¹⁶³ De Raad oordeelde daarnaast dat bij een mondeling taalexamen geen puntenverdeling noodzakelijk is, maar dat een globale beoordeling kan volstaan:

“In een tweede onderdeel klaagt de verzoekende partij erover dat er geen puntenverdeling per vraag is gegeven, wat een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel inhoudt. Het is eigen aan een mondeling taalexamen dat de kennis van de taal, op het vereiste niveau, doorlopend en globaal tijdens het hele examen geëvalueerd wordt, zodat een puntenverdeling per vraag niet vereist is.”¹⁶⁴

6.1.5. Onpartijdigheidsbeginsel.

De Raad gaat er in eerste instantie vanuit dat aan de hoedanigheid van examinerator of jurylid een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid kleeft, dat slechts kan worden ontkracht ingeval de student voldoende concrete, doorslaggevende en overtuigende elementen aanbrengt.¹⁶⁵ De Raad kan de verbetering en quoterings van een examenkopij niet overdoen en gaat ervan uit dat, bij ontstentenis van bewijskrachtige elementen die het tegendeel aantonen, de docent de verbetering en de quoterings op een objectieve en correcte wijze heeft gedaan rekening houdende met de elementen die hij in het antwoord verwacht. *In casu* had de docent voor het examen van de verzoekende partij uitgelegd welke elementen in het antwoord ontbraken en op welke wijze de punttoekenning was gebeurd, zodat het

¹⁶⁰ R. Stvb. nr. 2013/085.

¹⁶¹ R. Stvb. nr. 2013/109.

¹⁶² R. Stvb. nr. 2013/061, zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/213.

¹⁶³ R. Stvb. nr. 2013/157.

¹⁶⁴ R. Stvb. nr. 2013/342.

¹⁶⁵ R. Stvb. nr. 2013/101; R. Stvb. nr. 2013/131.

resultaat afdoende gemotiveerd was. Dat de vermelde puntenverdeling voor de eerste vraag van het examen vooreerst onjuist was weergegeven op het examenblad en er vervolgens een gewijzigde puntenverdeling meegedeeld werd tijdens het examen, en de examenkopijen allen navolgend verbeterd werden op basis van een nog andere, nieuwe en 'definitieve' puntenverdeling, zoals bevestigd door de verwerende partij, deed hieraan volgens de Raad niets af.¹⁶⁶

De Raad is er zich van bewust dat het bewijs van vooringenomenheid en/of partijdigheid moeilijk kan geleverd worden. Zo stelde de Raad dat de enkele beweerde uitlating dat ze *"in het vervolg (verzoekende partij) beter niet zou begeleiden of beoordelen, zonder dat (de docente) hiervoor een relevante inhoudelijke argumentatie gaf"* zonder enige nadere uitleg, enerzijds te vaag was om de Raad ervan te overtuigen dat partijdigheid en/of vooringenomenheid een rol hebben gespeeld bij de evaluatie van het *assessment*.¹⁶⁷ In hetzelfde dossier oordeelde de Raad anderzijds wel dat de uitlating of vermelding in de motivering op intern beroep dat de student *"dit opleidingsonderdeel voor de vierde keer aflegt"* verre van neutraal is ten opzichte van de student. Deze vermelding ondergroef aldus de geldigheid van de motivering zodat de beslissing op intern beroep om die reden diende vernietigd te worden.¹⁶⁸

In onder meer volgende gevallen kwam de Raad tot het oordeel dat er geen schending van het onpartijdigheidsbeginsel kon aangenomen worden, veelal ingevolge het feit dat de verzoekende partij in gebreke bleef enige concrete gegevens of bewijzen voor te leggen:

- *"Als een examiner bij een mondeling examen, en precies een examen waarbij de mondelinge taalvaardigheid belangrijk is, vaststelt dat een student zich beperkt tot het aflezen van teksten, kan het de examiner niet ten kwade geduid worden dat hij de tekst verwijderd om de student ertoe te brengen zich echt mondeling uit te drukken. Door zo te handelen geeft hij geen blijk van partijdigheid of vooringenomenheid, maar is dit veeleer een poging om de student de gelegenheid te geven om vooralsnog zijn mondelinge taalvaardigheid aan te tonen."*¹⁶⁹
- *"In tegenstelling tot wat de verzoekende partij beweert, is de beslissing niet alleen genomen door de examiner, maar door de interne beroepsinstantie in haar geheel. Dat de examiner naast die functie ook nog andere functies uitoefende, die hem een zeker gewicht in de opleiding geven, is op zich niet van aard de onafhankelijkheid van de interne beroepsinstantie in twijfel te trekken. Verder voert de verzoekende partij geen enkel concreet element aan waaruit een vooringenomenheid van de examiner jegens haar kan blijken."*¹⁷⁰
- *"De verzoekende partij klaagt er ook nog over dat haar moeder op beledigende wijze werd behandeld, en dat dit de partijdigheid van de verwerende partij bewijst. Zij blijft evenwel in gebreke, buiten deze blote bewering, enigszins aannemelijk te maken dat haar moeder op beledigende wijze werd behandeld, en als dat al het geval was, dat dit een beslissende invloed heeft gehad op de bestreden beslissing."*¹⁷¹
- *"In zoverre de verzoekende partij klaagt over de vooringenomenheid van een docente, stelt de Raad vast dat de verzoekende partij daarvan buiten haar bewering dat het zo is, geen bewijs bijbrengt."*¹⁷²
- *"In de derde grief betwist de verzoekende partij de evaluatie van haar prestaties en stelt zij dat de docent vooringenomen was en de moeite niet gedaan heeft om tot een correcte evaluatie te komen, onder meer na gesprekken met alle betrokkenen. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij geen concrete gegevens aanbrengt waaruit blijkt dat de docent*

¹⁶⁶ R. Stvb. nr. 2013/305.

¹⁶⁷ R. Stvb. nr. 2013/131.

¹⁶⁸ R. Stvb. nr. 2013/131; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/132.

¹⁶⁹ R. Stvb. nr. 2013/342.

¹⁷⁰ R. Stvb. nr. 2013/007.

¹⁷¹ R. Stvb. nr. 2013/037.

¹⁷² R. Stvb. nr. 2013/039.

*vooringenomen was. Het enkele feit dat hij, volgens de verzoekende partij, geen gesprekken heeft gevoerd met de betrokkenen toont niet aan dat hij vooringenomen was. In zoverre mist de grief feitelijke grondslag.*¹⁷³

- *“Het enkele feit dat een jurylid stelde dat zij het project, dat bestemd was voor een woonzorgcentrum, bekeek vanuit het standpunt van haar moeder – men mag veronderstellen dat die moeder in een woonzorgcentrum verbleef of althans tot de doelgroep voor dergelijke centra behoorde – betekent geenszins dat dit jurylid bevooroordeeld en partijdig was. Het betekent veeleer dat dit jurylid het project trachtte te benaderen vanuit het perspectief van de doelgroep.”*¹⁷⁴
- *“Het onderdeel is niet gegrond, nu de verzoekende partij geen enkel feit bijbrengt op grond waarvan getwijfeld zou kunnen worden aan de objectiviteit van de beoordeling van het examen Algemeen Boekhouden 2, of van de beslissing op intern beroep.”*¹⁷⁵
- *“Verzoekende partij beweert dat de docent-stagebegeleider van in den beginne vragen had bij de keuze van de stageplaats en dat zijn vooroordeel zich zou hebben vertaald in een negatieve evaluatie. Uit de voorliggende stukken blijkt dat verzoekende partij, met medewerking van verwerende partij, een stageplaats heeft gekozen in Turkije en de stagebegeleider heel wat contacten heeft gehad met verzoekende partij en haar ook ondersteuning heeft geboden. De Raad beseft dat een stage in het buitenland andere en wellicht mindere contactmogelijkheden meebrengt dan een stage in het binnenland, maar uit niets blijkt dat het laattijdig inleveren van het stageportfolio en de daarmee gepaard gaande feedback het gevolg zou zijn van het verblijf in het buitenland. Maar hoe dan ook gebeurt de evaluatie voor alle studenten op dezelfde wijze en volgens hetzelfde evaluatiepatroon, met dien verstande dat de Raad er de aandacht op vestigt dat kritische opmerkingen die in de loop van de stage worden gemaakt niet gelijk mogen gesteld worden met vooringenomenheid in hoofde van de stagebegeleider.”*
- *In een ‘terugkomend’ dossier na tussenkomst van een eerder vernietigingsbesluit van de Raad wierp een verzoekende partij op dat er geen objectieve input van de stagebegeleider en de stagementoren meer mogelijk zou zijn gelet op het feit dat de stagebegeleider voordien een document had opgesteld ten behoeve van de procedure voor de Raad en dat bovendien de verwerende partij er niet gelukkig mee was dat het overleg tijdens de schoolvakantie en buiten de kantooruren hernomen diende te worden. Hierop oordeelde de Raad: “Dat de besluitvorming van de verwerende partij gedeeltelijk hernomen moest worden op een ongebruikelijk tijdstip is nu eenmaal inherent aan de gevolgen van de vernietigingsbesluiten van de Raad. Dit is geen uitzonderlijke omstandigheid die zou verantwoorden dat wordt afgeweken van de criteria die de verwerende partij hanteert bij het nemen van haar beslissingen.”*¹⁷⁶

6.1.6. Motiveringsplicht.

De Raad merkte ook dit werkjaar op dat alleen voor zuivere kennisvragen een cijfer een voldoende motivering oplevert, maar dus niet voor andere evaluatievormen, bijvoorbeeld een eindwerk.¹⁷⁷

De Raad stelde dat aanvaard kan worden dat een uitstekende prestatie niet noodzakelijk het maximum van de punten op dat onderdeel verdient, maar het is wel nodig dat duidelijk is waarom een evaluatie ‘uitstekend’ niet het volle gewicht van de score kan krijgen.¹⁷⁸

Het is uitermate belangrijk dat examenbeslissingen afdoende gemotiveerd worden, d.w.z. dat ze steunen op in feite en in rechte aanvaardbare gronden (juist, wettig, geoorloofd, relevant en schragend). Een vernietiging op grond van het ontbreken van een afdoende motivering,

¹⁷³ R. Stvb. nr. 2013/085.

¹⁷⁴ R. Stvb. nr. 2013/137.

¹⁷⁵ R. Stvb. nr. 2013/194.

¹⁷⁶ R. Stvb. nr. 2013/169.

¹⁷⁷ R. Stvb. nr. 2013/118; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/346; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/322.

¹⁷⁸ R. Stvb. nr. 2013/286.

leidt vaak voor de studenten tot een frustrerende ervaring indien zij dienen vast te stellen dat achteraf dezelfde beslissing wordt genomen; temeer omdat een gebrek in de formele motivering kan worden 'goedgemaakt' in de beslissing die na de vernietiging van de betwiste beslissing wordt genomen. De Raad merkte daarbij expliciet op dat men er niet aan mag voorbijgaan dat een bestuur als het een nieuwe beslissing moet nemen, zich niet zal vergenoegen (1) met het hernemen van de beslissing zonder meer, (2) met de loutere explicitering van de motieven, maar de zaak helemaal opnieuw zal beoordelen wat een nieuwe belangenafweging en een afdoende motivering vereist.¹⁷⁹

In onder andere volgende dossiers kwam de Raad tot het oordeel dat er een schending van de materiële motiveringsplicht voorhanden was en dat de bestreden beslissingen dienden te worden vernietigd:

- In een geval waarbij een student tien weken in een groep had gewerkt aan een opleidingsonderdeel en zij de toestemming verkreeg om de groep te verlaten en toch verder deel te nemen aan het opleidingsonderdeel, zonder dat blijkt dat aan haar daarbij werd meegedeeld dat zij niet geëvalueerd zou worden voor haar aandeel in het groepswork. De Raad was daarbij van oordeel dat bij de evaluatie van het opleidingsonderdeel ook rekening diende te worden gehouden met het aandeel van de verzoekende partij in het groepswork. Gelet op het feit dat de bestreden beslissing niet duidelijk maakt of de evaluatie van de verzoekende partij gesteund is op én haar aandeel in het groepswork, én op haar eindproject dan wel op haar eindproject alleen, stelt deze onduidelijkheid de Raad niet in staat om na te gaan of de bestreden beslissing afdoende werd gemotiveerd.¹⁸⁰
- In een dossier waarbij enerzijds de motivering voor de quoterings van 7/20 voor het opleidingsonderdeel 'stage' zeer beperkt is en in zeer algemene en vage bewoordingen is gesteld aangezien de betrokken docente niet ingaat op de reden(en) waarop de lage quoterings steunt en evenmin op de oorzaken van de terugval van de quoterings van 10/20 bij de tussentijdse evaluatie naar 7/20 als eindcijfer, en anderzijds de beslissing na intern beroep eveneens bijzonder algemeen gesteld is met zinnen als 'de interne beroepscommissie [...] oordeelt dat de examenbeslissing is genomen conform het Onderwijs- en Examenreglement [...]' en 'vanuit de hogeschool werd remediërend opgetreden n.a.v. de opduikende problemen tijdens de stage.' Tevens werd niet of zeer summier geantwoord op de vragen die de verzoekende partij had gesteld tijdens de interne beroepsprocedure en uit niets blijkt dat de verwerende partij efficiënt remediërend is opgetreden t.o.v. de problemen tijdens de stage. Om deze redenen achtte de Raad de motivering niet afdoende.¹⁸¹
- In een dossier waarbij de Raad vaststelde dat uit geen van de door de onderwijsinstelling ingediende stukken bleek hoe de quoterings van het opleidingsonderdeel 'Wetenschappelijke onderbouwing van het beroep 3' tot stand is gekomen. De motivering die wel voorhanden is, met name het consensusverslag dat enkel maar een naar verluidt gemeenschappelijk evaluatie van beide evaluatoren zuiver cijfermatig weergeeft zonder enige verdere uitleg en een aantal in de marge aangebrachte opmerkingen van de promotor bij het werkstuk die bovendien niet duidelijk maken op welke wijze ze in de evaluatie zullen wegen en waarvan evenmin duidelijk is of die opmerkingen door de verzoekende partij nog konden worden verwerkt in een finale versie, is volgens de Raad niet van aard het resultaat op afdoende wijze te verantwoorden.¹⁸²

¹⁷⁹ R. Stvb. nr. 2013/131; R. Stvb. nr. 2013/132, R. Stvb. nr. 2013/145.

¹⁸⁰ R. Stvb. nr. 2013/068.

¹⁸¹ R. Stvb. nr. 2013/104.

¹⁸² R. Stvb. nr. 2013/118 en R. Stvb. nr. 2013/123.

- In een dossier waarbij de Raad zich de vraag stelde of – nu dit in de bestreden beslissing niet duidelijk werd naar voor gebracht – de examencommissie rekening heeft gehouden met de individuele en bijzondere situatie van de verzoekende partij bij de beoordeling of in voorliggend geval een uitzondering op de tolerantie kon worden toegestaan.¹⁸³
- Ingeval de motivering van de beslissing op intern beroep vermeldt dat de verzoekende partij *‘dit opleidingsonderdeel voor de vierde keer aflegt’*, wat verwijst naar resultaten die de verzoekende partij tijdens vorige academiejaren heeft behaald, en bovendien niet neutraal is, zodat dergelijke vermelding de geldigheid van de motivering ondergraaft.¹⁸⁴
- Ingeval een synthesesnota met invulling van de evaluatiecriteria zich beperkt tot de vermelding ‘voldoende’ of ‘onvoldoende’, zonder enige bijkomende uitleg of verantwoording. Dit zijn standaardvermeldingen die geen inzicht geven in de redenen die aanleiding hebben gegeven tot die evaluatievermelding noch informatie verschaffen over het al dan niet bereikt zijn van de competenties zodat deze niet beantwoorden aan de motiveringsverplichting. De vermelding dat de verzoekende partij het opleidingsonderdeel voor de derde keer aflegt, is niet neutraal en ondergraaft mede de geldigheid van de motivering.¹⁸⁵
- Hoewel *in casu* aldus de bestreden beslissing uitvoerig werd gemotiveerd, kan de Raad in die motivering niet ontdekken in welke mate met de evaluatie van de mentor al dan niet rekening werd gehouden en waarom de evaluatie van de mentor geen enkele positieve weerklank heeft gekregen in de eindevaluatie.¹⁸⁶
- In een situatie waarbij een stationsproef globaal werd gequoteerd met 11/20 stelde de Raad dat, gelet op het feit dat de stationssproef bestond uit 22 stations die elk op 20 punten werden gequoteerd zonder dat er hiervan document van voorlag, uit een schriftelijk document voor elk ‘station’ afzonderlijk een afdoende motivering van de score moet blijken, wat *in casu* niet voorlag.¹⁸⁷
- In een dossier waarin één van de dragende motieven niet kon overtuigen:

“Met de verzoekende partij stelt de Raad vast dat de eindevaluatie (bijlage 7) sterk de nadruk legt op de negatieve punten, en voorts stelt de Raad vast dat een aantal werkpunten geen steun vindt in de aan de Raad voorgelegde stukken (‘De student was niet geliefd bij de medestudenten; De student kan moeilijk activiteiten uitwerken op niveau 3K.’). In de bestreden beslissing wordt ook gesteld dat vooral het beheersen van het standaardnederlands problematisch is. Uit de aan de Raad voorgelegde stukken blijkt dat dat zeker niet het geval is voor het geschreven Nederlands. Ook één van de mentoren merkt op dat de schriftelijke communicatie tussen verzoekende partij en de ouders van de kleuters van zeer goede kwaliteit was.

Daar de bestreden beslissing gedragen wordt door deze determinerende motieven, die naar het oordeel van de Raad onvoldoende steun vinden in het dossier, kan de beslissing niet in stand blijven.”¹⁸⁸

De Raad aanvaardde een schending van de formele motiveringsplicht omdat in een dossier uit de meegedeelde stukken kon afgeleid worden dat initieel de directeur Onderwijs en

¹⁸³ R. Stvb. nr. 2013/128.

¹⁸⁴ R. Stvb. nr. 2013/131.

¹⁸⁵ R. Stvb. nr. 2013/132.

¹⁸⁶ R. Stvb. nr. 2013/145.

¹⁸⁷ R. Stvb. nr. 2013/159.

¹⁸⁸ R. Stvb. nr. 2013/102.

Onderzoek het intern beroep ontvankelijk en gegrond had verklaard waarop vervolgens de examencommissie een nieuwe beslissing had genomen waarbij zij weliswaar haar eerdere beslissing bevestigde. Noch echter de initiële beslissing van de directeur, noch de daaropvolgende beslissing van de examencommissie werden voorgelegd waardoor de Raad in de onmogelijkheid werd gesteld om na te gaan op welke punten de directeur het beroep gegrond had verklaard en evenmin kon nagaan of en zo ja in welke mate de examencommissie met de beslissing van de directeur had rekening gehouden.¹⁸⁹

In onder meer volgende dossiers kwam de Raad dan weer tot het oordeel dat er geen schending van de motiveringsplicht voorlag:

- *“De weliswaar summiere aantekeningen waarbij een aantal steeds weerkerende fouten worden aangemerkt, en de opmerking dat de schrijfstijl stroef is, elementen die de verzoekende partij niet ontkent, leveren een motivering op voor het resultaat waarvan de Raad, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, niet kan stellen dat zij het resultaat niet afdoende verantwoorden. ...*
In het onderdeel wordt ook de motivering van het mondeling examen betwist. Die motivering blijkt enerzijds uit de beperkte nota's van de examiner, anderzijds haar verklaring ten behoeve van de examencommissie. Er is geen reden waarom de verklaring, ook al wordt die pas na afloop van het examen gegeven, niet mee als motivering kan dienen. Het is eigen aan een mondeling examen dat de examiner geen aantekeningen maakt van het hele verloop van het examen, maar zich beperkt tot de belangrijkste elementen. Er is geen principieel bezwaar in te brengen tegen het feit dat de examiner later desgevraagd een meer omstandig rapport maakt waarbij hij steunt op de aantekeningen en zijn herinneringen aan het verloop van het examen. Ook al wordt die verklaring zoals in dit geval, meer dan een maand later gemaakt, dan nog is dat geen reden om de juistheid van die verklaring in twijfel te trekken. Bij de beoordeling van de motivering van het resultaat van het mondeling examen dienen dus zowel de tijdens of kort na het examen gemaakte aantekeningen (...) als de verklaring van de examiner zoals opgenomen in de beslissing van de examencommissie van 12 oktober 2012 (...) betrokken te worden. Die laatste beslissing werd weliswaar vernietigd, maar de inhoud ervan blijft de waarde van een feitelijke informatie behouden. ... Deze vaststellingen, waarvan de onjuistheid niet wordt aangetoond, maken dat de Raad binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid niet kan stellen dat het resultaat voor het mondeling examen niet afdoende gemotiveerd is.”¹⁹⁰
- *“Aangezien het een kennisexamen betreft, volstaat de quoterings in beginsel als evaluatie van het antwoord. Dit impliceert dat er geen bijkomende commentaar op de kopij moet aangebracht worden. Voor zover de Raad heeft kunnen nagaan, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, wordt in de beslissing op intern beroep wel ingegaan op de vraag om uitleg over de quoterings van de gegeven antwoorden en wordt de verbetering vraag per vraag becommentarieerd. De Raad kan binnen de grenzen van zijn bevoegdheid alleen maar nagaan of de concrete verbetering (en dus het toegekende resultaat) niet kennelijk onredelijk is. Uit de stukken (i.e. de vergelijking van examenkopij van de verzoekende partij en het modelantwoord) blijkt dat het examenresultaat (6/20) berust op een verbetering die aanleiding heeft gegeven tot een in alle redelijkheid toegekend cijfer, en dat de overwegingen in de beroepsbeslissing over het resultaat en de beoordeling van de individuele examenvragen overeenstemmen met wat de Raad op basis van de stukken heeft kunnen vaststellen. Naar het oordeel van de Raad is de beroepsbeslissing op dit punt afdoende formeel en materieel gemotiveerd. De Raad stelt voorts op basis van de stukken vast dat de examencommissie wel degelijk nagegaan heeft of er uitzonderlijke studiegerelateerde omstandigheden waren om verzoekende partij geslaagd te verklaren. De Raad stelt vast dat de beroepsbeslissing in overeenstemming is met het deliberatieverslag zodat de beslissing afdoende materieel en formeel gemotiveerd is op*

¹⁸⁹ R. Stvb. nr. 2013/304.

¹⁹⁰ R. Stvb. nr. 2013/342.

*dat punt zodat de verzoekende partij voldoende inzicht heeft gekregen in de beweegredenen voor haar niet-deliberatie.*¹⁹¹

6.1.7. Onderwijs- en examenreglement.

De Raad gaat, al dan niet ambtshalve (*cfr. supra*), na of de bepalingen van het onderwijs- en examenreglement niet geschonden zijn. Zo gaat de Raad ambtshalve na of de interne beroepscommissie geldig heeft beraadslaagd, daar waar laattijdig door de verzoekende partij werd opgeworpen dat de interne beroepscommissie niet geldig kon beraadslagen bij gebrek aan de aanwezigheid van een examenombuds.¹⁹²

In casu oordeelde de Raad tot een schending van het onderwijs- en examenreglement omdat bij een interne beroepscommissie in weerwil van het onderwijs- en examenreglement geen examenombuds aanwezig was en deze laatste evenmin om een advies gevraagd werd voorafgaand aan de eindbeslissing.¹⁹³

In een ander dossier schreef het onderwijs- en examenreglement niet uitdrukkelijk voor welke specifieke ombudspersoon aanwezig dient te zijn bij beraadslagingen van de buitengewone examencommissie, zodat volgens de Raad kan worden aangenomen dat de aanwezigheid van gelijk welke ombudspersoon bij de beraadslagingen volstaat.¹⁹⁴

De Raad wordt ook steeds vaker geconfronteerd met vragen over toepasselijk recht (OER en regelgeving) indien studenten van Vlaamse instellingen op uitwisseling gaan. Op de vraag welk onderwijs- en examenreglement van toepassing dient te worden geacht ingeval van een uitwisselingsprogramma *Erasmus Belgica* waarbij studenten van de ene onderwijsinstelling de door hen gekozen opleiding gedeeltelijk kunnen volgen aan de andere onderwijsinstelling terwijl ze ook ingeschreven blijven bij de uitzendende onderwijsinstelling, bevestigde de Raad uitdrukkelijk dat, behalve indien het akkoord tussen de twee onderwijsinstellingen of het reglement van de uitzendende onderwijsinstelling dit andersluidend zou geregeld hebben, de reglementen van de ontvangende onderwijsinstelling integraal van toepassing zijn voor wat betreft de resultaten van de opleidingsonderdelen waarvoor de student is ingeschreven in de ontvangende onderwijsinstelling. *In casu* had de student volgens de voor de ontvangende instelling geldende regels recht op een tweede examenkans, ook al had ze bij de eerste examenkans een voldoende resultaat behaald. De uitzendende onderwijsinstelling diende dan ook bij haar examenbeslissing omtrent de deliberatie over de door de student gevolgde opleiding rekening te houden met het behaalde cijfer in de tweede examenkans bij de ontvangende onderwijsinstelling en niet met het cijfer behaald in de eerste examenkans.¹⁹⁵

Ten slotte vond de Raad geen schending van het onderwijs- en examenreglement in een dossier waar een student incorrect aanhaalde dat voor haar - in weerwil van de bepalingen van het op haar toepasselijke OER - onterecht niet het beste resultaat van elk deel voor de evaluatie van het gehele opleidingsonderdeel werd in aanmerking genomen. Het ging *in casu* conform de definitie in het OER immers niet om een 'deel van een opleidingsonderdeel' daar er in de ECTS-fiche geen onderverdeling van studiepunten voorhanden was voor het geheel opleidingsonderdeel.¹⁹⁶

6.1.8. Legaliteitsbeginsel – *patere legem* – hiërarchie der normen

¹⁹¹ R. Stvb. nr. 2013/322.

¹⁹² R. Stvb. nr. 2013/048-050.

¹⁹³ R. Stvb. nr. 2013/048-050.

¹⁹⁴ R. Stvb. nr. 2013/109.

¹⁹⁵ R. Stvb. nr. 2013/334.

¹⁹⁶ R. Stvb. nr. 2013/134.

De Raad gaat niet alleen na of de bestreden beslissing in overeenstemming is met het OER van de onderwijsinstelling, maar ook met de hogere rechtsnormen, in het bijzonder decretale bepalingen, die de betwisting beheersen.

Met betrekking tot het decretale recht op twee examenkansen heeft de Raad een oordeel geveld in een dossier waar een student het recht op een tweede examenkans werd ontzegd voor een opleidingsonderdeel waarvoor hij geen credit had verworven, maar gedelibereerd werd.

De Raad oordeelde tot een schending van het legaliteitsbeginsel in een dossier waar het onderwijs- en examenreglement in strijd was met het Flexibiliseringsdecreet, in zoverre het een tweede examenkans ontzegt aan een student voor een opleidingsonderdeel waarvoor hij geen credit heeft verworven. Daar de bestreden beslissing steunde op die bepaling van het OER om de verzoekende partij zo een tweede examenkans te weigeren, is die beslissing onwettelijk:

“§4 Een student heeft voor ieder opleidingsonderdeel waarvoor hij ingeschreven is en waarvoor hij niet slaagde of niet gedelibereerd werd, het recht op een tweede examenkans tenzij de aard van het opleidingsonderdeel dit niet toelaat.”

Deze bepaling sluit aldus uit dat een student recht zou hebben op een tweede examenkans ingeval hij gedelibereerd werd. Dit is in strijd met de hogere regelgeving van artikel 29 §2 juncto artikel 31 juncto artikel 33 Flexibiliseringsdecreet (thans ...) dewelke stellen als volgt:

Artikel 29 §2 Flexibiliseringsdecreet:

“§ 2. Een student heeft voor ieder opleidingsonderdeel waarvoor hij ingeschreven is, recht op twee examenkansen [in de loop van het academiejaar]. Indien de aard van het opleidingsonderdeel niet toelaat dat [...] tweemaal wordt geëxamineerd, kan het in het eerste lid bedoelde recht niet tijdens hetzelfde academiejaar worden uitgeoefend.”

Artikel 31 Flexibiliseringsdecreet:

“§ 1. Een student behaalt een creditbewijs voor elk opleidingsonderdeel waarvoor hij geslaagd is.

Een student slaagt voor een opleidingsonderdeel wanneer hij ten minste 10 op 20 behaalt, tenzij het instellingsbestuur op grond van de specificiteit van het opleidingsonderdeel een andere, niet numerieke, vorm van resultaatsbepaling heeft vastgelegd.

Het geslaagd zijn wordt beoordeeld door : 1° de individuele examinerator, of 2° de examencommissie, zo het instellingsbestuur aan deze de bevoegdheid heeft opgedragen om de examenresultaten definitief vast te stellen.

[Een student kan niet verzaken aan een creditbewijs.]”

Artikel 33 Flexibiliseringsdecreet:

“§ 1. Een student verwerft een graad of een diploma van een opleiding indien hij voor het geheel van de opleiding geslaagd wordt verklaard.

De student wordt geslaagd verklaard indien hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma heeft afgelegd en op grond van het feit dat :

1° alle examens geleid hebben tot een creditbewijs, of

2° de examencommissie op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn.

§ 2. Het feit dat een student globaal geslaagd wordt verklaard, betekent niet dat hij in aanmerking komt voor een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij niet is geslaagd.”¹⁹⁷

6.1.9. Rechtszekerheidsbeginsel – vertrouwensbeginsel

¹⁹⁷ R. Stvb. nr. 2013/150.

De Raad herinnerde eraan dat de beoordeling aan de hand van een examen niet veronderstelt dat de student alle nuttige informatie om het examen succesvol af te leggen op een dienblad moet aangereikt krijgen voor zover de leerstof of de te toetsen competenties vooraf kenbaar zijn. Zo moet volgens de Raad de student zich steeds bewust zijn van de inhoud van een opleidingsonderdeel en het feit dat verschillende docenten onderdelen daarvan (kunnen) doceren.

“De Raad merkt op dat het in casu een geïntegreerd opleidingsonderdeel, zonder enige opdeling in deelopleidingsonderdelen met studiepunten, is over verschillende aspecten van energie, en dat het dus niet uitgesloten kan worden dat examenvragen met elkaar verband houden. De Raad wijst erop dat de leerstofonderdelen voor het examen vooraf duidelijk werden gemaakt zodat de verzoekende partij zich degelijk kon voorbereiden.

De Raad merkt op dat het niet onredelijk is om van verzoekende partij te verwachten dat zij zelf verbanden uit de gehele leerstof kan halen, relevante oefeningen betreffende de leerstof kan maken en dat de antwoorden op examenvragen niet letterlijk in de colleges, noch in het cursusmateriaal aan bod moeten komen. De verzoekende partij stelt immers zelf dat zij bijkomende informatie voor het studeren heeft gezocht.

Aan de hand van de voorliggende stukken is de Raad van oordeel dat de examiner(en) bij het organiseren en verbeteren van het examen niet zodanig onredelijk gehandeld hebben dat de bestreden beslissing dient te worden vernietigd. De motivering van de beroepsbeslissing is afdoende.”¹⁹⁸

“In tegenstelling tot wat verzoekende partij beweert, is het op zich niet onredelijk dat een docent voor een bepaald opleidingsonderdeel hoorcolleges geeft zonder dat een syllabus voorhanden is. De verbetering van het examen is daardoor evenmin subjectief. Het is immers niet onredelijk van een student in een masterprogramma te verwachten dat hij in het kader van de kennen leerstof de vermelde rechtsbronnen en de rechtspraak die tijdens de hoorcolleges aan bod zijn gekomen, ook effectief raadpleegt en analyseert met het oog op het verwerven van inzicht op masterniveau in de betrokken materie om zijn kennis van de leerstof, i.e. wat hij hoort tijdens het hoorcollege, aan de hand van zijn eigen studienota's aan te scherpen.”¹⁹⁹

6.1.10. Beoordelings- en deliberatiecriteria.

De Raad erkende vooreerst de autonomie van elke onderwijsinstelling afzonderlijk bij het al dan niet delibereren van studenten, maar ook hier hield hij toezicht op de redelijkheid en rechtmatigheid van de beslissingen.

“De regel dat een student niet gedelibereerd kan worden is evenmin kennelijk onredelijk: het staat een onderwijsinstelling vrij te bepalen dat een student voor alle opleidingsonderdelen een credit moet behalen. [...] Dat de verzoekende partij met deze resultaten aan een andere onderwijsinstelling mogelijk wel zou slagen is inherent aan de autonomie van elke onderwijsinstelling en heeft niet als gevolg dat de bestreden beslissing discriminerend of kennelijk onredelijk is.”²⁰⁰

Evenmin kwam de Raad tot een schending van het onderwijs- en examenreglement in het geval waarbij de verzoekende partij voldeed aan de deliberatiecriteria zoals voorzien in het onderwijs- en examenreglement, maar toch niet gedelibereerd werd. De Raad merkte op dat de eventuele mogelijkheid om een student te delibereren ondanks delibereerbare tekorten, de onderwijsinstelling niet verplicht om deze mogelijkheid ook te onderzoeken, behoudens bijzondere omstandigheden.²⁰¹

¹⁹⁸ R. Stvb. nr. 2013/322.

¹⁹⁹ R. Stvb. nr. 2013/272.

²⁰⁰ R. Stvb. nr. 2013/279.

²⁰¹ R. Stvb. nr. 2013/147.

In zijn rechtspraak herinnerde de Raad er aan dat een examencommissie legitiem binnen de discretionaire bevoegdheid die het onderwijs- en examenreglement haar toestaat, richtlijnen kan vaststellen die vooropstellen op welke wijze o.m. uitzonderlijke toleranties kunnen worden toegestaan, met dien verstande dat deze richtlijnen enkel als een leidraad dienen en de autonomie en de bevoegdheden van de examencommissie ongemoeid laten bijvoorbeeld voor het in aanmerking nemen van bijzondere omstandigheden. *In casu* heeft de Raad zich hierbij de vraag gesteld, zonder zich in de plaats te kunnen of mogen stellen van de examencommissie, of de examencommissie al dan niet rekening heeft gehouden met de individuele en bijzondere situatie van de verzoekende partij bij de beoordeling of in voorliggend geval een uitzondering op de tolerantie kon worden toegestaan.²⁰²

In diezelfde lijn oordeelde de Raad als volgt:

“De Raad merkt voorts dat de examencommissie[s] interne criteria mogen hanteren bij het nemen van deliberatiebeslissingen. De Raad merkt op dat het binnen bepaalde grenzen tot de autonomie van de examencommissie behoort om de relevante criteria te kiezen. In zoverre de verzoekende partij verwijst naar subjectieve criteria zoals aanwezigheid en inzet, zijn deze naar het oordeel van de Raad niet van aard om in acht genomen te worden als objectieve en relevante (redelijke) deliberatiecriteria. Het is niet kennelijk onredelijk dat deze criteria niet gehanteerd worden. Met betrekking tot de verzwaarde studielast wijst de Raad erop dat dit behoort tot de eigen keuze van verzoekende partij en dat zij daarvan de risico’s moest kennen. Het is niet kennelijk onredelijk dat daarmee geen rekening wordt gehouden bij deliberatiebeslissingen.”²⁰³

“Zoals de Raad reeds eerder heeft gezegd, mag de examencommissie binnen de discretionaire bevoegdheid die het examenreglement haar toestaat, richtlijnen vaststellen die vooropstellen wat het gevolg is van onvoldoendes, voor zover die richtlijnen enkel als een leidraad dienen en de autonomie en de bevoegdheid van de examencommissie ongemoeid laten.

Uit niets blijkt dat de examencommissie de resultaten van verzoekende partij niet aan de vooropgestelde criteria zou hebben getoetst. De behaalde resultaten voldeden echter niet aan de criteria om als geslaagd verklaard te worden.

Uit de verklaringen van verwerende partij blijkt ook, zonder dat deze bewering door verzoekende partij wordt weerlegd, dat de examencommissie heeft nagegaan of er omstandigheden waren die als niet-studiegerelateerde uitzonderlijke omstandigheden of overmachtssituaties konden in aanmerking worden genomen bij de globale beoordeling van verzoekende partij.”²⁰⁴

De eventuele mogelijkheid om een student te delibereren, ondanks delibereerbare tekorten, verplicht de bevoegde instantie van een onderwijsinstelling volgens de Raad niet – behoudens bijzondere omstandigheden – die mogelijkheid te onderzoeken.²⁰⁵

Verder heeft de Raad in een ‘terugkomend dossier’ herhaald dat bij de beoordeling tot al dan niet deliberatie – niettegenstaande de tekorten tolereerbaar zijn – er afdoende diende rekening te worden gehouden met ingeroepen ‘uitzonderlijke omstandigheden’ en dat ingeval overgegaan werd tot een beslissing van niet-deliberatie, deze beslissing moest uitgelegd worden. De Raad heeft daarbij *in casu*, zonder zijn appreciatie over de waarde van een student in de plaats te stellen van de bevoegde instantie, aangegeven welke argumenten in het beslissingsdebat waren en hun onderlinge verhouding beoordeeld en bepaald.²⁰⁶

In een hierboven reeds aangehaald dossier heeft de Raad geoordeeld dat voor wat betreft de vaststelling van de resultaten van de opleidingsonderdelen in een uitwisselingscontext, de

²⁰² R. Stvb. nr. 2013/128.

²⁰³ R. Stvb. nr. 2013/322.

²⁰⁴ R. Stvb. nr. 2013/272.

²⁰⁵ R. Stvb. nr. 2013/147.

²⁰⁶ R. Stvb. nr. 2013/101 – nr. 2013/168 – nr. 2013/204.

reglementen van de ontvangende onderwijsinstelling integraal van toepassing zijn, behoudens andersluidende regeling.²⁰⁷ Bijgevolg diende de Vlaamse onderwijsinstelling volgens de Raad rekening te houden met de regels van de gastinstelling over het definitieve karakter van examenresultaten in functie van de mogelijke examenkansen:

“In deze zaak wordt niet betwist dat de verzoekende partij op reglementaire wijze aan de UCL een tweede examenkans kon benutten voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ waarvoor ze het resultaat 15,5/20 behaalde, daar waar ze bij de eerste examenkans 10/20 behaalde, resultaat dat door de verwerende partij in aanmerking werd genomen bij de deliberatie over de door de verzoekende partij gevolgde opleiding.

De verwerende partij betwist ook niet dat de verzoekende partij volgens de voor de ontvangende instelling geldende regels recht had op een tweede examenkans, ook al had ze bij de eerste examenkans een voldoende resultaat behaald.

Dat deze mogelijkheid om een tweede examenkans te benutten, hoewel bij de eerste examenkans reeds een voldoende resultaat werd behaald, bestaat omdat bij een eventueel vervolg van de studie een 10/20 of 11/20 niet volstaat voor een vrijstelling, doet niet af aan de regelmatigheid van het benutten van een tweede examenkans en van het daaraan verbonden resultaat.

Derhalve, door geen rekening te houden met het resultaat van de tweede examenkans die de verzoekende partij benut heeft voor het opleidingsonderdeel ‘.....’, heeft de verwerende partij de toepasselijke regelgeving miskend.”

Verder heeft de Raad geoordeeld in een geval waarbij na een intern beroep een cijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Stage’ werd gewijzigd van 4/20 naar 12/20 op 27 augustus en er voor een ander opleidingsonderdeel ‘Medisch rekenen’ inmiddels op 26 augustus een herexamen werd afgelegd met een behaalde quotering van slechts 2/20, deze elementen de examencommissie niet belet om over de student te beraadslagen in functie van de definitieve resultaten van de eerste en de tweede examenperiode (januari en juni), hetzij aldus voor de opleidingsonderdelen ‘Stage’ op grond van het resultaat 12/20 en voor het opleidingsonderdeel ‘Medisch rekenen’ 9/20, en niet op grond van het resultaat van het tweede examen voor dat laatste opleidingsonderdeel.²⁰⁸

Ook heeft de Raad herbevestigd dat een onvoldoende op één competentie kan volstaan om een student niet geslaagd te verklaren.²⁰⁹

“De Raad stelt vast dat artikel 33 Flexibiliseringsdecreet de examencommissie toelaat een student geslaagd te verklaren indien niet alle credits behaald werden, maar zij toch van oordeel is dat de doelstellingen van de opleiding globaal genomen verwezenlijkt zijn. De Raad stelt vast dat door deze bepaling de examencommissie met het oog op een deliberatiebeslissing gerechtigd is om het specifieke (uitzonderlijke) karakter van een onvoldoende binnen een globaal opleidingstraject na te gaan. De Raad merkt op dat de examencommissie daarvoor criteria gehanteerd heeft, die naar het oordeel van de Raad rechtstreeks verband houden met de opleidingsonderdelen en de daarmee verbonden doelstellingen van de opleiding, daar zij verwijzen naar een zeker behaald niveau van de student in die opleiding: een minimumpercentage, minimum minstens 14/20 voor 50% van de opgenomen opleidingsonderdelen, die samen minstens 50% van de opgenomen studiepunten behelzen.

Zoals de Raad reeds hiervoor opgemerkt heeft, is het niet kennelijk onredelijk om de door verzoekende partij aangehaalde argumenten [slechts 1 tekort, grote motivatie, notities, bijkomende opzoekingen, extra vakkenpakket, reeds arbeidscontract getekend] niet in acht te nemen. De Raad is aldus van oordeel dat de beslissing om de verzoekende partij niet te

²⁰⁷ R. Stvb. nr. 2013/334.

²⁰⁸ R. Stvb. nr. 2013/227.

²⁰⁹ R. Stvb. nr. 2013/271; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/279.

*delibereren niet kennelijk onredelijk is. De Raad heeft oog voor de resultaten en omstandigheden van verzoekende partij, maar moet met de verwerende partij vaststellen dat verzoekende partij met haar resultaten niet voldoet aan de criteria.*²¹⁰

Verder oordeelde de Raad dat bij de toekenning van een graad van verdienste de bevoegde examencommissie zich toch redelijk moet opstellen indien het al dan niet afronden van een slaagpercentage kan leiden tot een hogere graad:

“Zonder dat de Raad zich in de plaats mag stellen van de examencommissie is het, naar het oordeel van de Raad, hoogst verwonderlijk dat het gemiddelde van 67,95% niet werd afgerond naar 68 %, dit is een toegift van 0,5 punt op een totaal van 1200 punten. De motivering die verwerende partij aanhaalt om het gemiddeld cijfer niet af te ronden naar 68 % overtuigt niet en zelfs in het geval dat het gemiddeld cijfer niet wordt afgerond, ziet de Raad – rekening houdend met de door verzoekende partij aangevoerde motieven – geen voldoende reden waarom de verzoekende partij zich niet in de voorwaarden zou bevinden om de graad van onderscheiding te behalen.

*In die gedachtegang kan de Raad niet anders dan besluiten dat de beslissing van de examencommissie kennelijk onredelijk is.*²¹¹

6.1.11. Gelijkheidsbeginsel.

Naar oordeel van de Raad kan slechts sprake zijn van een schending van het gelijkheidsbeginsel in de behandeling van studenten dewelke zou kunnen leiden tot een vernietiging van de bestreden beslissing, ingeval de ongelijke behandeling in oorzakelijk verband staat met het bestreden resultaat. *In casu* stelde de verzoekende partij een naar haar mening ongelijke behandeling aan de kaak wegens het niet toepassen van de door de onderwijsinstelling opgestelde studiewijzer en het onderwijs- en examenreglement waarbij ten aanzien van de medestudent wel, maar niet ten aanzien van haarzelf, een uitgebreide schriftelijke commentaar werd neergeschreven, en bovendien naar mening van de student een veel soepeler quoteringsysteem werd toegepast op de medestudent die op 21 van de 25 competenties een onvoldoende verkreeg en toch een 9/20 behaalde. De Raad oordeelde uitdrukkelijk:

*“Zelfs al zou de medestudente, waarnaar verzoekende partij verwijst, een betere begeleiding en een gunstigere evaluatie hebben gehad, dan nog kan dit niet tot de vernietiging van de bestreden beslissingen leiden omdat de ongelijke behandeling niet in oorzakelijk verband staat met het resultaat”*²¹²

Verder stelde de Raad dat het gelijkheidsbeginsel vergt dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden maar ook dat ongelijke gevallen niet gelijk behandeld worden, behoudens indien daarvoor een objectieve rechtvaardiging voorhanden is:

“In deze zaak staat vast dat de verzoekende partij duidelijk meer gepresteerd heeft voor het toch zwaarwegende eindreview van het groepswerkstuk dan twee andere studenten (een was afwezig gedurende vijf weken, een tweede gedurende twee weken). Het is niet omdat de drie andere studenten aanvaard hebben, onder voorwaarden, dat de vierde student die vijf weken afwezig was geweest, toch nog mocht meedoen aan het groepswerkstuk, dat de docenten daaruit de conclusie mochten trekken dat hij dezelfde evaluatie mocht krijgen als de andere studenten.

De 12/20 die zij aan die vierde studente hebben toegekend is definitief en daar kan niet meer op teruggekomen worden.

Ook al is het niet evident om deelnemers aan een groepswerkstuk niet op hetzelfde niveau te evalueren, de regelgeving van de verwerende partij laat dit uitdrukkelijk toe, en in dit geval

²¹⁰ R. Stvb nr. 2013/322.

²¹¹ R. Stvb. nr. 2013/099.

²¹² R. Stvb. nr. 2013/109.

staat vast dat de verzoekende partij een grotere inbreng gehad heeft in het groepswerkstuk dan twee andere studenten, wat ook door de drie medestudenten erkend wordt. Onder die omstandigheden is het toekennen van eenzelfde cijfer aan de verzoekende partij als aan de andere studente, waarvan minstens een duidelijk minder bijgedragen had tot het groepswerk, een schending van het gelijkheidsbeginsel.”²¹³

Evenzeer oordeelde de Raad dat elke onderwijsinstelling autonoom haar puntenschaal bepaalt voor zover die niet door hogere regelgeving is vastgelegd, zodat het argument dat een Erasmusstudent meent te halen uit de vergelijking van de puntenschaal van de Universit  de Fribourg enerzijds en de puntenschaal van de verwerende partij en van Franse universiteiten anderzijds, niet gegrond voorkomt nu deze verschillen juist het gevolg zijn van die autonomie. In zoverre *in casu* de verzoekende partij aldus een schending inriep van het gelijkheidsbeginsel omdat zij aan de Universit  de Fribourg 4/6 moest halen om te slagen, wat overeenkomst met een omzetting naar 66,6% (14/20), terwijl studenten bij de verwerende partij slagen als zij 10/20 behalen, werd dit middel afgewezen als ongegrond.²¹⁴

De Raad bevestigde eveneens dat de beoordelings- en deliberatiecriteria voor studenten in het modeltraject en voor werkstudenten dezelfde mogen zijn:

“Ook het feit dat de verzoekende partij als werkstudent het modeltraject doorlopen heeft is geen buitengewone omstandigheid. Het is niet onredelijk dat het OER voor wat betreft het slagen voor de opleiding geen onderscheid maakt tussen de eisen gesteld aan werkstudenten en aan andere studenten.”²¹⁵

De Raad moest zich ook buigen over een mogelijke discriminatie tussen gewone studenten en studenten die hun stage in het ‘buitenland’ volbrengen:

“De verwerende partij geeft aan de studenten de mogelijkheid om het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ in twee opleidingsonderdelen te splitsen, namelijk een opleidingsonderdeel dat men kan bestempelen als ‘Praktijk 3 light’ (binnenland, uitsluitend eerste semester) en een opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3 buitenland’ (waarbij het enigszins merkwaardig genoemd kan worden dat een stage gelopen in Luik beschouwd wordt als een stage in het buitenland) en een opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ dat volledig in het binnenland wordt gevolgd.

De verzoekende partij houdt voor dat dit verschil in behandeling een discriminatie uitmaakt omdat studenten die voor deze formule kiezen een eventueel tekort van het eerste semester niet kunnen compenseren, terwijl dat voor de studenten die voor het grote opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ (zowel eerste als tweede stage in het binnenland) kiezen wel het geval is.

Het middel is niet gegrond om navolgende redenen:

- *de verwerende partij houdt voor dat studenten niet verplicht zijn te kiezen voor de gesplitste formule en dat geen compensatie wordt toegestaan omdat stagebezoeken in het buitenland niet mogelijk zijn, en in dit geval de activiteit van de verzoekende partij erin bestond om Nederlands te geven aan anderstaligen, terwijl haar tekort te maken had met haar lessen Frans aan anderstaligen. Terecht voert de verwerende partij aan dat de studenten zelf kiezen voor de ene of de andere formule. Wat de mogelijkheid tot compensatie betreft: het eerste argument van de verwerende partij overtuigt niet, eerstens omdat de onmogelijkheid om stagebezoeken in het ‘buitenland’ te organiseren niet aangetoond is, en ten tweede omdat de verwerende partij zelf de ‘buitenlandse’ instellingen kiest waar haar studenten stage kunnen lopen, zodat kan worden aangenomen dat de verslagen die zij van die ‘buitenlandse’ instelling krijgt betrouwbaar geacht kunnen worden. Het tweede argument overtuigt wel, het goed lesgeven Nederlands aan anderstaligen kan redelijkerwijze niet geacht worden een tekort voor lesgeven Frans aan anderstaligen te compenseren.*
- *Zoals de verzoekende partij stelt, kan een student die uitsluitend kiest voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ in het binnenland een eventueel tekort van het eerste*

²¹³ R. Stvb. nr. 2013/153; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/274.

²¹⁴ R. Stvb. nr. 2013/324.

²¹⁵ R. Stvb. nr. 2013/343.

semester compenseren door een betere prestatie in het tweede semester – wat zij niet kan – maar het omgekeerde is evenzeer mogelijk, namelijk dat een student die geen tekort heeft in het eerste semester, wel een tekort heeft in het tweede semester en daardoor een onvoldoende haalt voor het gehele opleidingsonderdeel, terwijl de verzoekende partij haar mooi resultaat voor het deel ‘Praktijk 3’ (buitenland) alleszins behoudt.”²¹⁶

6.1.12. Gezag van gewijsde.

In een ‘terugkomend dossier’ diende de Raad tot tweemaal toe te oordelen of de onderwijsinstelling na een tussengekomen vernietigingsbesluit door de Raad, in haar navolgende nieuwe beslissing het gezag van gewijsde van het voorgaand vernietigingsbesluit van de Raad had gerespecteerd.

In beide navolgende besluiten diende de Raad opnieuw de vernietiging van de studievoortgangsbepalingen uit te spreken ingevolge een schending van het gezag van gewijsde:

“In de vorige beslissingen heeft de Raad de beslissingen van verwerende partij vernietigd in zoverre niet gemotiveerd wordt waarom verzoekende partij niet geslaagd kan worden verklaard hoewel zij, gelet op de deliberatieregels, daarvoor in aanmerking komt.

Met de beslissing van ... heeft verwerende partij, in uitvoering van de beslissing van de Raad van ..., opnieuw een beslissing genomen waarbij verzoekende partij niet geslaagd wordt verklaard.

De Raad moet er dus in de eerste plaats op toezien of verwerende partij, met naleving van het gezag van gewijsde, de beslissing van de Raad van ... correct heeft uitgevoerd.

Uit de voorliggende stukken, o.m. de beslissing van de bijzondere zitting van de examencommissie van 20 december 2012, blijkt dat verwerende partij de competenties zonder verdere uitleg woordelijk afschrijft waaraan verzoekende partij niet voldoet. Vervolgens wordt in de beslissing in zeer algemene bewoordingen, maar zonder afdoende motivering verwezen naar de attitudeproblemen van verzoekende partij. Ten slotte zegt de examencommissie dat “de studente duidelijk onvoldoende gescoord heeft inzake de beoogde hoofdcompetenties van de PBa Communicatiemanagement, aangezien ze 7 van de beoogde 17 hoofdcompetenties niet behaald heeft”.

Deze motivering is, naar het oordeel van de Raad, wel erg summier en onvoldoende als antwoord op de vraag waarom verzoekende partij niet geslaagd kan worden verklaard hoewel zij, gelet op de deliberatieregels, daarvoor in aanmerking komt.

De Raad stelt vast dat uit niets blijkt dat de examencommissie rekening heeft gehouden met de uitzonderlijke omstandigheden, die door de verzoekende partij zowel bij het intern beroep als in het verzoekschrift bij de Raad worden aangegeven.

Bovendien stelt de Raad vast dat de examencommissie in haar oordeel het feit betreft dat verzoekende partij in het eerste jaar gedelibereerd werd voor het opleidingsonderdeel Frans.

De Raad herinnert eraan dat een beoordeling of een beslissing van de examencommissie niet kan gemotiveerd worden aan de hand van resultaten die de student in een vorig academiejaar behaald heeft of van beslissingen die daaromtrent werden genomen.

Het middel is gegrond.”²¹⁷

“Zoals de Raad in zijn voorgaande besluiten overwogen heeft, is enkel nog de vraag naar de rechtmatigheid van de beslissing inzake het al dan niet delibereren van verzoekende partij aan de orde. De Raad heeft in besluit nr. ... d.d. ... daar ten overvloede aan toegevoegd dat verwerende partij een beslissing tot niet-delibereren moet uitleggen. Het komt daarbij aan de Raad toe om op basis van de artikelen II.21 en II.22,§1 Aanvullingsdecreet beslissingen inzake al dan niet deliberatie te toetsen aan de algemene rechtsbeginselen en daarbij desgevallend de onredelijkheid van de beslissing vast te stellen en deze te vernietigen. De Raad kan – zonder dat hij zijn appreciatie over de waarde van een student in de plaats van de bevoegde instantie kan stellen – daarbij aangeven welke argumenten in het beslissingsdebat

²¹⁶ R. Stvb. nr. 2013/124.

²¹⁷ R. Stvb. nr. 2013/101.

zijn en daarbij de verhouding tussen de mogelijke argumenten in het debat beoordelen en bepalen.

Immers, artikel II.22, §1, 2°, d) Aanvullingsdecreet stelt helder dat de Raad mag bepalen welke redelijke (toegevoegde accentuering) argumenten de bevoegde instantie bij een nieuwe beslissing kennelijk in ogenschouw moet nemen. De Raad wijst erop dat deze bepaling niet bedoeld is om eender welk argument impact op de nieuwe beslissing te laten hebben, maar enkel die argumenten die redelijk zijn. De Raad is van oordeel dat hij op basis van de bovenstaande bepaling voorafgaand aan de te nemen beslissing de juridische klijntijnen waarbinnen de nieuwe beslissing moet vallen, kan uitzetten, in het bijzonder in het licht van het redelijkheidsbeginsel. Met andere woorden, de vaststelling dat de Raad bepaalde argumenten als redelijk kan en mag kwalificeren impliceert dat dit een voorafname is op wat een redelijke nieuwe beslissing minstens moet inhouden om een toetsing aan het redelijkheidsbeginsel te doorstaan. De Raad merkt dan ook op dat de kwalificatie van een argument als redelijk impliceert dat een nieuwe beslissing die geen rekening houdt met dit door de Raad redelijk bevonden argument, zelf onredelijk is.

De Raad heeft in zijn besluit nr....d.d. ..., meer bepaald in het beschikkend gedeelte, uitdrukkelijk gesteld dat verwerende partij een nieuwe beslissing moet nemen met betrekking tot het al dan niet delibereren van verzoekende partij en dat daarbij rekening moet gehouden worden met de redelijke (toegevoegde accentuering) argumenten met betrekking tot de uitzonderlijke situatie (toegevoegde accentuering), i.e.... en ..., van verzoekende partij. In zijn besluit nr. ... d.d. ... heeft de Raad verder verduidelijkt dat de ... wel een uitzonderlijke omstandigheid in hoofde van verzoekende partij is.

Nu blijkt dat de Raad in voormelde besluiten nr. ... d.d. ... en nr. ... d.d. ... de uitzonderlijke omstandigheden van verzoekende partij (... en ...) als redelijke argumenten in het beslissingsproces over het al dan niet delibereren van verzoekende partij gekwalificeerd heeft, impliceert dit dat de nieuwe beslissing terzake onredelijk is indien deze nieuwe beslissing van de examencommissie geen rekening houdt met het bestaan an sich van de uitzonderlijke omstandigheden, a fortiori indien de beslissing de impact van de uitzonderlijke situatie op de te nemen deliberatiebeslissing en dus de juridische houdbaarheid van de nieuwe beslissing miskent. Uit het voorgaande volgt immers dat de Raad reeds de argumenten in het deliberatiedebat, in casu het argument dat verzoekende partij competenties niet bereikt heeft – de Raad merkt op dat dit een logisch argument is in een context van deliberatie – en het argument van de uitzonderlijke situatie van verzoekende partij, beoordeeld heeft en de verhouding tussen deze argumenten bepaald heeft.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat in de nieuwe beslissing van de examencommissie d.d. ... wel het bestaan van de uitzonderlijke omstandigheden aanvaard werd, maar dat echter niet erkend werd dat de door de verzoekende partij ingeroepen uitzonderlijke omstandigheden moet doorwerken in de uitkomst van het debat. Naar het oordeel van de Raad verkeert de verzoekende partij in een uitzonderlijke situatie die wel relevant is en gunstige impact moet hebben op het deliberatiedebat om tot een redelijke deliberatiebeslissing te komen. Dit betekent bijgevolg dat de beslissing om verzoekende partij alsnog niet te delibereren de toets met de redelijkheid niet kan doorstaan, gelet op het beschikkende gedeelte van het besluit nr. ... d.d.

Uit het voorgaande volgt dat naar het oordeel van de Raad de bestreden beslissing het gezag van gewijsde van de besluiten nr. ... d.d. ... en nr. d.d. ... schendt.²¹⁸

Ook de verzoekende partij dient uiteraard het gezag van gewijsde te respecteren ingeval zij na een vernietigingsbesluit van de Raad een nieuw verzoekschrift indient bij de Raad tegen de nieuwe beslissing van de onderwijsinstelling:

“In het tweede onderdeel stelt de verzoekende partij dat de persoon die als ombuds aanwezig was, die hoedanigheid niet had.

In zijn besluit nr. 2013/109 dd. 23 juli 2013 heeft de Raad geoordeeld dat het middel, dat aanvoerde dat de persoon die als ombuds fungeerde die hoedanigheid niet had, niet gegrond

²¹⁸ R. Stvb. nr. 2013/204.

*was. Bij de thans bestreden beslissing was dezelfde persoon als ombuds aanwezig. De klacht stuit af op het gezag van gewijsde van het besluit nr. 2013/109 dd. 23 juli 2013.*²¹⁹

6.1.13. Stagebeoordelingen

Ook hier herinnerde de Raad eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de examencommissie of van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.²²⁰

Zo stelde de Raad dat de determinerende motieven voor een negatieve quoteringsbeslissing van een stage voldoende steun dienen te vinden in het dossier omdat anders de beslissing niet in stand kan blijven:

“Uit de door de verwerende partij in bijlage 6 bijgebrachte stukken (verslagen mentoren) blijkt dat de mentoren in het algemeen een goede indruk hebben van de wijze waarop de verzoekende partij presteerde, met als terugkomende aandachtspunten ‘hoekenwerk’ en ‘intonatie’.

De begeleidingsformulieren van de bezoekende lectoren (opgenomen in bijlage 5, acht in totaal) bevatten naast goede punten ook heel wat [...] kritiek (ontbreken bronnenlijst, hoeken voorstellen; kent boekje niet goed, improvisatie; timing en organisatie; kleuters actief betrekken, hoekenwerk; fasedoelstellingen concreter, afspraken beter vermelden; stem; omloop meer uitdagend maken; strenger zijn).

Met de verzoekende partij stelt de Raad vast dat de eindevaluatie (bijlage 7) sterk de nadruk legt op de negatieve punten, en voorts stelt de Raad vast dat een aantal werkpunten geen steun vindt in de aan de Raad voorgelegde stukken (‘De student was niet geliefd bij de medestudenten; De student kan moeilijk activiteiten uitwerken op niveau 3K.’). In de bestreden beslissing wordt ook gesteld dat vooral het beheersen van het standaardnederlands problematisch is. Uit de aan de Raad voorgelegde stukken blijkt dat dat zeker niet het geval is voor het geschreven Nederlands. Ook één van de mentoren merkt op dat de schriftelijke communicatie tussen verzoekende partij en de ouders van de kleuters van zeer goede kwaliteit was.

Daar de bestreden beslissing gedragen wordt door deze determinerende motieven, die naar het oordeel van de Raad onvoldoende steun vinden in het dossier, kan de beslissing niet in stand blijven.

*Het middel is gegrond.*²²¹

In een dossier waarbij voor wat betreft de quoterings van de stage een 7/20 werd vastgesteld, niettegenstaande een evaluatie ‘voldoende’ tot ‘goed’ werd gegeven door de stagementor terwijl de docente-stagebegeleidster alle competenties had geëvalueerd met een ‘onvoldoende’, herinnerde de Raad eraan dat het de docenten en dus niet de mentoren, die bevoegd zijn voor de evaluatie van de studenten, met dien verstande dat o.m. de verslagen en de evaluaties van de mentoren elementen zijn die door de docenten moeten betrokken worden in de eindevaluatie. De Raad heeft daarbij aangenomen dat de ijkpunten die docent-stagebegeleidster hanteert verschillend kunnen zijn van de criteria van de mentoren en dat die beoordeling niet noodzakelijk dezelfde moet zijn, hoewel *in casu* niet kon worden ontkend dat de beoordelingen sterk van elkaar verschilden, waarbij de Raad, binnen zijn beperkte

²¹⁹ R. Stvb. nr. 2013/169.

²²⁰ R. Stvb. nr. 2013/099; R. Stvb. nr. 2013/102; R. Stvb. nr. 2013/145; R. Stvb. nr. 2013/131; R. Stvb. nr. 2013/034; R. Stvb. nr. 2013/037; R. Stvb. nr. 2013/091; R. Stvb. nr. 2013/110; R. Stvb. nr. 2013/114; R. Stvb. nr. 2013/116; R. Stvb. nr. 2013/120; R. Stvb. nr. 2013/133; R. Stvb. nr. 2013/140; R. Stvb. nr. 2013/141; R. Stvb. nr. 2013/142; R. Stvb. nr. 2013/147. R. Stvb. nr. 2013/356.

²²¹ R. Stvb. nr. 2013/102.

bevoegdheid, niet kon inzien hoe een dergelijke uitzonderlijke verschillende beoordeling mogelijk was zonder dat, ofwel de evaluatiecriteria door de mentor verkeerdelijk werden toegepast, ofwel de evaluatie van de mentor om welke reden dan ook niet bruikbaar zou zijn geweest zodat *in casu* niet of slechts minimaal rekening werd gehouden met deze evaluatie van de mentor. *In casu* wordt hieromtrent geen uitleg gegeven, noch voor het ene, noch voor het andere.

De Raad stelde verder duidelijk dat een negatieve evaluatie van een stage niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding, behoudens in zeer uitzonderlijke omstandigheden. Een gebrekkige begeleiding is m.a.w. normaliter geen reden om een negatieve evaluatie in een voor de student meer gunstige zin om te buigen.²²² *In casu* oordeelde de Raad dat de gebrekkige remediëring (van de door de student aangekaarte moeilijkheden op de stageplaats) een uitzonderlijke omstandigheid uitmaakte waarvan in redelijkheid kon worden aangenomen dat zij een beslissende invloed op de evaluatie had gehad.²²³

Ook in een ander dossier van gebrekkige begeleiding kwam de Raad tot het oordeel dat er ingeval van uitzonderlijke omstandigheden kan gesteld worden dat dit tot gevolg heeft dat de meting van de competenties van de student niet betrouwbaar is:

“De Raad stelt vast dat hier sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, die met zich meebrengen dat de meting van de competenties van verzoekende partij in dit geval niet betrouwbaar is: (1) de twee eerste stageperiodes hebben een positieve evaluatie gekregen; (2) de mentor van de derde stageperiode gaf pas het eerste jaar les en had geen ervaring in het begeleiden van stagiairs; (3) de stageplaats werd laattijdig meegedeeld waardoor verzoekende partij te weinig tijd had voor een degelijke lesvoorbereiding, gegeven waarmee verwerende partij gesteld heeft rekening te zullen houden; (4) geen van de lessen van de derde stageperiode werd geëvalueerd door een lector van de verwerende partij.”²²⁴

Voor de evaluatie van de studenten tijdens een stage, herinnerde de Raad eraan dat het de docenten zijn en niet de mentoren die bevoegd zijn, met dien verstande dat o.a. de verslagen en de evaluaties van de mentoren elementen zijn die door de docenten, en dus ook door de examencommissies, moeten betrokken worden in de eindevaluatie.

“De interpretatie van de verzoekende partij dat de stageverslagen van de mentoren positief zijn – ze bevatten inderdaad veel positieve elementen – moet op zijn minst genuanceerd worden, zoals de hiervoor weergegeven voorbeelden duidelijk maken. Het gaat om werkpunten - voorbereiding, gebruik van de tijd, juist gebruik van de stem, controle van de klas – die in vrijwel alle verslagen van de mentoren voorkomen. De Raad heeft begrip voor de moeilijke omstandigheden waaronder de verzoekende partij haar stage diende te volbrengen, en de praktische moeilijkheden die zij daardoor ondervonden heeft, maar in het licht van deze gegevens kan de Raad niet tot de conclusie komen dat de evaluatie van dit opleidingsonderdeel zoals die gemotiveerd werd door de interne beroepsinstantie, onvoldoende rekening gehouden heeft met de verslagen van de mentoren en het gevolg zouden zijn van een vooringenomenheid van een bepaalde docente. De beslissing is niet kennelijk onredelijk.”²²⁵

“De Gids Stage 1 vermeldt op p.13 over de wijze van beoordeling wat volgt:

“6.5.2. Eindcijfer Praktijk1

Het eindcijfer Praktijk1 is een synthese van Didactisch Atelier1, Stage1 en LTB1. De eindsynthese wordt geschreven door de leerbegeleider op basis van de ingevulde beoordelingsformulieren van mentor, leerkracht bewegingsopvoeding en bezoekende lector.

²²² R. Stvb. nr. 2013/104; R. Stvb. nr. 2013/091; R. Stvb. nr. 2013/110; R. Stvb. nr. 2013/114; R. Stvb. nr. 2013/116; R. Stvb. nr. 2013/133; R. Stvb. nr. 2013/140.

²²³ R. Stvb. nr. 2013/104.

²²⁴ R. Stvb. nr. 2013/097.

²²⁵ R. Stvb. nr. 2013/039.

Dit cijfer wordt besproken op de praktijkdeliberatie. Na de praktijkdeliberatie wordt het cijfer en de eindsynthese van de student gepubliceerd op stageweb.”

Daarmee is aangegeven op welke wijze de evaluatie tot stand komt, namelijk door de begeleider van de stage, die daarbij rekening houdt met onder meer de stageformulieren van de mentoren en de leerkrachten bewegingsopvoeding.

De verzoekende partij toont niet aan dat de begeleider geen rekening gehouden heeft met de stagebeoordeling door de mentoren en de leerkrachten bewegingsopvoeding. Het is niet vereist dat de begeleider daarbij op gedetailleerde wijze aangeeft in welke mate elk van de deelbeoordelingen gewogen heeft in het eindcijfer, en de verzoekende partij toont niet aan dat de begeleider met deze beoordelingen geen rekening heeft gehouden.”²²⁶

Hierbij geeft de Raad aan te beseffen dat de ijkpunten die docenten-stagebegeleiders hanteren om de stage te evalueren, weliswaar verschillend kunnen zijn van de criteria die de mentoren voor ogen hebben om te oordelen of een competentie al dan niet is bereikt en dat bovendien de beoordeling niet noodzakelijk dezelfde dient te zijn. Ingeval van een sterk verschillende beoordeling dienen de onderwijsinstellingen echter een uitleg te geven hoe men tot een dergelijke afwijkende eindevaluatie t.o.v. de gegeven scores door de mentoren is gekomen.²²⁷

“Het argument dat in vergelijking met de nota’s van de stagebegeleider op het zelfevaluatieverslag van de verzoekende partij in het evaluatieverslag van de stagebegeleider dat nadien werd opgemaakt het aantal niet bereikte competenties op drastische en onbegrijpelijke wijze is toegenomen, mist feitelijke grondslag. Uit de schriftelijke commentaar van de begeleider bij het zelfevaluatieverslag van de student blijkt dat er impliciet maar zeker een hele reeks competenties in vraag werden gesteld en de Raad ziet geen relevant verschil tussen deze commentaren en het later opgemaakte evaluatieverslag van de stagebegeleider. Binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid kan de Raad enkel vaststellen dat de vergelijking van de evaluaties leert dat de motivering ervan niet zover uit elkaar ligt dat de evaluatie ‘onvoldoende’ het resultaat zou zijn van een onzorgvuldige besluitvorming.”²²⁸

In het algemeen stelt de Raad ook vast dat studenten vaak in hun betwistingen inzake de beoordeling van hun stages hun dossier voorstellen aan de hand van de uitermate positieve beoordelingen die zij van bepaalde stagementoren verkregen hebben, en daarbij vaak de minder positieve beoordelingen achterwege laten... In dit werkjaar is gebleken dat de Raad de beoordeling van de stage in die “tegengesteldheid” meestal toch niet als (kennelijk) onredelijk beschouwt.

In die lijn oordeelde de Raad als volgt:

“De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er wel op toe dat de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen.

De positieve waarderings waarnaar de verzoekende partij verwijst gaan uit van de stagementoren, maar ook al moet de verwerende partij rekening houden met de verslagen van de mentoren, het zijn de docenten van de onderwijsinstelling die op grond van de door hen gedane vaststellingen en andere gegevens, waaronder de verslagen van de mentoren, het resultaat vaststellen.

...

Het evalueren van een stage is meer dan het rekenkundig gemiddelde van een aantal deelscores, en de hiervoor aangehaalde opmerkingen van alle mentoren en lectoren maken duidelijk dat er ernstige problemen waren.

²²⁶ R. Stvb. nr. 2013/061.

²²⁷ R. Stvb. nr. 2013/145; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/037; R. Stvb. nr. 2013/091; zie ook R. Stvb. nr. 2013/356.

²²⁸ R. Stvb. nr. 2013/169.

Binnen de perken van zijn controlebevoegdheid kan de Raad niet stellen dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de positieve aspecten van de stages en de evaluaties van de mentoren, noch dat de bestreden beslissing op dat vlak niet afdoende gemotiveerd is.

*De middelen zijn niet gegrond.*²²⁹

“Uit de door de verwerende partij bijgebrachte deelevaluatie van de lectoren (bijlagen 5 en 6) blijkt dat er voor de stage PAV nogal wat werkpunten waren, en ook voor de stage LO, die weliswaar als voldoende werd geëvalueerd, worden vijf werkpunten vermeld. Die deelevaluaties vinden steun in de syntheseverslagen van de mentoren (bijlage 7): stage LO te ... (soms te weinig oefenstof en te lange uitleg, timing), stage LO aan het ... (te lage intensiteit, waardoor de timing in het gedrang kwam, leerinhoud aanpassen aan leerlingen), stage LO aan het ... (met zelfvertrouwen lesgeven, aan het einde heel goed). Voorts is er een zeer lovend syntheseverslag van de stage PAV aan het ..., maar ook een zeer negatief syntheseverslag PAV aan het

*In het licht van de al deze syntheseverslagen, en de deelevaluaties van de lectoren, kan niet gesteld worden dat de bestreden beslissing kennelijk onredelijk is.*²³⁰

“Uit de door de verwerende partij in bijlage 6 bijgebrachte syntheseformulieren van de mentoren blijkt dat ook een behoorlijk aantal mentoren negatieve punten of werkpunten aangeven (...: je bent stil en timide; stel voldoende vragen tijdens de les; ...: meer kordaat optreden; ...: klasmanagement, strenger zijn, schrijfvaardigheid, tempo; ...: meer interactie en meer initiatief; nogmaals te weinig initiatief, objectieve beoordeling; ...: is te braaf, te weinig doorzettingsvermogen). Dat de mentoren niet aangeven dat de eindtermen niet behaald werden, zoals de verzoekende partij opmerkt, is niet relevant omdat dat oordeel aan hen niet gevraagd werd. De deelevaluaties van de lectoren, opgenomen in bijlage 5 van de verwerende partij, bevatten gelijkaardige kritiek, bijvoorbeeld: ... 27 februari 2013: goede interactie met brave studenten, blijven werken aan non-verbale taal, dialectische werkvormen goed doordenken; ..., 4 maart 2013: meer interactie, bespreek leerstof, gerichter, klasmanagement onvoldoende; ... 6 maart 2013: assertiever zijn, attitudes moeten sneller worden bijgestuurd; ... 29 april 2013: powerpoint, je racet erdoor, gewoon aflezen: neem je tijd, niet zo gejaagd; interactie, kordaat optreden; 14 mei 2013: je werkt hoofdzakelijk met de studenten die willen werken.

*Op grond van deze gegevens van het dossier kan de Raad binnen de grenzen van zijn controlebevoegdheid niet stellen dat de bestreden beslissing onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk is.*²³¹

Met betrekking tot de beoordeling van de stage heeft de Raad in een dossier aangehaald dat de beoordeling en de duur van de stage in overeenstemming dient te zijn met het stagereglement en aldus daarvan niet mag afwijken, zodat zij *in casu* niet in stand kon blijven:

“De verzoekende partij stelt dat zij tengevolge van omstandigheden waar zij geen greep op had minder ervaring heeft opgedaan met bevallingen (stage van het vorige academiejaar waar ze bovendien een slechte ervaring had, stage bij zelfstandige vroedvrouw die geen bevallingen doet, stage tijdens een rustige periode) en vooral dat zij beoordeeld werd op een keuzestage van 7 weken terwijl de toepasselijke regeling bepaalt dat die 8 weken bedraagt, en de andere studenten wel op 8 weken stage werden beoordeeld. Zij verwijst ook naar een vorig besluit van de Raad, waar de evaluatie van een stage onrechtmatig werd bevonden omdat die ten onrechte voortijdig was beëindigd (Besluit nr. 2009/070).

De verzoekende partij klaagt er o.a. over dat de keuzestage slechts 7 weken geduurd heeft en niet 8, zoals bepaald in artikel 5.1 van het ... (stuk 7 van de verwerende partij).

²²⁹ R. Stvb. nr. 2013/037, zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/091.

²³⁰ R. Stvb. nr. 2013/140.

²³¹ R. Stvb. nr. 2013/147.

De verwerende partij erkent dat de keuzestage maar 7 weken geduurd heeft, maar voegt eraan toe dat dit maar een benaderend[...] aantal is, dat de totale stageduur (verplichte stage 11 weken en keuzestage 7 weken) wel 18 weken geduurd heeft, wat in overeenstemming is met het Stagereglement (10 weken verplichte stage en 8 weken keuzestage), dat het niet altijd mogelijk is om de exacte stageperiodes te organiseren omdat dit ook afhangt van de beschikbare stageplaatsen, dat een vierde van de studenten in hetzelfde geval verkeren als de verzoekende partij, en tenslotte dat de verzoekende partij niet klaagt over de langere duur van de verplichte stage, wat volgens de verwerende partij een voordeel is voor de verzoekende partij.

Artikel 5.1. van het Stagereglement luidt voor zover als relevant als volgt:

“

Derde jaar : totaal 18 weken stage

- 10 weken verplichte stage : 9 weken Verloskwartier en Materniteit + 1 week Intensieve Zorgen
- 8 weken keuzestage : Verloskwartier / Kind&Gezin / MIC / NICU / Fertilitiedienst / OK / Eerstelijnszorg / Gynaecologie / Buitenlandse stage

Er kan begrip worden opgebracht voor de moeilijkheden die de organisatie van de stages met zich mee brengen, maar de tekst van het reglement is nu eenmaal in duidelijke en onvoorwaardelijke termen gesteld, en het valt niet uit te sluiten dat als de keuzestage van de verzoekende partij 8 weken geduurd had in plaats van 7, zij een beter (of mogelijk ook slechter) resultaat geboekt zou hebben.

De betwiste evaluatie is niet in overeenstemming met het reglement van de verwerende partij, mede omdat de keuzestage afzonderlijk geëvalueerd wordt, en niet samen met de verplichte stage.

De beslissing kan dus niet in stand blijven.”²³²

Ook in een ander dossier benadrukte de Raad dat de evaluatieprocedures correct dienen te worden nageleefd om de examenbeslissing in stand te kunnen laten blijven en de toets van het motiveringsbeginsel te doorstaan:

“Vastgesteld moet worden dat de evaluatieprocedure niet correct werd nageleefd. Schriftelijke voorbereidingen vanwege de student, mentor en begeleider ontbreken, met uitzondering van de schriftelijke voorbereiding van de verzoekende partij voor de eindevaluatie.

Er zijn wel de syntheses van de tussenevaluatie en van de eindevaluatie, maar van enige inbreng vanwege de monitoren is geen spoor, behoudens hun handtekening op de syntheses. De met de hand geschreven opmerkingen van de stagebegeleidster op de schriftelijke voorbereiding van de eindevaluatie zijn summier en slaan maar op een beperkt aantal competenties.

De verwerende partij voert aan dat er toch overleg is geweest tussen de verzoekende partij, de monitoren en de stagebegeleidster, zodat de verzoekende partij wist dat zij aan een aantal competenties niet voldeed. Dat er overleg is geweest belet niet dat de stukken en de informatie die de betwiste evaluatie kunnen verklaren, uiterst summier zijn, en er gewoon geen stukken zijn die het resultaat kunnen verklaren buiten de syntheses en de schriftelijke voorbereiding van de verzoekende partij voor de eindevaluatie, met de opmerkingen van de stagebegeleidster. Allicht was de verwerende partij zich bewust van deze situatie, wat kan verklaren dat er een niet-gedateerd en niet-ondertekend stuk 5.4 wordt bijgebracht, dat volgens de verwerende partij een herwerkte versie is van de evaluatie door de stagebegeleidster. De verzoekende partij voert aan dat dit stuk werd opgemaakt nadat de procedure bij de Raad werd ingesteld en stelt dat het geen enkele bewijswaarde heeft.

Wat er ook zij van de regelmatigheid van dit stuk, de interne beroepsinstantie maakt er geen melding van bij de opsomming van de stukken waarop zij haar beslissing steunt, zodat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid mag worden aangenomen dat de interne

²³² R. Stvb. nr. 2013/148.

beroepsinstantie geen kennis had van dit stuk. Het kan dus niet worden aangewend als motivering van de thans bestreden beslissing.

Rekening houdend met de uiterst beperkte informatie die in rechte aanvaardbaar is, dient te worden vastgesteld dat de bestreden beslissing niet afdoende gemotiveerd is. De bestreden beslissing kan dus niet in stand blijven.

*De Raad merkt op dat het aangewezen is dat, vooraleer de buitengewone examencommissie een nieuwe beslissing neemt, de verzoekende partij, monitoren en stagebegeleidster de schriftelijke voorbereiding van de eindevaluatie opstellen en bespreken.*²³³

Voor de evaluatie van stages is volgens de Raad het enkele feit – hoewel hierbij begrip kan worden opgebracht voor de situatie van de student – dat de student reeds voor 164 van de 180 studiepunten een credit behaalde geen argument om aan te nemen dat de student ook voor het ontbrekende opleidingsonderdeel (Stage 3) een onvoldoende zou moeten krijgen. Volgens de Raad is het feit dat de student voor de voorgaande opleidingsonderdelen Stage 1 en Stage 2 lovende commentaren kreeg, evenmin een argument om aan te nemen bij wijze van logisch gevolg dat ook voor Stage 3 een voldoende resultaat moest behaald worden.²³⁴

In diezelfde zin oordeelde de Raad als volgt:

*“In zoverre de verzoekende partij stelt dat zij wel in staat is om les te geven, en verwijst naar haar resultaten voor andere opleidingsonderdelen, is het middel niet gegrond omdat het geslaagd zijn voor sommige opleidingsonderdelen niet als gevolg heeft dat men ook voor andere opleidingsonderdelen moet slagen, zelfs als er zekere gelijkenissen zijn tussen die opleidingsonderdelen.”*²³⁵

In twee dossiers inzake stages in het buitenland werden door de verzoekende partijen identieke schendingen of middelen opgeworpen en oordeelde de Raad tweemaal als volgt:

“Verzoekende partij beweert dat verwerende partij geen of onvoldoende rekening heeft gehouden met de uitzonderlijk situatie op haar stageplaats. Uit het dossier blijkt dat de stagebegeleider, via verzoekende partij, op de hoogte was van bepaalde ongemakken en ook ter plaatse de toestand heeft kunnen verifiëren maar, zoals gezegd, diende verzoekende partij zich bij haar keuze ervan bewust te zijn dat een stage in het buitenland soms een instelling vereist die niet altijd overeenstemt met hetgeen verwacht kan worden in geval van een stage in het binnenland. Verzoekende partij toont overigens niet aan dat de problemen op haar stage een doorslaggevende invloed zouden hebben gehad op haar resultaat.

*Verzoekende partij beweert ook dat verwerende partij geen rekening heeft gehouden met de verschillen inzake het onderwijssysteem in België en Turkije. De Raad ziet evenals verwerende partij niet in dat de verschillende onderwijsregeling een negatieve invloed zou hebben gehad bij de evaluatie van de stage van verzoekende partij.”*²³⁶

De Raad herinnerde er tenslotte aan dat de beoordeling van stages niet neerkomt op een rekenkundig gemiddelde van alle beoordeelde competenties en dat een onvoldoende op slechts één competentie zelfs een tekort voor het geheel kan verantwoorden. Er dienen bijgevolg geen cijfermatige deelscores toegekend te worden op stageformulieren. Hierbij herinnerde de Raad eraan dat het volstaat dat uit een syntheseverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motieven aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag liggen van het globale stageresultaat.²³⁷

“De verzoekende partij leidt uit het tot stand komen van de evaluatie voor ‘attitude’ - 2x voldoende, 1x onvoldoende – en de globale evaluatie ‘voldoende’ af dat er dus cijfermatig

²³³ R. Stvb. nr. 2013/109.

²³⁴ R. Stvb. nr. 2013/034.

²³⁵ R. Stvb. nr. 2013/133.

²³⁶ R. Stvb. nr. 2013/141 en R. Stvb. nr. 2013/142.

²³⁷ R. Stvb. nr. 2013/356.

beoordeeld moet worden, zodat zij geslaagd had moeten worden verklaard vermits zij voor een meerderheid van de competenties een voldoende haalde.

De grief is niet gegrond. De verzoekende partij haalde een onvoldoende voor 3 van de 7 competenties die in het opleidingsonderdeel beoordeeld moesten worden. Vooreerst is er geen op dit geval toepasselijke regel die oplegt dat een student geslaagd is wanneer hij voor een meerderheid van de competenties geslaagd is, en voorts heeft de Raad reeds herhaaldelijk geoordeeld dat het niet slagen voor zelfs maar één competentie het niet-slagen voor het geheel van de opleiding of opleidingsfase kan verantwoorden.

De instructie waarnaar de verzoekende partij verwijst, aanvaardt blijkbaar dat een student met één onvoldoende op een competentie toch nog kan slagen, wat derhalve al als een verzachting kan gelden van het principe dat elke competentie bereikt moet zijn. Daar zonder de bekritiseerde instructie, zelfs een onvoldoende zou kunnen volstaan voor het niet slagen voor de Stage1 – verzoekende partij was niet geslaagd voor 3 van de 7 te bereiken competenties – heeft zij geen belang bij het inroepen van deze grief, die bovendien ongegrond is omdat de instructie de beoordelingsvrijheid van de examencommissie niet aan banden legt, zoals hierna besproken wordt.

Van de twee studenten die naar beweren van de verzoekende partij anders dan haar behandeld zouden zijn, blijkt uit de lezing van de bestreden beslissing dat een studente met slechts één onvoldoende toch 9/20 behaalde (en dus strenger dan de instructie behandeld werd) en een andere student met twee onvoldoendes toch 10/20 kreeg wegens zijn zeer goede scores voor de andere competenties. De situatie van de verzoekende partij verschilt wezenlijk van die van de laatstgenoemde student, omdat zij drie onvoldoendes behaalde en voor de vier overige competenties slechts een voldoende zonder meer.

Deze gevallen tonen aan dat de instructie alleen maar een richtlijn was, die de beoordelingsvrijheid van de examencommissie niet wegnam.²³⁸

6.2. Beroep tegen een examentuchtbeslissing

Dit werkjaar werden er 9 beroepen tegen examentuchtbeslissingen ingesteld.²³⁹ Er waren 2 beroepen onontvankelijk.²⁴⁰ Van de ontvankelijke beroepen werden er slechts 2 gegrond verklaard.²⁴¹

De Raad heeft in dit kader eveneens herhaald dat hij zijn oordeel over de juiste toedracht van de feiten bij de beoordeling van examentuchtbeslissingen niet in de plaats kan stellen van die van bevoegde instanties van de onderwijsinstelling.²⁴² De Raad ziet er in het kader van examentuchtbeslissingen wel op toe of op grond van gegevens in het dossier bepaalde feiten redelijkerwijze als bewezen beschouwd kunnen worden en of de onderwijsinstelling de bewezen geachte feiten terecht als tuchtfeiten kon kwalificeren.

De Raad aanvaardde dat de verwerende partij de wijze waarop de verzoekende partij de opdracht vervuld heeft – een in overgrote mate identieke opdracht als die van een andere student – als fraude in de zin van het OER heeft kunnen beschouwen, namelijk als een gedrag “*met het doel een correcte beoordeling van zijn eigen competenties of die van een medestudent geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken.*”. Het komt aan de verwerende partij toe te beslissen welke sanctie aangepast is aan de ernst van de feiten. Alleen wanneer vaststaat dat er een kennelijke wanverhouding is tussen de ernst van de feiten en de zwaarte van de sanctie is er sprake van een onrechtmatige beslissing.²⁴³ De Raad wees op de neutrale omschrijving van de opdracht in de ECTS fiche en de duidelijke indicaties in de toelichting bij de opdracht om te besluiten dat de verzoekende partij, minstens is haar

²³⁸ R. Stvb. nr. 2013/061.

²³⁹ R.Stvb.nrs.2013/031, 2013/032, 2013/040, 2013/089, 2013/094, 2013/095-095bis, 2013/135, 2013/156, 2013/202.

²⁴⁰ R.Stvb.nrs.2013/135, 2013/202.

²⁴¹ R.Stvb.nrs.2013/094, 2013/095-095bis.

²⁴² R. Stvb. nrs. 2013/031, 2013/032.

²⁴³ R. Stvb. nrs. 2013/031, 2013/032

eventueel niet-weten niet verschoonbaar, wist dat de wijze waarop zij haar opdracht vervuld had in strijd was het OER. Eventuele erkenningen van gelijkenissen veranderen volgens de Raad niets aan het misleidende karakter.²⁴⁴

De Raad oordeelde dat eventueel als examentuchtfeiten gekwalificeerde handelingen vooraf duidelijk bepaald moeten zijn:

“De verwerende partij aanvaardt blijkbaar dat studenten samenwerken voor het maken van opdrachten. Weliswaar mag van studenten die samenwerken verwacht worden dat zij een redelijke diligentie aan de dag leggen in die samenwerking, maar dit impliceert niet dat zij zonder nader bewijs geacht kunnen worden medeplichtig te zijn aan de door de partner gepleegde fraude. Uit het enkele feit van het samenwerkingsverband, werkwijze die door de verwerende partij aanvaard wordt, kan het vereiste gewoon opzet niet worden afgeleid. Alleen een uitdrukkelijke regel, die hier niet voorhanden is, zou als resultaat kunnen hebben dat ook onwetende partners de sanctie voor fraude moeten ondergaan die aan de andere partner is opgelegd. Uiteraard kan de onschuldige partij geen voordeel halen uit de fraude, maar minstens kan haar het recht op een tweede examenkans niet ontzegd worden.”²⁴⁵

Ook het bewijs van de feiten tegen de vermoedelijke dader moet redelijkerwijs aanvaardbaar zijn:

“Uit de feiten blijkt dat de verzoekende partij met een medestudent heeft samengewerkt voor de bewuste opdracht, en dat het deze partner is die met andere studenten de fraude gepleegd heeft.

Van enige persoonlijke betrokkenheid van de verzoekende partij bij de fraude blijkt niet, de verwerende partij volstaat met te stellen dat de verzoekende partij maar had moeten controleren wat haar partner deed en dat haar onwetendheid onverschoonbaar is.”²⁴⁶

Het overtreden van duidelijke richtlijnen inzake codexgebruik zonder dat er sprake is van enig opzet volstaat ook dit werkjaar volgens de Raad om te spreken van een overtreding waarop een examentuchtsanctie kan toegepast worden:

“De Raad stelt vast dat er geen betwisting is over het feit dat een wetboek, geannoteerd met persoonlijke notities, werd gebruikt tijdens het afleggen van het examen “Personen-, familie en familiaal vermogensrecht”, wat evenmin zonder betwisting niet toegestaan is conform de richtlijnen inzake codexgebruik. Het overtreden van dergelijke regel, die een onregelmatigheid uitmaakt, volstaat op zichzelf om een tuchtsanctie op te leggen zonder dat er sprake is van kwaadwillig opzet.”²⁴⁷

Het komt aan de onderwijsinstelling toe te beslissen welke sanctie aangepast is aan de ernst van de feiten. Alleen wanneer vaststaat dat er een kennelijke wanverhouding is tussen de ernst van de feiten en de zwaarte van de sanctie is er volgens de Raad sprake van een onrechtmatige beslissing.²⁴⁸ De zwaarte van de sanctie kan gerechtvaardigd zijn in het licht van de staat van herhaling van een student.²⁴⁹ Ook het feit dat de betrokken student door een beperkte studievoortgang toch niet kon afstuderen maakt het ontnemen van de tweede examenkans naar de gevolgen niet kennelijk onredelijk. Het al dan niet kunnen afstuderen is volgens de Raad een relevante factor in de beoordeling van de redelijkheid van de straf (in het bijzonder naar de gevolgen) indien de twee studenten in de context van samenwerking voor dezelfde examentuchtfeiten, waarvan één in staat van herhaling verkeerde, eenzelfde tuchtsanctie opgelegd krijgen. Er was volgens de Raad geen discriminatie. Immers, doordat

²⁴⁴ R.Stvb.nr.2013/031

²⁴⁵ R.Stvb.nr.2013/094

²⁴⁶ R. Stvb. nr. 2013/094.

²⁴⁷ R. Stvb. nr. 2013/040.

²⁴⁸ R. Stvb. nr. 2013/031, 2013/032.

²⁴⁹ R. Stvb. nr. 2013/031.

de student in staat van herhaling wel kon afstuderen, werkte de sanctie zwaarder door op zijn rechtspositie, dan dat dezelfde sanctie impact had op de student die door zijn beperkte voortgang toch niet kon afstuderen.²⁵⁰

De examentuchtsanctie waarbij geen cijfers voor alle examens in de januarizittijd werden toegekend waardoor twee potentieel behaalde credits ook niet worden toegekend, is volgens de Raad, gelet op de aard van de onregelmatigheid, niet onredelijk.²⁵¹

De Raad ziet er ook op toe dat de bevoegde instantie die de tuchtsanctie oplegt de rechten van verdediging respecteert. Zo oordeelde de Raad dat de aanwezigheid van de persoon die de tuchtsanctie in eerste instantie opgelegd heeft, deze rechten miskent:

“Zoals de verwerende partij terecht aangeeft diende de interne beroepsinstantie in zaken als deze te zijn samengesteld conform artikel 149 van het OER en niet conform artikel 124 OER, en was de interne beroepsinstantie bij het nemen van de bestreden beslissing ook samengesteld in overeenstemming met artikel 149 OER.

Dat naast de reglementair bepaalde leden van de commissie ook de decaan met raadgevende stem aanwezig was, maakt evenwel in dit geval een schending uit van de rechten van verdediging. Het betreft immers een examentuchtbeslissing, waarvan het bestraffende karakter met zich meebrengt dat het orgaan dat de initiële sanctie heeft genomen, niet aanwezig kan zijn, ook niet met raadgevende stem, bij de beraadslaging van de beroepsinstantie.”²⁵²

6.3. Beroep tegen een beslissing inzake EVC/EVK

6.3.1. *Bewijs van bekwaamheid*

6.3.1.1. Onpartijdigheidsbeginsel.

De Raad bevestigde vooreerst opnieuw dat de regelgeving aan de onderwijsinstellingen een grote vrijheid laat bij de inrichting van de interne beroepsprocedure. Daarbij is het niet verboden dat het orgaan dat de initiële beslissing heeft genomen ook als intern beroepsorgaan fungeert. Immers heeft een dergelijke werkwijze als voordeel dat de bezwaren van een student beoordeeld worden door een competent orgaan en mag er bovendien worden aangenomen dat de leden van een dergelijk orgaan op professionele en niet vooringenomen wijze de bezwaren zullen beoordelen. Dergelijke werkwijze is aldus geen reden om te stellen dat er sprake zou zijn van structurele partijdigheid.

In dezelfde zaak heeft de Raad verder gesteld dat het bovenstaande echter niet uitsluit dat er in specifieke gevallen sprake kan zijn van partijdigheid, of tenminste een sterke schijn daarvan, in hoofde van één of meer leden van een dergelijk orgaan, zoals dit het geval zal zijn wanneer bijvoorbeeld een student klaagt over de evaluatie of behandeling door een persoon die lid is van het orgaan dat zich over de bezwaren moet uitspreken. *In casu* bleek dit echter niet het geval.²⁵³

6.3.1.2. De hoorplicht.

De Raad stelde uitdrukkelijk dat er geen rechtsregel is die voorschrijft dat in het kader van de evaluatie bepaalde personen, andere dan de verzoekende partij, gehoord moeten worden. Evenmin volgt dergelijke verplichting uit enig beginsel van behoorlijk bestuur.²⁵⁴

6.3.1.3. Redelijkheidsbeginsel.

²⁵⁰ R. Stvb. nr. 2013/032.

²⁵¹ R. Stvb. nr. 2013/040.

²⁵² R. Stvb. nr. 2013/095-095bis.

²⁵³ R. Stvb. nr. 2013/086.

²⁵⁴ R. Stvb. nr. 2013/086.

Wederom herhaalde de Raad dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er wel op toe dat de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen.²⁵⁵

Verder heeft de Raad duidelijk gesteld dat de bewijslast rust op de partij die iets beweert. In zoverre een verzoekende partij geen enkel bewijselement bijbrengt tegen de beoordeling van haar competenties ‘in het algemeen’, is het middel in zoverre niet gegrond.²⁵⁶ Waarbij daarnaast aansluitend de verzoekende partij eveneens in gebreke blijft om verder specifiek met betrekking tot welbepaalde competenties aan te tonen aan de hand van de door haar aangevoerde gegevens dat zij de competenties zou hebben verworven, kan minstens niet gezegd worden dat het oordeel van de verwerende partij dat de verzoekende partij niet voldoet aan de competenties ‘...’ in het licht van de door de verzoekende partij aangevoerde gegevens, kennelijk onredelijk zou zijn.²⁵⁷

In een ander dossier oordeelde de Raad evenmin tot een schending van het redelijkheidsbeginsel:

“Uit de door haar ingediende portfolio kan worden afgeleid dat haar praktijkervaring slechts zijdelings met het eigenlijk maatschappelijk werk te maken heeft, zoals zij zelf erkent. Maatschappelijk werk – dat is het kader van de te beoordelen competenties – werd in België slechts occasioneel beoefend, en voor zover de verzoekende partij verwijst naar in het buitenland uitgeoefende activiteiten dient te worden vastgesteld dat die geruime tijd geleden werden gepresteerd, afgezien nog van de vaststelling dat buiten de beweringen daarover van de verzoekende partij geen objectieve elementen in het dossier aanwezig zijn die de verwerende partij in staat zouden stellen de juistheid en relevantie ervan na te gaan. Voorts kan nog gewezen worden op de door de verzoekende partij niet tegengesproken vaststellingen dat zij niet ingezien had dat zij lering diende te trekken uit de vorige, als onvoldoende beoordeelde stage, en dat zij ook niet heel open was over haar persoonlijke situatie.

In het licht van deze gegevens kan niet gesteld worden dat de evaluatie van de te beoordelen competenties kennelijk onredelijk was.”²⁵⁸

6.3.1.4. Motiveringsbeginsel.

In de lijn van de beoordelingen omtrent gebrekkige begeleiding bij stages of masterproeven, stelde de Raad dat een opgeworpen middel waarbij een verzoekende partij stelt dat de informatie over wat van haar verwacht werd niet duidelijk en tegenstrijdig was, niet gegrond kan worden verklaard omdat gebrekkige informatie op zichzelf, en behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarvan in deze zaak niet bleek, geen reden was om een onvoldoende resultaat in een voor de aanvrager meer gunstig resultaat te wijzigen.²⁵⁹

Voor wat daarnaast de kritiek betreft op de inhoudelijke motivering van de beoordelingscommissie, herinnerde de Raad eraan dat het hem niet toekomt om zijn oordeel over de verdiensten van een kandidaat in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien of de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen. *In casu* oordeelde de Raad als volgt:

“De Raad stelt vast dat geen van de inhoudelijke kritieken van aard is aan te tonen dat de motivering van de beoordelingscommissie inhoudelijk niet redelijk is. De grondtoon van die

²⁵⁵ R. Stvb. nr. 2013/060; R. Stvb. nr. 2013/086.

²⁵⁶ R. Stvb. nr. 2013/060.

²⁵⁷ R. Stvb. nr. 2013/060.

²⁵⁸ R. Stvb. nr. 2013/086.

²⁵⁹ R. Stvb. nr. 2013/111.

*beoordeling is dat de verzoekende partij haar eigen positie als uitgangspunt neemt voor het bereikt zijn van de nagestreefde competenties, maar daar onvoldoende afstand van kan nemen en ze niet in een breder kader kan plaatsen. ...*²⁶⁰

6.3.2. Vrijstellingen

6.3.2.1. Redelijkheidsbeginsel

Ook met betrekking tot deze studievoortgangsbepalingen heeft de Raad herhaald dat hij zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van de vrijstelling, niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van de instelling en hij enkel mag nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.²⁶¹

De Raad gaf in zijn rechtspraak aan dat het moeilijk is een vergelijking te maken door het feit dat in het ene geval een opsomming van de leerdoelen wordt gegeven en in het andere geval de leerdoelen in algemene zin worden omschreven. Toch was de Raad van oordeel dat het louter afpunten van de opsomming van de leerdoelen van het opleidingsonderdeel niet dienstig is voor een betrouwbare vergelijking.²⁶² De Raad oordeelde in dezelfde zaak dat een weigeringsbeslissing van een onderwijsinstelling niet 'ingepast kon worden in het behoorlijk handelen' dat van een onderwijsinstelling mag verwacht worden, omdat naar het oordeel van de Raad onvoldoende werd aangetoond – wegens de manke vergelijking van de leerdoelen en het min of meer overeenstemmen van het aantal studiepunten en de behandelde topics - waarom twee opleidingsonderdelen niet gelijkwaardig zouden zijn, te meer *in casu* de voorzitter van de curriculumcommissie bij een e-mailbericht uitdrukkelijk had aangegeven dat het verschil in studiepunten geen determinerende factor zou zijn voor het al dan niet verlenen van de vrijstelling.²⁶³

6.3.2.2. Motiveringsbeginsel

In eenzelfde dossier herinnerde de Raad eraan dat de onderwijsinstelling afdoende dient aan te tonen waarom twee opleidingsonderdelen niet gelijkwaardig zouden zijn.²⁶⁴

6.3.2.3. Onpartijdigheidsbeginsel

De Raad oordeelde dat noch het feit dat titularissen van opleidingsonderdelen waarvoor de student een vrijstelling had aangevraagd, eveneens lid zijn van de interne beroepsinstantie, noch het feit dat die titularissen een negatief advies hadden uitgebracht met betrekking tot de vraag tot vrijstelling, leidt tot de conclusie dat er sprake zou zijn van structurele partijdigheid.²⁶⁵

Evenzeer oordeelde de Raad daarbij dat het gegeven dat verscheidene leden van de interne beroepsinstantie op de zitting blijf zouden hebben gegeven van enige gehaastheid om de hoorzitting niet te lang te laten duren, niet noodzakelijk vooringenomenheid in hoofde van deze leden weergeeft.²⁶⁶

6.4. Beroep tegen een beslissing inzake samenstelling studieprogramma

6.4.1. Redelijkheidsbeginsel

²⁶⁰ R. Stvb. nr. 2013/111.

²⁶¹ R. Stvb. nr. 2013/070.

²⁶² R. Stvb. nr. 2013/070.

²⁶³ R. Stvb. nr. 2013/070.

²⁶⁴ R. Stvb. nr. 2013/070.

²⁶⁵ R. Stvb. nr. 2013/010.

²⁶⁶ R. Stvb. nr. 2013/010.

Wederom heeft ook hier de Raad herhaald dat het hem niet toekomt om zijn oordeel over de vraag of een student een bepaald studiepakket (in functie van volgtijdelijkheid of maximale studielast) mag opnemen in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er weliswaar wel op toe of de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen.²⁶⁷

Een beroepsbeslissing waarbij men geoordeeld had om niet af te wijken van de regels en geen toelating te verlenen tot het opnemen van een ruimer studiepuntenpakket op basis van het feit dat het laatste jaar wel zwaar is qua studiebelasting in tegenstelling tot hetgeen de student beweert en op basis van het feit dat de student voordien een grillig studieparcours kende, werd door de Raad redelijk bevonden.²⁶⁸

De Raad heeft geoordeeld dat het al langer studeren dan de duur van het modeltraject en de wil om de studie zo snel mogelijk af te ronden geen relevante argumenten inhouden om af te wijken van de volgtijdelijkheidsregel zodat een beslissing tot weigering van een afwijking of een opheffing van de volgtijdelijkheidsregel als niet onredelijk werd beoordeeld.²⁶⁹

Dit werkjaar heeft de Raad opnieuw gesteld dat een afwijking van een volgtijdelijkheidsregel mogelijk is ingeval het doel van de volgtijdelijkheidsregel bereikt is, m.a.w. als blijkt dat de student die de afwijking vraagt duidelijk over de vereiste competenties beschikt om het opleidingsonderdeel waarvoor een dwingende volgtijdelijkheid geldt, met goede kans op succes te kunnen volgen.²⁷⁰

In een voorliggend geval beriep de student zich op haar beroepspraktijk om aan te tonen dat zij over de vereiste competenties beschikt, waarbij de Raad heeft geoordeeld dat, hoewel haar praktijkervaring ongetwijfeld elementen zal bevatten die ook in het opleidingsonderdeel voorkomen of er mee verwant zullen zijn, er met voorliggende gegevens niet kan gesteld worden dat de onderwijsinstelling onredelijk heeft gehandeld door deze beroepservaring niet gelijk te stellen met de vooropgestelde kennis en vaardigheden om het opleidingsonderdeel redelijkerwijs met succes te kunnen volgen. Noch de verklaring van de student dat zij reeds de colleges en de practica volgde van het vooropgestelde opleidingsonderdeel waarbij zij stelt geen problemen te ondervinden, noch de geargumenteerde vrees van de student dat de opleiding voor haar langer zal uitvallen als zij niet voor het bewuste opleidingsonderdeel zou kunnen inschrijven, maken de bestreden beslissing onredelijk.²⁷¹

Het enkele feit dat de bestreden beslissing tot weigering van afwijking op de dwingende volgtijdelijkheidsregel haar studietijd zou verlengen, maakt de beslissing om de verzoekende partij niet toe te laten zich in te schrijven voor het opleidingsonderdeel 'masterproef I' volgens de Raad niet onredelijk.²⁷²

*"De weigering de volgtijdelijkheidsregeling op te heffen is evenmin kennelijk onredelijk nu de bewering dat de 3 werkstukken gemakkelijk kunnen worden bijgenomen bij het programma van derde jaar niet in concreto wordt gestaafd. Dit lijkt ook weinig waarschijnlijk gelet op de studieomvang van het opleidingsonderdeel."*²⁷³

*"De bestreden beslissing is evenmin kennelijk onredelijk omwille van de gevolgen voor de studiemogelijkheden van de verzoekende partij, nu [deze] vreemd zijn aan de beslissing zelf."*²⁷⁴

²⁶⁷ R. Stvb. nr. 2013/336; R. Stvb. nr. 2013/398; R. Stvb. nr. 2013/400; R. Stvb. nr. 2013/403.

²⁶⁸ R. Stvb. nr. 2013/336.

²⁶⁹ R. Stvb. nr. 2013/321.

²⁷⁰ R. Stvb. nr. 2013/398; R. Stvb. nr. 2013/400; R. Stvb. nr. 2013/403.

²⁷¹ R. Stvb. nr. 2013/398.

²⁷² R. Stvb. nr. 2013/400; R. Stvb. nr. 2013/403.

²⁷³ R. Stvb. nr. 2013/279.

²⁷⁴ R. Stvb. nr. 2013/279.

6.4.2. *Motiveringsbeginsel*

De Raad heeft geoordeeld dat er niet valt in te zien hoe het argument van de student, dat zij al langer studeerde dan de duur van het modeltraject en zij haar studie zo snel mogelijk wilde afronden, relevant zou zijn om af te wijken van de volgtijdelijkheidsregel, en dat de beslissing van de interne beroepscommissie dan ook voldoende werd gedragen.²⁷⁵

6.4.3. *Zorgvuldigheidsbeginsel.*

De Raad heeft in eenzelfde beslissing geoordeeld dat wanneer de interne beroepsinstantie er in haar beslissing blijk van geeft dat zij rekening heeft gehouden met alle argumenten van de verzoekende partij, er geen schending voorligt van het zorgvuldigheidsbeginsel daar noch op grond van enige rechtsregel, noch op grond van enig beginsel van behoorlijk bestuur, de interne beroepsinstantie uit eigen beweging diende andere aspecten van de situatie van de verzoekende partij te onderzoeken.²⁷⁶

6.4.4. *Hoorplicht.*

Ook oordeelde de Raad dat er geen schending van de hoorplicht kan worden vastgesteld daar waar er op de interne beroepsinstantie geen verplichting rust om de verzoekende partij te horen ingeval de bestreden beslissing niet gegrond is op het gedrag van de verzoekende partij zelf.²⁷⁷

6.5. Beroep tegen een beslissing inzake studievoortgangsbewaking

6.5.1. *Redelijkheidsbeginsel*

Ook hier heeft de Raad er bij zijn beoordeling telkens aan herinnerd dat het hem niet toekomt om in de plaats van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling te beslissen of een student al dan niet toelating dient te krijgen om zich in te schrijven voor een opleiding of een deel van een opleiding. De Raad ziet er wel op toe dat de door die bevoegde instanties genomen beslissingen op regelmatige wijze zijn tot stand gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen of – anders gezegd – de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.²⁷⁸ De Raad herhaalde dat hij evenmin in de plaats van de onderwijsinstelling mag of kan oordelen of er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot een afwijkende maatregel. Ook hier beoordeelt de Raad enkel of de onderwijsinstelling bij het nemen van de bestreden beslissing de grenzen van de redelijkheid al dan niet heeft overschreden.²⁷⁹

Zo oordeelde de Raad dat de onderwijsinstelling met kennis van zaken besloten had tot de weigering en dat zij gelet op de medische aspecten zich terecht heeft gesteund op het advies van de Medische Adviesgroep en de student bovendien geen overtuigende stukken had voorgelegd die de rechtmatigheid van de advisering door de Medische Adviesgroep kon in het gedrang brengen.²⁸⁰

Met betrekking tot opgelegde bindende studievoorwaarden stelde de Raad dat bij het beoordelen van een vraag tot inschrijving dient rekening te worden gehouden, enerzijds met de door de student geboekte studievoortgang, eventueel met de omstandigheden die een gebrek aan studievoortgang kunnen verklaren, en anderzijds met de informatie over de wijze

²⁷⁵ R. Stvb. nr. 2013/321.

²⁷⁶ R. Stvb. nr. 2013/321.

²⁷⁷ R. Stvb. nr. 2013/321.

²⁷⁸ R. Stvb. nr. 2012/337; R. Stvb. nr. 2013/326; R. Stvb. nr. 2013/378; R. Stvb. nr. 2013/390.

²⁷⁹ R. Stvb. nr. 2013/326.

²⁸⁰ R. Stvb. nr. 2014/378.

waarop de student in de toekomst meent een voldoende studievoortgang te kunnen boeken en zijn studie te kunnen afronden.²⁸¹

Ook in dergelijke betwistingsdossiers legt de Raad een inspanningsplicht op aan de student zelf. Immers, de bevoegde instanties van de onderwijsinstellingen moeten een beslissing nemen op basis van de bijgebrachte informatie. Indien relevante informatie ontbreekt, dan kan het de onderwijsinstelling niet verweten worden dat ze daar niet of op een onvoldoende wijze rekening mee gehouden heeft. De Raad heeft er ook op gewezen dat studenten best tijdens het academiejaar bijzondere omstandigheden melden. Volgende elementen werden in bepaalde dossier door de studenten onvoldoende toegelicht:

- melden van de financiële problemen en de moeilijkheden bij de combinatie werk-studie als oorzaak van de gebrekkige studievoortgang en de geplande concrete remediërende maatregel waaruit zou kunnen blijken dat het opleggen van (nieuwe) bindende voorwaarden tot een positief resultaat zou leiden.²⁸²
- de verzoekende partij dient het nodige te doen om de medische attesten tijdig in te dienen toen zij niet kon deelnemen aan examens.²⁸³
- melden van het plots en tragisch overlijden van haar ouders en zusters en om op basis daarvan aan de onderwijsinstelling te vragen om aanpassingen van de opleiding of de examenregeling.²⁸⁴
- kenbaar maken van de medische problemen aan de onderwijsinstelling en aan te tonen hoe deze problemen beletten de studies op een normale manier voort te zetten en aldus te voldoen aan de hem of haar opgelegde bindende voorwaarden, om dan op basis daarvan een aangepaste examenregeling te verzoeken.²⁸⁵
- melden van medische problemen en het overlijden van haar moeder, dewelke haar studieresultaten beïnvloeden.²⁸⁶

De Raad oordeelde in volgende gevallen dat er bij het weigeren van verdere inschrijving geen schending van het redelijkheidsbeginsel voorhanden was:

- de beperkte studievoortgang (bv. slechts 68 studiepunten over drie academiejaren behaald, nog voor 78 studiepunten een credit moeten behalen en voor een opleidingsonderdeel al zes keer zonder succes examen afgelegd).²⁸⁷
- het niet-voldoen aan opgelegde bindende voorwaarden.²⁸⁸
- een negatief leerkredietsaldo van '-49' en in de afgelopen studiejaren slechts één credit behaald.²⁸⁹

De Raad voegde daaraan toe dat, ingeval de student daarbij zou gemeend hebben wegens overmacht recht te hebben gehad op een teruggave van leerkrediet, niets de student belette daartoe de vereiste procedure in te stellen.

²⁸¹ R. Stvb.nr. 2012/337.

²⁸² R. Stvb. nr. 2012/337.

²⁸³ R. Stvb. nr. 2013/001.

²⁸⁴ R. Stvb. nr. 2013/223.

²⁸⁵ R. Stvb. nr. 2013/223; R. Stvb. nr. 2013/235; R. Stvb. nr. 2013/245.

²⁸⁶ R. Stvb. nr. 2013/245.

²⁸⁷ R. Stvb. nr. 2012/337.

²⁸⁸ R. Stvb. nr. 2013/221; R. Stvb. nr. 2013/222; R. Stvb. nr. 2013/253; R. Stvb. nr. 2013/265; R. Stvb. nr. 2013/292; R. Stvb. nr. 2013/302; R. Stvb. nr. 2013/308; R. Stvb. nr. 2013/364.

²⁸⁹ R. Stvb. nr. 2013/325.

- onderdelen waarvoor men de afgelopen twee tot drie academiejaren ingeschreven is geweest en de examenansen voor deze vakken onbenut heeft gelaten.²⁹⁰
- een ambtshalve uitschrijving wegens een onrechtmatige inschrijving.²⁹¹

De Raad oordeelde daarentegen wel tot een schending van het redelijkheidsbeginsel in volgende dossiers:

- Ingeval de onderwijsinstelling bij haar beoordeling onvoldoende rekening heeft gehouden met het gegeven dat de student zelfstandig in haar onderhoud dient te voorzien waarbij zij geconfronteerd werd met financiële problemen dewelke een negatieve impact hadden op haar gezondheid doch waarbij uit het studiecriculum blijkt dat de student – hoewel zij traag vordert – toch er in geslaagd is reeds voor 148 van de 180 studiepunten nodig om haar bachelordiploma te behalen, een credit te verwerven, rekening houdende met het systeem van de zogenaamde toleranties dat wil zeggen dat een student zijn diploma kan krijgen zonder een credit te hebben behaald op alle opleidingsonderdelen.²⁹²
- In een dossier waarbij een student op basis van het OER een verdere inschrijving werd geweigerd daar de student tijdens drie onder een diplomacontract ingeschreven academiejaren niet ten minste één derde van de opgenomen studiepunten heeft verworven, heeft de Raad geoordeeld dat op zijn minst diende te worden overwogen of niet kon volstaan worden met een bindend studieadvies gelet op het gegeven dat de student de moed opbrengt om zes jaar na zijn laatste inschrijving toch nog een poging te ondernemen om een diploma te behalen en daarbij credits verwerft voor 12 van de 42 opgenomen studiepunten. De Raad was bovendien van oordeel dat het OER restrictief geïnterpreteerd moest worden:

*“Het voorgaande klemmt des te meer, omdat uit artikel ... van het OER niet zonder meer blijkt dat de drie voorgaande jaren waarnaar verwezen wordt, niet noodzakelijk de drie onmiddellijk voorgaande jaren moeten zijn. De interpretatie van de verwerende partij, namelijk dat gelijk welke drie jaren in aanmerking komen voor de toepassing van artikel ... van het OER, is op zijn minst discutabel, omdat het geenszins evident is dat, wanneer er een aanzienlijke tijd verlopen is tussen het academiejaar waarin de beslissing tot weigering van herinschrijving wordt genomen, en de voor de toepassing van artikel ... OER in aanmerking genomen jaren verlopen is, geen rekening wordt gehouden met dit tijdsverloop zelf en met de mogelijk positieve evolutie die de student heeft meegemaakt in die periode, en de motivatie om, ondanks zijn inmiddels gevorderde leeftijd, toch nog een diploma te behalen. In dit geval kan niet gezegd worden dat een student, die na zes jaar na zijn laatste inschrijving, de moed opbrengt om toch nog een poging te ondernemen een diploma te behalen, en daarbij credits verwerft voor 12 van de 42 opgenomen studiepunten, definitief geweigerd moet worden. Op zijn minst moet overwogen worden of niet volstaan kan worden met een bindend studieadvies.”*²⁹³

6.5.2. Gelijkeheidsbeginsel

De Raad oordeelde dat er geen schending is van het gelijkheidsbeginsel daar de feitelijke verschillen (in behaalde en in nog af te leggen studiepunten) tussen de verzoekende student en een andere student groot genoeg zijn om te besluiten tot niet-vergelijkbaarheid. De instelling kon dus gerechtvaardigd de ene student weigeren en de andere toelaten.²⁹⁴

²⁹⁰ R. Stvb. nr. 2013/326.

²⁹¹ R. Stvb. nr. 2013/303.

²⁹² R. Stvb. nr. 2013/296.

²⁹³ R. Stvb. nr. 2013/259.

²⁹⁴ R. Stvb. nr. 2012/296.

6.5.3. Motiveringsbeginsel

Voor zover een strikt onderscheid tussen enerzijds het motiveringsbeginsel en anderzijds het redelijkheidsbeginsel mogelijk is, heeft de Raad zich toch over schendingen van het eerste beginsel gebogen.

De Raad oordeelde dat de interne beroepsinstantie haar eigen beoordelingsbevoegdheid miskend heeft en haar bestreden beslissing niet in rechte gemotiveerd had daar zij de verkeerde maatstaf hanteerde. Zo herhaalde de Raad dat artikel 83 OER in strijd was met artikel 52 van het Flexibiliseringsdecreet (thans artikel II.264 Codex Hoger Onderwijs) als het zo begrepen wordt dat het dwingend zou opleggen dat de herinschrijving dient geweigerd te worden als geen enkele credit verworven werd. De Raad is immers van oordeel dat ook als een student ingeschreven via diplomacontract, aan wie voor dat academiejaar geen bindende voorwaarde werd opgelegd, geen enkele credit behaald heeft, daaruit niet noodzakelijk volgt dat *‘uit de gegevens van het dossier manifest blijkt dat het opleggen van dergelijke bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren’*. De Raad oordeelde dan ook dat niet blijkt dat de beslissing steunt op een passende motivering op basis van de correcte maatstaf.²⁹⁵

In een ander geval steunde een onderwijsinstelling een weigering op de overweging dat de student een derde inschrijving vraagt voor het opleidingsonderdeel Bachelorproef waarbij een derde inschrijving gelet op de studieresultaten mogelijk zou toegestaan worden indien er bijvoorbeeld een gunstig verslag van de ombudsdienst over de slaagkansen zou voorliggen, maar waarbij *in casu* volgens de onderwijsinstelling de voorliggende beoordelingen van de bachelorproef bijzonder negatief zijn. De Raad oordeelde hierbij dat, hoewel uit de stukken bleek dat de student zowel voor het opleidingsonderdeel Afstudeerproject als voor het daarna in de plaats komende opleidingsonderdeel Bachelorproef, bijna niets gepresteerd heeft, om welke reden ook, er niet blijkt dat de voorliggende beoordelingen bijzonder negatief zijn (wat de bachelorproef betreft liggen er eenvoudigweg geen beoordeling voor, wel wat betreft de stages) zodoende dat de Raad besloten heeft dat de feitelijke motivering van de bestreden beslissing niet afdoende is.²⁹⁶

6.5.4. Onpartijdigheidsbeginsel en onafhankelijkheidsbeginsel

De Raad ziet niet in waarom de onderwijsinstelling niet meer objectief zou kunnen oordelen na een vernietiging door de Raad omdat ze in een vorige procedure de vraag onontvankelijk heeft verklaard zonder op enig moment over de grond van de zaak te oordelen, waarbij de Raad er overigens van uitgaat dat de instantie die bevoegd is om over dergelijke vragen te oordelen, dat ook met de vereiste objectiviteit doet behalve wanneer er precieze feiten zouden worden aangevoerd waaruit een vooringenomenheid zou moeten blijken, wat *in casu* niet het geval was.²⁹⁷

6.5.5. Legaliteitsbeginsel

De Raad is van oordeel dat een weigeringsbeslissing moet steunen op een juiste toepassing van het OER, in het licht van de relevante decretale bepalingen:

“Aldus wekt de bestreden beslissing de indruk dat de interne beroepsinstantie ervan uitging dat de inschrijving principieel geweigerd moest worden. Het blijkt niet dat de interne beroepsinstantie de vraag tot herinschrijving beoordeeld heeft op grond van artikel 52 van het Flexibiliseringsdecreet.

²⁹⁵ R. Stvb. nr. 2013/259; R. Stvb. nr. 2013/260; R. Stvb. nr. 2013/262.

²⁹⁶ R. Stvb. nr. 2013/311.

²⁹⁷ R. Stvb. nr. 2014/390.

Dat de bestreden beslissing ook verwijst naar artikel 150 OER wijzigt niets aan de conclusie. Artikel 150 § 2 stelt weliswaar dat de beslissing van de beroepsinstantie gemotiveerd moet zijn, maar het is precies omdat de beroepsinstantie in haar motivering de verkeerde maatstaf hanteert dat de beslissing niet in stand kan blijven.”

6.6. Beroepen tegen beslissingen inzake gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's

6.6.1. Zorgvuldigheidsbeginsel

Uit de rechtspraak tijdens het werkjaar 2013 is gebleken dat de werkwijze bij de behandeling van gelijkwaardigheidsaanvragen niet zo eenvoudig ligt. Zo rijst de vraag of de aanvrager (die meestal de Vlaamse opleidingen niet kent) dient in te staan voor de precisering van de aanvraag, met name of er enerzijds door de aanvragende partij een uitdrukkelijke aanwijzing van het te vergelijken Vlaamse diploma of graad moet gedaan worden of anderzijds NARIC-Vlaanderen zich bij onduidelijkheid moet richten tot de aanvrager of zelf het relevante vergelijkingskader kan bepalen.

Uit de rechtspraak blijkt dat de aanvrager een risico neemt door zelf een Vlaamse graad of diploma waarmee vergeleken moet worden, aan te wijzen, of door te weinig op te nemen in de aanvraag over de behaalde diploma's of gevolgde opleidingen, werkervaringen,

“Het tweede onderdeel, waarin gesteld wordt dat ten onrechte een vergelijking gemaakt wordt met de Vlaamse graad van doctor (Ph.D.) en niet van master, en dat als dat wel het geval geweest zou zijn, er ook rekening moest gehouden worden met het diploma dat de verzoekende partij in Damascus behaald had, is niet gegrond, omdat de verzoekende partij in het aanvraagformulier als diploma waarvan de gelijkwaardigheid wordt gevraagd, een doctoraatsdiploma (Ph.D) voorlegt, zodat de verwerende partij terecht mocht veronderstellen dat de gelijkwaardigheid met het equivalente Vlaamse doctoraatsdiploma beoordeeld diende te worden. Om die reden diende zij dan ook in haar bestreden beslissing geen melding te maken van het diploma van tandarts dat de verzoekende partij in Damascus behaald had.”²⁹⁸

Indien de verzoekende partij in haar aanvraag specifiek verzocht om, onder meer op grond van een door haar behaald diploma maar ook op grond van andere documenten, erkend te worden als leraar in een bepaald vakgebied, wat niet tot haar bevoegdheid behoort, dan had NARIC-Vlaanderen dit verzoek volgens de Raad kunnen afwijzen. De Raad wijst er echter op dat indien NARIC-Vlaanderen zonder daartoe verplicht te zijn de aanvraag gaat interpreteren als een aanvraag strekkende tot het verkrijgen van een gelijkwaardigheid met een bepaald Vlaams diploma godsdienstwetenschappen, wat blijkens de aanvraag niet de bedoeling was van de verzoekende partij, dan had zij zich echter moeten informeren bij de aanvrager. Zij had volgens de Raad, indien zij de aanvraag niet duidelijk genoeg vond, de aanvrager kunnen verzoeken de Vlaamse graad waarmee zij gelijkwaardigheid nastreefde te preciseren.²⁹⁹

In een ander dossier oordeelde de Raad echter dat NARIC-Vlaanderen zich eerder passief mocht opstellen bij het bepalen van de vergelijkingsmaatstaf en dus niet verplicht was om ambtshalve andere relevante opleidingen te betrekken in het gelijkwaardigheidsonderzoek:

“...Tenslotte klaagt de verzoekende partij er in een vierde grief over dat NARIC niet uit eigen beweging onderzocht heeft of de verzoekende partij in aanmerking kwam voor het verkrijgen van de gelijkwaardigheid met een ander diploma. Het is aan de verzoekende partij om aan te geven met welk diploma of diploma's zij een gelijkwaardigheid wenst te verkrijgen. Er is geen wettelijke regel of algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat NARIC verplicht om uit eigen beweging te onderzoeken of een verzoekende partij mogelijk in aanmerking komt voor het

²⁹⁸ R. Stvb. nr. 2013/144.

²⁹⁹ R. Stvb. nr. 2013/022.

*verkrijgen van een gelijkwaardigheid van een ander diploma dan dat wat de verzoekende partij zelf heeft vermeld.*³⁰⁰

Ook in ander dossier legt de Raad de verantwoordelijkheid voor de precisering enigszins bij NARIC-Vlaanderen. Dit is het geval indien de ingewonnen adviezen (en dus de aangezochte Vlaamse instellingen of opleidingen) niet aansluiten bij de gevolgde buitenlandse opleiding en NARIC-Vlaanderen dus zonder de adviezen in vraag te stellen een verkeerd uitgangspunt hanteert over de maatstaf.

“...Uit de bijgebrachte adviezen van onderwijsinstellingen blijkt: een instelling vergelijkt de opleiding van de verzoekende partij met haar opleiding ‘Bedrijfsmanagement’; de onderwijsinstelling die een negatief advies verleende, vergelijkt de opleiding van de verzoekende partij met de afstudeerrichting Accountancy en fiscaliteit; de derde onderwijsinstelling geeft niet aan met welke afstudeerrichting zij de opleiding van de verzoekende partij vergeleken heeft.

*Mede in aanmerking genomen dat de onderwijsinstellingen die een geheel of gedeeltelijk negatief advies over de gelijkwaardigheid hebben verleend mogelijk de opleiding die de verzoekende partij gevolgd heeft, niet vergeleken hebben met een mogelijk door hen aangeboden meer voor vergelijking in aanmerking komende opleiding, dient te worden vastgesteld dat de motivering dat de verzoekende partij een aantal opleidingsonderdelen niet of te beperkt gevolgd heeft, niet afdoende is. ...”*³⁰¹

6.6.2. Legaliteitsbeginsel

De Raad is van oordeel dat, indien de rechtsgrond onder meer uitdrukkelijk verwijst naar de Conventie van Lissabon, het niet relevant is dat er dan ook verwezen wordt naar het niet-gewijzigde (lees strijdige) Besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 1992 omdat deze enkele verwijzing niet betekent dat de bestreden weigeringsbeslissing niet zou steunen op het vereiste van substantiële verschillen.³⁰²

De Raad meent voorts dat argumenten in verband met de toegang tot de arbeidsmarkt of de voorwaarden om een beroep uit te oefenen in België niet aanvaard kunnen worden daar zij een federale materie betreffen waarvoor NARIC-Vlaanderen niet bevoegd is.³⁰³ In dezelfde zin kwam de Raad tot het besluit dat de vrijheid van vestiging en dienstverlening niet relevant voorkomt omdat het niet gaat over de vraag of een verzoekende partij op grond van die vrijheden in België het beroep van tandarts mag uitoefenen, maar wel over de vraag of het door haar voorgelegde diploma equivalent is met een Vlaamse graad.³⁰⁴

De Raad heeft voorts aangegeven dat hij ambtshalve onderzoekt of de bestreden beslissing in overeenstemming is met internationale verplichtingen, in het bijzonder de verplichtingen uit internationale onderwijsverdragen en algemene beginselen van internationaal recht omdat zij daarmee de internationale openbare orde wenst te vrijwaren.³⁰⁵ Zo wees de Raad erop dat, niettegenstaande een internationaal verdrag op het ogenblik van de beoordeling nog niet in werking getreden is, dat het toch al praktische uitwerking kon hebben en juridische gevolgen met zich meebrengen ingevolge het algemeen erkend beginsel van internationaal recht dat stelt dat Staten verplicht zijn zich te onthouden van handelingen die het voorwerp en het doel van het verdrag teniet zouden doen zodra het ondertekend was.

“De Raad stelt in casu vast dat er tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk der Nederlanden op 16 januari 2013 een Protocol tot wijziging van het Verdrag (hierna “Verdrag”)

³⁰⁰ R. Stvb. nr. 2013/002.

³⁰¹ R. Stvb. nr. 2013/080.

³⁰² R. Stvb. nr. 2012/333.

³⁰³ R. Stvb. nr. 2012/333.

³⁰⁴ R. Stvb. nr. 2013/144.

³⁰⁵ R. Stvb. nr. 2013/065.

tussen de Vlaamse Gemeenschap van België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs (hierna "Protocol"), tot stand is gekomen (sluiting en ondertekening). Uit artikel B.1 van het Protocol (dat artikel 11, lid 1 van het Verdrag wijzigt) volgt dat afgestudeerden van een door de Accreditatieorganisatie geaccrediteerde Nederlandse, respectievelijk Vlaamse opleiding in het hoger onderwijs worden geacht over een gelijkwaardig getuigschrift (i.e. diploma) te beschikken als de afgestudeerden van een overeenkomstige Vlaamse, respectievelijk Nederlandse geaccrediteerde opleiding in het hoger onderwijs. De verdragsbepaling preciseert dat Nederlandse masteropleidingen in het wetenschappelijk onderwijs en Vlaamse masteropleidingen met elkaar gelijkgesteld worden.

Hoewel het Protocol thans nog niet in werking getreden is, kan het toch al praktische uitwerking hebben en dus juridische gevolgen met zich meebrengen. Een algemeen erkend beginsel van internationaal recht (dat overigens gecodificeerd werd in artikel 18 Weens Verdragenverdrag) bepaalt immers dat staten (voor België ook de deelstaten en hun besturen) verplicht zijn om zich te onthouden van handelingen die het voorwerp en het doel van het Protocol teniet zouden doen zodra de Vlaamse Gemeenschap het ondertekend heeft. Deze toepassing van het loyauteitsbeginsel heeft een anticipatieve werking. Uit dat beginsel volgt immers dat het internationaal recht wil verhinderen dat (deel)staten bij de uitoefening van hun taken na de ondertekening, maar voorafgaand aan de inwerkingtreding, de ratificatie en andere nationale constitutionele vereisten tegen de geest van wat internationaal met bindende intenties afgesproken werd, zouden handelen tenzij zij expliciet te kennen geven dat ze toch geen partij bij het verdrag willen worden. Dit is hier klaarblijkelijk niet het geval daar het voorontwerp van decreet tot instemming met het Protocol reeds voor een eerste maal principieel goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering en dan voor advies werd voorgelegd aan de SERV en de VLOR. Met andere woorden, de Vlaamse Gemeenschap is gehouden zich loyaal op te stellen ten aanzien van haar verdragspartner, in het bijzonder met betrekking tot de hangende en nieuwe aanvragen voor academische gelijkwaardigheid van in Nederland geaccrediteerde opleidingen en de daaraan verbonden diploma's.

Uit een brief van de Nederlandse minister van buitenlandse zaken aan de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal blijkt duidelijk de bedoeling van artikel B.1 Protocol. Met de nieuwe verdragsbepaling wil men de hoger onderwijsopleidingen, die reeds gezamenlijk geaccrediteerd worden door de NVAO, formeel gelijkstellen zodat ook de verbonden graden, getuigschriften en diploma's in Nederland en de Vlaamse Gemeenschap zonder nationale aanvraagprocedure of toetsing van het niveau van de diploma's academisch als gelijkwaardig worden beschouwd en men de overeenkomende academische titel mag voeren. In voormelde brief wordt ook een cruciaal knelpunt vermeld dat in voorliggend beroep aan de orde is:

"Naast het feit dat met een aanvraagprocedure kosten en tijd gemoeid zijn, kan het voorkomen dat Nederlandse diploma's in Vlaanderen op een lager niveau worden gewaardeerd dan in Nederland en vice versa, hoewel zij door de NVAO op hetzelfde niveau zijn geaccrediteerd. Dit kan gevolgen hebben voor de waardering van Nederlandse en Vlaamse diploma's in het buitenland en voor de waardering en het begrip van de oordelen van de NVAO.

In de huidige werkwijze van waardering en erkenning van elkaars diploma's in Nederland en Vlaanderen hebben zich onder meer de volgende knelpunten voorgedaan:

- De Nederlandse wetenschappelijk onderwijs (wo)-master krijgt geen gelijkwaardigheidsverklaring in Vlaanderen als de Nederlandse opleiding een kortere cursusduur heeft (1 jaar) dan de Vlaamse (2 jaar)."*

Uit het voorgaande volgt dat diploma's van de Nederlandse masteropleidingen uit het wetenschappelijk onderwijs, die door de NVAO geaccrediteerd zijn, in de toekomst automatisch gelijkgesteld worden met de overeenkomstige Vlaamse masteropleiding zodat de rechten, in het bijzonder de academische titel, verbonden aan het succesvol afronden van een masteropleiding dezelfde zijn. Uit publieke stukken van NVAO blijkt dat de masteropleiding Psychology, afstudeerrichting gezondheidspsychologie aan de Open Universiteit Nederland tot 31 december 2013 geaccrediteerd is. Uit het hoger onderwijsregister blijkt bovendien dat de specifieke afstudeerrichting in het Vlaamse hoger onderwijs minstens ook gedeeltelijk voorhanden is.

Uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt onder meer dat voorgaand knelpunt aangaande studieduur en/of studieomvang voor de gelijkwaardigheid met de Vlaamse graad “master in de psychologie” doorslaggevend was voor het weigeren van volledige academische gelijkwaardigheid.

Om dit knelpunt op te lossen hebben de partijen bij het Protocol de gemeenschappelijke wil om de academische gelijkstelling (i.e. de gelijkstelling van academische graden en titels) automatisch te maken zonder enige procedure of inhoudelijke beoordeling.³⁰⁶ Dit werd reeds expliciet voor het opleidingsgebied “psychologie” publiek gemaakt in een mededeling van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming d.d. 28 april 2009.

Door het niet-toekennen van een academische gelijkwaardigheid met de Vlaamse graad van “master of science in de psychologie”, kan de beslissing afbreuk doen aan de doelstelling en het voorwerp van het Protocol. De verwerende partij had moeten weten dat de aanvraag, die dateert van na de totstandkoming van het Protocol, met het oog op deze nieuwe regeling, die nuttig is voor de verzoekende partij, anders behandeld had kunnen en moeten worden om tegemoet te komen aan internationale verplichtingen en de wil van de verdragspartijen. Door dit aanvraagdossier veeleer op een standaardwijze af te handelen zonder rekening te houden met de gevolgen van het Protocol heeft verwerende partij een houding aangenomen die nadelig is voor verzoekende partij. Een zorgvuldig bestuur had rekening kunnen en moeten houden met toekomstige gevolgen van de nieuwe regeling voor de verzoekende partij. Door haar negatieve beslissing geeft verwerende partij ook een verkeerd signaal aan verzoekende partij, mede in het licht van de juridische doorwerking van het internationaal recht. Dat wil niet zeggen dat, zolang het Protocol niet in werking is getreden, de gelijkwaardigheid zonder meer moet worden erkend, maar het betekent wel dat de verwerende partij het bestaan van het Protocol in haar besluitvorming dient te betrekken, en dat, als zij meent de gelijkwaardigheid niet te moeten erkennen, zij dit op een zeer grondige wijze zal moeten motiveren.”

6.6.3. Redelijkheidsbeginsel

Uit de rechtspraak van de Raad blijkt dat de redelijkheid van de weigeringsbeslissing wegens substantiële verschillen aan de hand van verschillende factoren beoordeeld wordt. Wederom heeft de Raad herhaald dat het hem niet toekomt om in de plaats van de verwerende partij te beslissen of het diploma van de verzoekende partij gelijkwaardig verklaard moet worden met het Vlaamse diploma. De Raad ziet er wel op toe dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid ligt.³⁰⁷

Uit de rechtspraak van de Raad kan afgeleid worden dat de aanvrager in zijn relatie met het bestuur een zorgvuldigheidsplicht heeft. De aanvrager moet dus alle relevante informatie ter beschikking stellen om het voor NARIC-Vlaanderen mogelijk te maken de relevante factoren en eventuele compensaties te beoordelen:

“...Uit de aanvraag zoals die door de verzoekende partij ingediend werd, blijkt niet dat zij tijdens haar opleiding een stage gevolgd heeft en evenmin dat zij een scriptie gemaakt heeft. Mogelijk komen bepaalde opleidingsonderdelen (‘seminars’ en ‘professional training in enterprise’ zoals een geraadpleegde onderwijsinstelling aanneemt) daar geheel of gedeeltelijk voor in aanmerking, dan wel haar latere beroepservaring, maar in het licht van de door de verzoekende partij zelf bijgebrachte informatie dat zij die opleidingsonderdelen niet gevolgd heeft, was het aan haar, en niet aan de verwerende partij, om de nodige informatie te verschaffen waaruit zou kunnen worden afgeleid dat zij die opleidingsonderdelen wel gevolgd heeft, dan wel dat latere beroepservaring dit gecompenseerd heeft. ...”³⁰⁸

“Het motief dat haar eindwerk niet voldoet aan de Vlaamse meesterproef van de opleiding architectuur door zijn professionele gerichtheid zoals architectuurtechnieken, model-making

³⁰⁶ Het zou nuttig dat een bevoegde instantie een lijst zou opstellen van gelijkwaardige diploma's, of minstens dat aan bv. de NVAO de bevoegdheid zou worden toegekend om over betwistingen inzake de gelijkwaardigheid uitspraak te doen.

³⁰⁷ R. Stvb. nr. 2012/333; R. Stvb. nr. 2013/002; R. Stvb. nr. 2013/005; R. Stvb. nr. 2013/016.

³⁰⁸ R. Stvb. nr. 2013/080; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/016.

en management bekritiseert de verzoekende partij door te stellen dat bij dit oordeel blijkbaar geen rekening werd gehouden met haar masterthesis in zijn geheel maar enkel met de in het Engels vertaalde samenvatting. Die kritiek is niet gegrond, omdat het aan de verzoekende partij is ervoor te zorgen dat de door haar aan te reiken informatie gesteld is in een taal die redelijkerwijze begrepen kan worden door Naric en de door haar geraadpleegde onderwijsinstellingen, [...]"³⁰⁹

Om gelijkwaardigheid van het buitenlandse diploma met een Vlaamse graad te beoordelen, moet het bestuur de aanvraag grondig onderzoeken en moet zij een beslissing tot weigering van erkenning steeds steunen op substantiële verschillen in de opleiding.

- datum van het diploma of gevolgde opleidingen vs. huidige graden en diploma's

De Raad oordeelde dat het niet onredelijk is om een aanvraag tot gelijkwaardigheid af te wijzen indien het diploma van de aanvrager geruime tijd geleden werd behaald daar het bij het onderzoek van gelijkwaardigheid nu eenmaal en vooral om de vergelijking gaat tussen het destijds gevolgde curriculum en het huidige curriculum dat leidt tot het diploma waarvan de gelijkwaardigheid wordt beoogd.³¹⁰

De Raad oordeelde dat diploma's die onder een ander systeem dan dat van bachelor-master behaald werden, moeten met het oog op het onderzoek naar gelijkwaardigheid vergeleken worden met bachelor en masterdiploma's.³¹¹

- professionele ervaring

De Raad wijst erop dat een groot tijdsverloop tussen beide opleidingen het risico dat de gelijkwaardigheid niet erkend wordt, vergroot, maar dat dit kan worden opgevangen door bijkomende opleidingen en werkervaringen van de aanvrager na het behalen van zijn diploma.³¹²

- een erkenning of beoordeling van het diploma in een andere rechtsorde.

De Raad heeft er vooreerst op gewezen dat het Unierecht NARIC-Vlaanderen *in se* niet verplicht om zonder meer erkenningsbeslissingen van andere lidstaten in zijn eigen rechtsorde over te nemen zonder dat zij daarbij een eigen beoordeling van de aanvraag tot erkenning van een diploma met oorsprong buiten de Unie zou mogen maken.³¹³

De Raad erkent enerzijds dat de beoordeling van de buitenlandse opleiding door andere overheden NARIC-Vlaanderen niet bindt in haar gelijkwaardigheidsonderzoek, maar dat dat er toch ook niet aan voorbijgegaan, zeker niet wat de waardering in het land van oorsprong betreft, kan worden teneinde tegenstrijdigheden te voorkomen:

"Uit de vaststelling dat het advies van de CGFNS mogelijk aantoont dat het door de verzoekende partij behaalde diploma gelijkwaardig is met vergelijkbare Amerikaanse diploma's, volgt geenszins, zoals NARIC terecht betoogt, dat haar diploma daarom ook gelijkwaardig is met de Vlaamse graad van "Bachelor in de verpleegkunde"³¹⁴,

"Het bestreden besluit steunt in essentie op een verklaring van het Zwitsers equivalent van NARIC dat het diploma van de verzoekende partij beschouwd dient te worden als een bachelordiploma. Hoewel dit standpunt niet nader wordt toegelicht, heeft de verwerende partij

³⁰⁹ R. Stvb. nr. 2013/016.

³¹⁰ R. Stvb. nr. 2013/002.

³¹¹ R. Stvb. nr. 2013/149.

³¹² R. Stvb. nr. 2013/002.

³¹³ R. Stvb. nr. 2012/333.

³¹⁴ R. Stvb. nr. 2013/005.

*terecht veel gewicht gehecht aan die verklaring, en de verzoekende partij betwist dat standpunt niet inhoudelijk. Mocht de verwerende partij dit standpunt niet gevolgd hebben en de gelijkwaardigheid hebben toegekend, dan zou dat tot de eigenaardige situatie leiden dat de verzoekende partij, op grond van hetzelfde diploma, in Vlaanderen de mastertitel zou mogen voeren, en in Zwitserland (slechts) de bachelortitel.*³¹⁵

- duur en omvang van de opleiding³¹⁶

De Raad wijst erop dat de duur en de omvang van de buitenlandse opleiding niet altijd *an sich* doorslaggevend is voor de gelijkwaardigheid van twee opleidingen.

*“Uit de duur van de door haar gevolgde opleidingen (7 jaar en 6 maanden) volgt evenmin dat er daarom gelijkwaardigheid is met de Vlaamse graad van master in de architectuur, aangezien dat de tijdsduur van een opleiding als zodanig niet relevant is voor de inhoudelijke vergelijking van twee opleidingen.”*³¹⁷

In die zelfde lijn oordeelde de Raad dan wel weer dat een verschil in studiepunten van 180 in Vlaanderen ten opzichte van 108 studiepunten van het diploma waarvan de gelijkwaardigheid gevraagd wordt, een relevante factor van vergelijking inhoudt, in die zin dat het aan de verzoekende partij daarbij toekomt om aan te tonen dat ondanks het verschil in studiepunten, er toch sprake is van gelijkwaardige opleidingen.

- inhoud van een opleidingsonderdeel³¹⁸
- meesterproef³¹⁹

De Raad wijst erop dat het aan de verzoekende partij toekomt om de beoordeling van deze factoren te betwisten, en dit op een overtuigende en precieze wijze.³²⁰

*“De verzoekende partij verwijst wel naar een aantal opleidingsonderdelen die zij gevolgd heeft in haar opleiding als Bachelor in fine arts, maar zij toont geenszins aan dat de inhoud en het niveau van die opleidingsonderdelen waarvan de door NARIC geraadpleegde onderwijsinstellingen op gemotiveerde wijze gesteld hebben dat zij die niet, althans niet op het vereiste niveau, gevolgd heeft, daar wel aan beantwoorden.”*³²¹

“De verwerende partij werpt op dat de door de verzoekende partij gevolgde opleiding 108 studiepunten omvat, wat minder is dan de gebruikelijke 180 studiepunten voor een bacheloropleiding. Hoewel de Raad al eerder geoordeeld heeft dat de omvang van een opleiding op zichzelf niet beslissend is om de gelijkwaardigheid van diploma's te beoordelen, is een verschil in omvang zoals hier het geval is, wel een relevante factor van vergelijking, in die zin dat het aan de verzoekende partij toekomt om aan te tonen dat ondanks het verschil in studiepunten, er toch sprake is van gelijkwaardige opleidingen. De verzoekende partij faalt in die bewijslast.

*De verwerende partij voert voorts aan, op grond van de uitgebrachte adviezen van door haar geraadpleegde onderwijsinstellingen, dat de opleidingsonderdelen douane, ERP, verzendingen (transport) en transportmanagement, transportgeografie, mobiliteit en duurzame logistiek, die een belangrijk onderdeel uitmaken van de in de Vlaamse Gemeenschap aangeboden vergelijkbare opleidingen, ontbreken in de buitenlandse opleiding. Ook hier toont de verzoekende partij niet aan dat dit oordeel niet juist is, en evenmin toont zij aan dat zij die tekorten op andere wijze, meer bepaald door beroepservaring, gecompenseerd heeft.”*³²²

6.6.4. Motiveringsbeginsel

³¹⁵ R. Stvb. nr. 2013/149.

³¹⁶ R. Stvb. nr. 2013/065; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/149.

³¹⁷ R. Stvb. nr. 2013/016.

³¹⁸ R. Stvb. nr. 2013/016.

³¹⁹ R. Stvb. nr. 2013/016.

³²⁰ R. Stvb. nr. 2013/002.

³²¹ R. Stvb. nr. 2013/016.

³²² R. Stvb. nr. 2013/166.

Naar het oordeel van de Raad is een standaardmotivering niet noodzakelijk een verkeerde motivering. Ook ingeval een administratieve overheid tot de bevinding komt dat de gegevens van een dossier waarin zij een beslissing dient te nemen gelijk zijn aan de gegevens van overige dossiers, dan is er geen reden waarom zij haar beslissing niet op dezelfde wijze zou mogen motiveren op voorwaarde dat deze motivering afdoende is.³²³

Een motivering is bijvoorbeeld niet afdoende indien zij steunt op een zuivere kwantitatieve vergelijking tussen aantal studiepunten en studieduur omdat het aantal studiepunten en de studieduur op zichzelf niet beslissend zijn voor de gelijkwaardigheid. Er kan volgens de Raad dan ook niet uit een kortere studieduur en een minder aantal studiepunten worden afgeleid dat er essentiële opleidingsonderdelen ontbreken en dat de stages niet vergelijkbaar zouden zijn indien niet gepreciseerd wordt welke opleidingsonderdelen ontbreken of welke stages niet vergelijkbaar zijn, noch waarom zij essentieel zijn voor het bereiken van de eindcompetenties van de opleiding.³²⁴

De Raad stelt uitdrukkelijk dat aan de verplichting tot formele motivering kan voldaan worden door te verwijzen naar door anderen uitgebrachte adviezen en informatie, voor zover deze gegevens afdoende gemotiveerd zijn, bij het eigenlijke besluit zijn gevoegd en het besluit zich aansluit bij deze gegevens en informatie.

“Wat de kritiek van de verzoekende partij op de motieven van de bestreden beslissing betreft, stelt de Raad vast dat de verwerende partij op grond van de resultaten van de proeven die de verzoekende partij heeft afgelegd aan twee universiteiten tot de conclusie is gekomen dat er substantiële verschillen zijn tussen het door haar behaalde diploma en het Vlaams diploma van master in de tandheelkunde. Ter zitting is bevestigd dat de verwerende partij deze resultaten niet aan de verzoekende partij heeft meegedeeld en evenmin de eigenlijke adviezen, zo er al dergelijke adviezen werden gegeven. Aan de verplichting tot formele motivering kan voldaan worden door te verwijzen naar door anderen uitgebrachte adviezen en informatie, voor zover deze gegevens bij het eigenlijke besluit zijn gevoegd en het besluit zich aansluit bij deze gegevens en informatie. Dit is in dit geval niet gebeurd.”³²⁵

Zo kunnen fouten in de advisering volgens de Raad leiden tot een gebrekkige motivering:

“Mede in aanmerking genomen dat de onderwijsinstellingen die een geheel of gedeeltelijk negatief advies over de gelijkwaardigheid hebben verleend mogelijk de opleiding die de verzoekende partij gevolgd heeft, niet vergeleken hebben met een mogelijk door hen aangeboden meer voor vergelijking in aanmerking komende opleiding, dient te worden vastgesteld dat de motivering dat de verzoekende partij een aantal opleidingsonderdelen niet of te beperkt gevolgd heeft, niet afdoende is.”³²⁶

De Raad wijst erop dat de verzoekende partij de motieven uit deze adviezen moet betwisten indien zij determinerend zijn voor de beslissing.

“De verzoekende partij toonde in casu geenszins aan dat de negatieve adviezen van de door NARIC geraadpleegde onderwijsinstellingen, adviezen die NARIC tot de hare heeft gemaakt, feitelijk onjuist zouden zijn.”³²⁷

“De verzoekende partij stelt weliswaar dat zij al elf jaar actief is in het vakgebied, maar zij brengt geen kritiek uit op de motieven van de door NARIC om advies verzochte instellingen die deze werkervaring onvoldoende vonden om de tekorten in de opleiding te compenseren.”³²⁸

³²³ R. Stvb. nr. 2013/065.

³²⁴ R. Stvb. nr. 2013/065; zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/149.

³²⁵ R. Stvb. nr. 2012/333, zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/080, R. Stvb. nr. 2013/144.

³²⁶ R. Stvb. nr. 2013/080

³²⁷ R. Stvb. nr. 2013/005.

³²⁸ R. Stvb. nr. 2013/002.

6.6.5. Gelijkheidsbeginsel

De Raad zag geen schending van het gelijkheidsbeginsel in het feit dat Iranese studenten met een soortgelijk diploma als de verzoekende partij door onderwijsinstellingen toegelaten werden tot master- of doctoraatsprogramma's en het feit dat zij geen erkenning van NARIC-Vlaanderen verkreeg. De Raad wees erop dat een onderwijsinstelling een autonome bevoegdheid heeft om personen die daarom verzoeken op grond van door hen voorgelegde diploma's al dan niet toe te laten om zich in te schrijven voor bepaalde opleidingen, en dat hun oordeel noch andere onderwijsinstellingen, noch, wat voor deze zaak relevant is, NARIC bindt.³²⁹

6.7. Beroepen inzake leerkrediet en overmacht/weigering tot inschrijving

Zoals uit de statistieken blijkt, heeft de Raad dit werkjaar een enorme toevloed aan beroepen inzake leerkrediet en overmacht te verwerken gekregen.

De Raad heeft slechts eenmaal een beroep inzake leerkrediet en overmacht onontvankelijk verklaard wegens het niet-volgen van de interne procedure bij de onderwijsinstelling.³³⁰ De latere besluiten tonen een laagdrempelige beoordeling terzake. De reden daarvoor is dat een door de Raad onontvankelijk bevonden beroep immers niet belet dat een student opnieuw een procedure tot teruggave opstart. Zo gaat de Raad een carrousel tegen, die voor geen van de betrokken partijen wenselijk is. Deze soepele houding van de Raad is eveneens ingegeven door het feit dat er geen decretale termijnen zijn om een verzoek tot teruggave in te stellen.³³¹

Om in aanmerking te komen voor een gegrond verzoek tot teruggave van leerkrediet wordt door de Raad vereist dat een student niet aan alle examenkansen heeft kunnen deelnemen. Dit impliceert dat voor de opleidingsonderdelen waarvoor een student twee examenkansen effectief benut heeft, er geen aanleiding bestaat om tot een teruggave te besluiten.³³²

Aangezien de gegrondheid van overmachtssituaties te maken heeft met moeilijkheden van veelal persoonlijke aard, zal dit jaarverslag zich beperken tot een abstracte en korte analyse. Bij deze dossiers moet een student de overmachtssituatie op overtuigende wijze aantonen. Daarvoor wordt in bijna alle gevallen verwezen naar medische attesten. Uitzonderlijk voegt een student ook andere attesten, bv. PV's van de politie³³³ of overlijdensakten³³⁴, bij.

Uit de behandelde beroepen blijkt dat de volgende ingeroepen overmachtssituaties door de Raad in de concrete situatie gegrond werden bevonden:

- Medische problematiek³³⁵

³²⁹ R. Stvb. nr. 2013/002.

³³⁰ Zie daarover R. Stvb. nr. 2012/021.

³³¹ Zie daarover R. Stvb. nr. 2012/178.

³³² R.Stvb.nrs.2013/167, 2013/175, 2013/214, 2013/215, 2013/226, 2013/350, 2013/353, 2013/368, 2013/393, 2013/397, 2013/360.

³³³ R.Stvb.nr.2013/383

³³⁴ R.Stvb.nrs. 2013/023,2013/328bis, 2013/238

³³⁵ R. Stvb. nrs. 2013/004, 2013/011, 2013/012, 2013/019, 2013/023, 2013/024, 2013/026, 2013/043, 2013/045, 2013/053, 2013/062, 2013/067, 2013/078, 2013/079, 2013/081, 2013/083, 2013/084, 2013/092, 2013/096, 2013/100, 2013/152, 2013/158, 2013/162, 2013/164, 2013/171, 2013/173, 2013/174, 2013/175, 2013/177, 2013/177bis, 2013/178, 2013/179, 2013/183, 2013/185, 2013/186, 2013/187, 2013/188, 2013/192, 2013/196, 2013/197, 2013/198, 2013/200, 2013/201, 2013/209, 2013/210, 2013/211, 2013/214, 2013/215, 2013/216, 2013/217, 2013/218, 2013/219, 2013/220, 2013/224, 2013/226, 2013/229, 2013/231, 2013/236, 2013/237, 2013/239, 2013/240, 230/241, 2013/242, 2013/244, 2013/254, 2013/257, 2013/258, 2013/261, 2013/263, 2013/267, 2013/268, 2013/269, 2013/273, 2013/275, 2013/280, 2013/282, 2013/283, 2013/288, 2013/289, 2013/290, 2013/293, 2013/295, 2013/298, 2013/299, 2013/306, 2013/315, 2013/316, 2013/319, 2013/329, 2013/330, 2013/331, 2013/332, 2013/333, 2013/335, 2013/337, 2013/338, 2013/342, 2013/344, 2013/347,

- Ongeval, hospitalisatie en revalidatie³³⁶
- Ziekte
 - Psychische problemen³³⁷
- Overmachtsproblematiek ten gevolge van externe omstandigheden
 - overlijden van een direct familielid³³⁸, bv. een van de ouders³³⁹
 - ziekte van een direct familielid³⁴⁰
 - verdwijning van een kind van de student³⁴¹
 - in één geval had de moeder, zonder medeweten van de student, de student heringeschreven. De student was in het buitenland gedurende meerdere jaren en had geen intentie om tijdens die periode een opleiding in België te volgen omdat ze vast woonde en werkte in Australië.

In de volgende gevallen oordeelde de Raad echter dat er geen overmachtssituatie was en het leerkrediet kon dan ook niet worden terug gegeven:

- dyslexie³⁴²
- gebrekkig bewijs, bv een medische verslag dat enkel naar een periode verwijst en niets zegt over de onmogelijkheid om aan de examens deel te nemen tijdens het academiejaar 2012-2013 (periode waarvoor het leerkrediet wordt terug gevraagd).³⁴³
- de student had zich niet op de correcte wijze uitgeschreven³⁴⁴ en stelt dat zij door de onderwijsinstelling niet werd ingelicht over het feit dat zij zich niet op de juiste manier had uitgeschreven. De student betwist niet dat de wijze waarop zij zich diende uit te schrijven naar behoren was bekendgemaakt. *In casu* oordeelde de Raad dan ook dat er geen sprake was van overmacht en dat de studiepunten niet kunnen worden teruggegeven.³⁴⁵
- de verzoekende partij verzaakte vrijwillig aan de alternatieve examenregeling zodat zij niet door overmacht één van haar examenkansen voor dat opleidingsonderdeel heeft gemist.³⁴⁶

Studenten die hun leerkrediet wensen terug te krijgen op grond van een overmachtssituatie, dienen eerst aan de instelling om een aangepaste examenregeling te vragen. In de meeste gevallen waarin de student geen verzoek tot aangepaste examenregeling heeft gedaan, stelt de Raad dat zo'n verzoek geen zin heeft wanneer de feiten en de juridische context hoe dan

2013/348, 2013/349, 2013/351, 2013/352, 2013/357, 2013/359, 2013/361, 2013/366, 2013/373, 2013/376, 2013/379, 2013/382, 2013/384, 2013/388, 2013/389, 2013/391, 2013/393, 2013/394, 2013/396, 2013/397, 2013/405.

³³⁶ R. Stvb. nrs. 2013/013, 2013/015, 2013/264, 2013/300, 2013/340, 2013/377, 2013/380, 2013/395, 2013/404; 2013/028, 2013/190, 2013/230, 2013/243, 2013/256, 2013/367.

³³⁷ R. Stvb. nrs. 2013/136, 2013/195, 2013/203, 2013/207, 2013/207bis, 2013/255, 2013/285, 2013/307, 2013/314, 2013/341, 2013/372, 2013/402.

³³⁸ R. Stvb. nrs. 2013/199, 2013/281, 2013/350.

³³⁹ R. Stvb. nrs. 2013/023, 2013/167, 2013/328bis, 2013/238, 2013/339, 2013/363.

³⁴⁰ R. Stvb. nr. 2013/029, 2013/249.

³⁴¹ R. Stvb. nr. 2013/176.

³⁴² R. Stvb. nr. 2013/291.

³⁴³ R. Stvb. nr. 2013/381.

³⁴⁴ R. Stvb. nr. 2013/163.

³⁴⁵ R. Stvb. nr. 2013/160.

³⁴⁶ R. Stvb. nr. 2013/181

ook elke aanpassing van de examenregeling uitsluiten. Het onderzoek van de ontvankelijkheid hangt dan samen met de beoordeling van de grond van de zaak.³⁴⁷

In één geval had de student niet eerst aan de instelling om een aangepaste examenregeling gevraagd. *In casu* oordeelde de Raad dat een verzoek tot aangepaste examenregeling wel zin had, gelet op de relatief beperkte duur van de afwezigheid van de student door ziekte, en gelet op de uitdrukkelijke bereidwilligheid van de onderwijsinstelling om aan een passende examenregeling mee te werken. In dat geval werd het beroep onontvankelijk verklaard.³⁴⁸

In meerdere dossiers diende de Raad erop te wijzen dat het verzoek tot teruggave voorbarig en dus onontvankelijk was. Dit was het geval indien in de loop van het academiejaar al een teruggave van het leerkrediet werd gevraagd. De Raad merkte dan op alle begrip te hebben voor de persoonlijke situatie van de student, maar wees er toch op dat de student de tweede examenkans mogelijks zou kunnen benutten tijdens de derde examenperiode, waar zij dan mogelijk een credit kan behalen.³⁴⁹

³⁴⁷ R. Stvb. nr. 2013/160, 2013/163, 2013/177, 2013/190, 2013/192, 2013/199, 2013/200, 2013/201, 2013/207, 2013/207bis, 2013/209, 2013/214, 2013/224, 2013/236, 2013/293, 2013/330, 2013/335, 2013/366, 2013/380.

³⁴⁸ R. Stvb. nr. 2013/017.

³⁴⁹ R. Stvb. nr. 2013/018, 2013/020, 2013/055, 2013/069, 2013/074, 2013/090, 2013/098, 2013/105, 2013/112.

Deel IV Cassatieberoepen en algemene opvolging

1. Cassatieberoepen

1.1. Overzicht

Besluit Raad	Beschikking RvS	Arrest RvS
Besluit nr. 2012/086	RvS 6 september 2012 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 12 februari 2013 verwerping
Besluit nr. 2012/108	RvS 6 september 2012 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 28 maart 2013 vernietiging
Besluit nr. 2012/130	RvS 8 oktober 2012 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 2 mei 2013 verwerping
Besluit nr. 2012/320	RvS 19 februari 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 16 september 2013 verwerping
Besluit nr. 2013/006	RvS 14 maart 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 4 juli 2013 vernietiging
Besluit nr. 2013/051	RvS 7 mei 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 17 oktober 2013 vernietiging
Besluit nr. 2013/058	RvS 23 mei 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 17 oktober 2013 vernietiging
Besluit nr. 2013/104	RvS 20 september 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 27 januari 2014 vernietiging
Besluit nr. 2013/111	RvS 4 september 2013 cassatieberoep niet toelaatbaar	
Besluit nr. 2013/168	RvS 16 oktober 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 10 april 2014 afstand van geding
Besluit nr. 2013/301	RvS 6 december 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 26 mei 2014 verwerping
Besluit nr. 2013/313	RvS 6 december 2013 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 26 mei 2014 verwerping
Besluit nr. 2013/356	RvS 21 januari 2014 cassatieberoep toelaatbaar	
Besluit nr. 2013/360	RvS 27 januari 2014 cassatieberoep toelaatbaar	
Besluit nr. 2013/385	RvS 21 januari 2014 cassatieberoep toelaatbaar	RvS 26 mei 2014 verwerping

1.2. Toelaatbaarheid cassatieberoep

Bij een cassatieberoep kan de Raad van State alleen maar nagaan of het besluit van de Raad overeenkomstig de wet *sensu lato* werd genomen. Dit betekent dat de Raad van State zich niet over de grond van de zaak uitspreekt, m.a.w. “niet in de beoordeling van de zaak zelf treedt”. De cassatieprocedure bij de Raad van State is bovendien strikt geregeld en vereist zorgvuldigheid van de partijen. Een toelaatbaar cassatieberoep vereist immers het optreden van een advocaat.³⁵⁰

1.3. Gegronddheid cassatieberoep

In twee dossiers werd het oordeel van de Raad over de ontvankelijkheid van de beroepen niet bijgetreden. De Raad van State vernietigde bij arrest nr. 224.261 d.d. 4 juli 2013 het besluit van de Raad nr. 2013/006 d.d. 31 januari 2013 wegens een schending van artikel 35 Openbaarheidsdecreet:

“Uit de stukken waarop de Raad van State acht mag slaan blijkt dat noch in de studievoortgangsbepaling zelf, noch in de kennisgevingsbrief van deze beslissing de

³⁵⁰ RvS. 24 september 2013 (beschikking)

beroepstermijn wordt vermeld. De ontstentenis van dit vermelden heeft als gevolg dat de termijn voor het indienen van het extern beroep nooit is aangevangen, wat betekent dat de eerste rechter het beroep om die reden niet onontvankelijk mocht hebben verklaard.”.

De Raad van State oordeelde eveneens in arrest nr. 225.129 d.d. 17 oktober 2013 dat het cassatieberoep gegrond was wegens een schending van artikel 35 Openbaarheidsdecreet: De Raad van State vernietigde het besluit nr. 2013/058 d.d. 11 april 2013 op grond van volgende overweging:

“9. Deze bepaling wijkt af van de regels betreffende de verjaring van de beroepen, is net als die regels van openbare orde en kent geen uitzondering. Ze biedt op het vlak van de rechtsbescherming tegen besluiten met individuele strekking een gewaarborgde informatieplicht die ervan doet blijken dat het zonder belang is of de bestuurde het bestaan van de beroepsmogelijkheid – en inzonderheid van de vervalttermijn om tijdig beroep in te stellen – anderszins geacht wordt reeds te kennen, bijvoorbeeld omdat die is terug te vinden in het artikel II.24, § 1, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ of in het toepasselijke Onderwijs- en Examenreglement van de onderwijsinstelling. Eventueel bewezen feitelijke kennis in hoofde van de belanghebbende ontslaat het bestuur er evenmin van, om bij de individuele aanzegging van zijn beslissingen overeenkomstig het artikel 35 de beroepsmogelijkheden kenbaar te maken.

10. Uit de stukken waarop de Raad van State acht mag slaan blijkt dat noch in de studievoortgangsbeslissing zelf, noch bij de kennisgeving van deze beslissing de beroepstermijn wordt vermeld. De ontstentenis van dit vermelden heeft als gevolg dat de termijn voor het indienen van het extern beroep nooit is aangevangen, wat betekent dat de eerste rechter het beroep om die reden niet onontvankelijk mocht hebben verklaard.”

De Raad van State oordeelde in arrest nr. 225.128 d.d. 17 oktober 2013 dat de Raad artikel 149 Grondwet had geschonden door niet op alle grieven te antwoorden. De Raad van State vernietigde het besluit nr. 2013/051 d.d. 20 maart 2013 op grond van volgende overweging:

“De jurisdictionele motiveringsplicht houdt in dat het rechtscollege moet antwoorden op de middelen van de betrokkene, op zijn minst wanneer die middelen de strekking van zijn beslissing kunnen beïnvloeden doch worden afgewezen. De motiveringsplicht moet de partijen en de Raad van State toelaten zich ervan te vergewissen of het rechtscollege de voorgelegde gegevens heeft onderzocht en daadwerkelijk op de middelen heeft geantwoord.

Evenwel valt uit de bestreden beslissing op de twee sub 8.1 bedoelde grieven geen antwoord van de bodemrechter te vernemen. De overweging dat het stagerapport en het eindevaluatieformulier samen moeten worden gelezen en dat een meerderheid van de te verwerven competenties niet als verworven werden beschouwd, levert geen antwoord op de grief dat onwettige beoordelingscriteria zouden zijn gehanteerd, noch geeft het voldoende inzicht in de gedachtegang van de bodemrechter waarom een ‘topic’ onvoldoende kan zijn spijs een meerderheid van de ‘subtopics’ wel voldoende zijn.”

De Raad van State oordeelde in zijn arrest nr. 226.215 d.d. 27 januari 2014 dat de Raad de decretale bepalingen over het weren van stukken uit het debat wegens laattijdigheid miskend had. De Raad van State vernietigde het besluit nr. 2013/104 d.d. 9 augustus 2013 op grond van volgende overweging:

“12. Het zo-even aangehaalde artikel II.32, §3, tweede lid, van het aanvullingsdecreet, is gesteld in absolute termen. Het laat niet aan duidelijkheid te wensen over: een buiten de gestelde termijn aan de Raad overgemaakte wederantwoordnota “wordt uit de verdere procedure geweerd”. De laattijdige memorie mag bijgevolg niet als een procedurestuk in aanmerking genomen worden; ze heeft ten hoogste de waarde van een gewone inlichting omtrent nieuwe feitelijke gegevens.

In die bepaling kan geen mogelijkheid voor de rechter worden bespeurd om na te gaan of een partij in het geding door de overtreding van die regel in haar belangen werden geschaad of niet. Meer nog, deze bepaling stelt uitdrukkelijk dat alleen laattijdige overmaking van een procedurestuk aan de Raad zelf wordt gesanctioneerd met een wering uit het debat; een laattijdige overmaking aan de tegenpartij wordt niet gesanctioneerd.”

2. Opvolging

Voor zover daarover enige absolute conclusies getrokken kunnen worden, gelet op de beperkte beschikbare informatie aangezien de Raad – niettegenstaande zijn verzoek aan de onderwijsinstellingen om na een vernietigingsbesluit hem op de hoogte te brengen van de tijdige nieuwe beslissing – weinig feedback ontvangt over de nieuwe beslissingen van de onderwijsinstellingen, lijken de onderwijsinstellingen in het merendeel van de dossiers de besluiten van de Raad goed op te volgen.

De Raad kan immers deels aannemen dat indien een vernietigingsbesluit wordt uitgesproken en er geen nieuw ‘terugkomend’ dossier volgt, er door de onderwijsinstelling gevolg werd verleend aan de beslissing van de Raad.

Ook ingeval van ‘terugkomende’ dossiers kan de Raad vaststellen dat de onderwijsinstelling grotendeels de overwegingen in het voorgaand vernietigingsbesluit, heeft gevolgd.³⁵¹ Het merendeel betreft vernietigingsbesluiten waarin een veeleer praktische tekortkoming wordt aangekaart die in de navolgende beslissing van de onderwijsinstelling wordt ingevuld maar waarna op basis van andere (inhoudelijke) bezwaren een nieuw beroep wordt ingediend.

- In het besluit nr. 2013/095**bis** werd vastgesteld dat de interne beroepsinstantie verkeerd was samengesteld, waaraan werd verholpen in de nieuwe beslissing na de vernietiging. Het navolgend ‘terugkomend’ nieuw dossier werd ingediend op basis van overige bezwaren.
- De Raad kwam in besluit nr. 2013/109 tot het oordeel dat de evaluatieprocedure niet correct werd nageleefd. In de navolgende beslissing van de onderwijsinstelling werd dit geremedieerd, zoals bevestigd in het besluit nr. 2013/169:

“Dat in deze procedure een eindevaluatie van de mentor en van de stagebegeleider aanwezig zijn is niet meer dan het rechtstreeks gevolg van het besluit van de Raad nr. 2013/109 dd. 23 juli 2013, waarin de Raad oplegde dat die evaluaties dienden te worden opgemaakt.”³⁵²

- In zijn besluit nr. 2013/080 kwam de Raad tot het oordeel dat NARIC-Vlaanderen zijn beslissing niet afdoende had gemotiveerd daar waar zij stelde dat de verzoekende partij een aantal opleidingsonderdelen niet of te beperkt had gevolgd op basis van een negatief advies over gelijkwaardigheid dat zij had ontvangen van een onderwijsinstelling die haar vergelijking had gesteund op een vergelijking met de niet-meest in aanmerking komende opleiding. In de navolgende beslissing werd aan deze vernietigingsgrond tegemoet gekomen, zoals bevestigd in het navolgende besluit van de Raad:

“In het licht van deze overweging kan het de verwerende partij niet ten kwade worden geduid dat zij enkel een nieuw advies gevraagd heeft aan de onderwijsinstelling die voorheen een geheel negatief advies had gegeven op grond van een vergelijking met

³⁵¹ Zie o.a. R. Stvb. nr. 2013/243 in navolging van R. Stvb. nr. 2013/008; R. Stvb. nr. 2013/406 in navolging van R. Stvb. nr. 2013/362; R. Stvb. nr. 2013/085 in navolging van R. Stvb. nr. 2013/068.

³⁵² R. Stvb. nr. 2013/169.

*een opleiding die, zoals blijkt uit de hiervoor weergegeven overweging, mogelijk niet het meeste geschikte vergelijkingspunt was.*³⁵³

- Bij besluit nr. 2013/310 had de Raad een beroepsbeslissing vernietigd omdat de interne beroepsinstantie het eigenlijke voorwerp van het intern beroep verkeerdelijk had geïnterpreteerd en het intern beroep onterecht als onontvankelijk had afgewezen. In de navolgende beroepsbeslissing werd het intern beroep ontvankelijk verklaard.
- In een ander dossier kwam de Raad in zijn besluit nr. 2013/313 ambtshalve tot de vaststelling dat het interne beroep laattijdig werd ingesteld zodat de interne beroepsbeslissing die de laattijdigheid niet vastgesteld had, werd vernietigd. In het navolgende besluit van de interne beroepscommissie werd het interne beroep laattijdig en dus onontvankelijk verklaard. Het daarop ingestelde extern beroep bij de Raad diende dan ook onontvankelijk te worden verklaard nu het instellen van een ontvankelijk intern beroep een grondvoorwaarde vormt om een ontvankelijk beroep bij de Raad te kunnen instellen.³⁵⁴
- De Raad kwam in zijn besluit 2013/048-050 tot het oordeel dat de interne beroepsinstantie niet correct was samengesteld bij afwezigheid van een examenombuds. Bovendien bleek tevens dat het nodige advies van onder andere de examenombuds voorafgaand aan de eindbeslissing, niet werd ingewonnen. In de navolgende beslissing werd hieraan geremedieerd, het hierop ingediende tweede extern beroep werd gestoeld op overige bezwaren, dewelke ongegrond werden bevonden.³⁵⁵
- In zijn besluit nr. 2013/234 oordeelde de Raad als volgt:

“De Raad stelt vast dat artikel II.13 Aanvullingsdecreet ruime autonomie verleent aan de onderwijsinstellingen om de vorm van het intern beroep vast te leggen. Daaruit volgt dat onderwijsinstellingen in hun onderwijs- en examenreglement ontvankelijkheidsvereisten – al dan niet met sancties – kunnen vastleggen. De Raad merkt evenwel op dat deze autonomie niet onbegrensd is.

Zo stelde de Raad reeds in zijn besluit nr. 2006/024 dat de memorie van toelichting bij het Aanvullingsdecreet overdreven formalisme heeft willen verhinderen en dat alleszins geen strikt formele rechtsgang wordt betracht. In dit besluit stelde de Raad voorts dat naar analogie deze visie ook geldt voor wat het procedureverloop van het intern beroep betreft:

“In het geval dat de verzoekende partij kiest voor een vorm van beroep die niet door het reglement wordt bepaald, draagt zij wel de bewijslast dat het beroep (1) tijdig, (2) volledig en (3) naar behoren ter kennis is gebracht van de instelling.”

In dit geval stelt de Raad vast dat het beroep blijkens het ontvangstbewijs op 17 september 2013, dat is tijdig, ontvangen werd. Het voor ontvangst afgetekende bewijs van de zending vermeldt ook de inhoud ervan (“klacht intern beroepscollege”) en het besluit op intern beroep vermeldt overigens ook de datum van betekening. Verder werd ook het volledige interne beroep meegedeeld en werd het gericht tot de bevoegde instantie.

*Door het intern beroep in deze omstandigheden op basis van artikel 62 AOR 2012-2013 onontvankelijk te verklaren heeft het intern beroepscollege een onrechtmatige beslissing genomen.*³⁵⁶

In navolging hiervan werd een nieuwe beslissing genomen door de interne beroepsinstantie waarbij de klacht ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.³⁵⁷

³⁵³ R. Stvb. nr. 2013/409.

³⁵⁴ R. Stvb. nr. 2013/385.

³⁵⁵ R. Stvb. nr. 2013/064.

³⁵⁶ R. Stvb. nr. 2013/234.

- In zijn besluit nr. 2013/355 werd duidelijk geoordeeld als volgt:

“De Raad is van oordeel dat, binnen zijn beperkte beoordelingsbevoegdheid, de verwerende partij gevolg heeft gegeven aan de beslissing van de Raad nr. 2012/240 van 23 oktober 2012 en hierbij niet manifest onredelijk heeft gehandeld.”³⁵⁸

Anderzijds diende de Raad ook enkele keren tot de vaststelling te komen dat de overwegingen in een vernietigingsbesluit niet of niet volledig werden nageleefd navolgend:

- In zijn besluit nr. 2013/413 oordeelde de Raad dat NARIC-Vlaanderen slechts grotendeels het eerdere vernietigingsbesluit nr. 2013/071 had nageleefd:

“Het motief dat diploma’s die door een aanvrager worden voorgelegd, getoetst worden aan de huidige opleidingen is op zichzelf aanvaardbaar en werd als zodanig door de Raad in zijn vorig besluit niet bekritiseerd.

De overweging in het vorige besluit van de Raad dat er een grote inhoudelijke gelijkenis is tussen het vroegere diploma van meester in de muziek en het huidige diploma van master in de muziek wordt beantwoord door pertinente overwegingen in de bestreden beslissing van het ontbreken van een eindwerk en bepaalde academische componenten, gegevens die niet inhoudelijk bekritiseerd worden door de verzoekende partij.

Hetzelfde geldt voor wat betreft het eerder inschalen van andere personen, wier situatie te vergelijken is met die van de verzoekende partij: dit beantwoordt de verwerende partij door zonder te worden tegengesproken erop te wijzen dat in Nederland – land waar de verzoekende partij haar diploma’s behaald heeft – de behaalde getuigschriften als bachelor en niet als master worden ingeschaald.

Maar, zoals de Raad in datzelfde besluit heeft aangegeven, bij die vergelijking dient wel rekening te worden gehouden met de relevante professionele ervaring die de aanvrager heeft opgedaan na het behalen van zijn diploma. Zou men dit niet doen, dan wordt het voor personen die geruime tijd geleden elders hun diploma behaald hebben, zo goed als onmogelijk een gelijkwaardigheid met hedendaagse vergelijkbare Vlaamse diploma’s te verkrijgen. Anders gezegd, relevante professionele ervaring kan een compensatie zijn voor de tijd die er verstreken is tussen het behalen van een diploma elders en het moment waarop de gelijkwaardigheid met een hedendaags diploma gevraagd wordt. De verwerende partij heeft dit criterium trouwens ook toegepast in andere dossiers. Terecht overigens, want ook houders van een Vlaams diploma mogen de daaraan verbonden titel onbeperkt behouden met de daaraan verbonden rechtsgevolgen, ongeacht de wijzigingen in de opleiding die tot dat diploma leiden.

Het blijkt niet uit de bestreden beslissing zelf dat rekening werd gehouden met de professionele ervaring van de verzoekende partij na het behalen van haar diploma. Dit klemmt temeer omdat de verzoekende partij soortgelijke functies uitoefende als andere personen die dezelfde of zelfs lagere diploma’s behaalden, en die wel, zij het op een eerder tijdstip, de gelijkwaardigheid met het meesterdiploma hebben verkregen.

De twee eerste onderdelen zijn in de aangegeven mate gegrond.”³⁵⁹

- In een ander terugkomend dossier hield de onderwijsinstelling keer op keer geen rekening hield met de duidelijke overwegingen in de verschillende op elkaar volgende vernietigingsbesluiten:

“In de bestreden beslissing wordt niet gemotiveerd waarom de verzoekende partij niet geslaagd kan worden verklaard hoewel zij, gelet op de deliberatieregels, daarvoor in aanmerking komt.”³⁶⁰

³⁵⁷ R. Stvb. nr. 2013/369.

³⁵⁸ R. Stvb. nr. 2013/355.

³⁵⁹ R. Stvb. nr. 2013/413.

³⁶⁰ R. Stvb. nr. 2012/221.

“De examencommissie heeft, door alleen te beslissen over het al dan niet geslaagd zijn van de verzoekende partij voor de twee opleidingsonderdelen, maar niet over de vraag of de verzoekende partij, ondanks het niet geslaagd zijn voor de twee genoemde opleidingsonderdelen, al dan niet geslaagd was voor het structureel programmaonderdeel, geen uitvoering gegeven aan het besluit 2012/221 en het gezag van gewijsde van dat besluit miskent.”³⁶¹

“Deze motivering is, naar het oordeel van de Raad, wel erg summier en onvoldoende als antwoord op de vraag waarom verzoekende partij niet geslaagd kan worden verklaard hoewel zij, gelet op de deliberatieregels, daarvoor in aanmerking komt. De Raad stelt vast dat uit niets blijkt dat de examencommissie rekening heeft gehouden met de uitzonderlijke omstandigheden, die door de verzoekende partij zowel bij het intern beroep als in het verzoekschrift bij de Raad worden aangegeven.

...

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 2 september 2013 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen, in het bijzonder de redelijke argumenten met betrekking tot de uitzonderlijke situatie van de verzoekende partij.”³⁶²

“De redenen die de bestreden beslissing aangeeft om het pesten van medestudenten niet als uitzonderlijke omstandigheid in aanmerking te nemen, namelijk dat ze ingedeeld werd bij een andere groep waar het peer assessment plaatsvond, en zij de permanente evaluatieopdracht individueel heeft ingediend, zijn niet afdoende omdat de verzoekende partij slechts twee weken deel heeft kunnen uitmaken van de tweede groep, met een noodzakelijke negatieve weerslag op het peer assessment en het self assessment en dus niet blijkt dat de verwerende partij met deze uitzonderlijke omstandigheid afdoende rekening heeft gehouden.

Wat de ziekte van de moeder van de verzoekende partij betreft, stelt de bestreden beslissing ten onrechte vast dat dit geen uitzonderlijke omstandigheid kan zijn. De Raad merkt op dat die voor het eerst in het intern beroep kan worden aangebracht. Uit stuk 10 van de verzoekende partij blijkt dat in september 2012 de moeder van verzoekende partij een e-mail aan verwerende partij heeft verstuurd waarin de precieze aard en de ernst van haar medische toestand in de loop van de derde examenperiode duidelijk werd omschreven.

Naar het oordeel van de Raad is ook deze medische toestand een uitzonderlijke omstandigheid waarmee de verwerende partij bij het nemen van de beslissingen op intern beroep, met inbegrip van de thans bestreden beslissing, rekening had moeten houden. Als de verwerende partij ertoe komt bij het nemen van de nieuwe beslissing om de verzoekende partij niet-geslaagd te verklaren, dient zij uit te leggen waarom dit niet het geval is, hoewel zij daarvoor – gelet op het OER van de verwerende partij – in aanmerking komt en gelet op de hiervoor vastgestelde uitzonderlijke omstandigheden.”³⁶³

“Uit de bestreden beslissing blijkt dat in de nieuwe beslissing van de examencommissie d.d. 20 september 2013 wel het bestaan van de uitzonderlijke omstandigheden aanvaard werd, maar dat echter niet erkend werd dat de door de verzoekende partij ingeroepen uitzonderlijke omstandigheden moet doorwerken in de uitkomst van het debat. Naar het oordeel van de Raad verkeert de verzoekende partij in een uitzonderlijke situatie die wel relevant is en gunstige impact moet hebben op het deliberatiedebat om tot een redelijke deliberatiebeslissing te komen. Dit betekent bijgevolg dat de beslissing om verzoekende partij alsnog niet te delibereren de toets met de redelijkheid niet kan doorstaan, gelet op het beschikkende gedeelte van het besluit nr. 2013/101 d.d. 9 augustus 2013.

Uit het voorgaande volgt dat naar het oordeel van de Raad de bestreden beslissing het gezag van gewijsde van de besluiten nr. 2013/101 d.d. 9 augustus 2013 en nr. 2013/168 d.d. 12 september 2013 schendt.”³⁶⁴

³⁶¹ R. Stvb. nr. 2012/311.

³⁶² R. Stvb. nr. 2013/101.

³⁶³ R. Stvb. nr. 2013/168.

³⁶⁴ R. Stvb. nr. 2013/204.

DEEL V Aanbevelingen

Ondanks de toenemende instroom van beroepen en de vaak toenemende complexiteit van de dossiers, slaagt de Raad er nog steeds in om zijn opdracht te vervullen binnen een redelijke doorlooptijd, zoals door de decreetgever was vooropgesteld, en zonder de opbouw van enige achterstand. Dit is te danken aan de flexibiliteit van de leden omtrent hun beschikbaarheid bij het vastleggen van de zittingsdagen, en gewis ook aan het onmisbare werk dat de secretarissen verzetten bij de administratieve opvolging en het in staat stellen van de dossiers van de rechtspleging. De Raad wenst de secretarissen daarvoor uitdrukkelijk te bedanken.

Een bijzonder woord van dank en appreciatie gaat ook uit naar de leden van de Raad die hun functie begin 2014 hebben neergelegd en die zich gedurende vele jaren onverdroten voor de Raad hebben ingezet, met name voorzitter Marc Boes en plaatsvervangend voorzitters Jean Dujardin en Kaat Leus.

Voor de toekomst, en zeker wanneer de bevoegdheden van de Raad verder zouden worden uitgebreid, acht de Raad het wenselijk dat zou worden nagedacht over de rechtspositieregeling die op de Raad van toepassing is. Het valt aan de decreetgever toe om beleidsmatig na te gaan of en in welke mate de recente initiatieven inzake de bestuursrechtscolleges daarbij kunnen worden betrokken.

Ten slotte overweegt de Raad een aantal wijzigingen voor te stellen aan de procedureregels, onder meer om kennelijk onontvankelijke beroepen via een vereenvoudigde procedure te kunnen afhandelen.